/

Dnr 537/95

ARKEOLOGISK RAPPORT

över förundersökning och undersökning inom Volgsjöforsens, Stenkullaforsens och Åseleforsens kraftverks inverkningsområde i Ångermanälven, Vilhelmina och Åsele socknar, Lappland.

Ylva Roslund-Forenius

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning
Topografi
Historik
Metod
Topografisk indelning av arbetsområdet

Volgsjöforsens dämningsområde
Delområde Norra Volgsjö
Delområde Södra Volgsjö
Delområde Meselberget

Stenkullaforsens inverkningsområde
Delområde Råsele
Delområde Småholmarna
Delområde Almselet
Delområde Stenkullaforsen

Åseleforsens dämningsområde
Delområde Algovik
Delområde Åsele
Delområde Söråsele
Delområde Stamsjön
Delområde Noret

Slutord och sammanfattning
Fyndmaterialet

Kodning av fyndmaterialet
Volgsjöforsens dämningsområde
Stenkullaforsens dämningsområde
Åseleforsens dämningsområde

RAPPORT

Arkeologisk förundersökning och undersökning

LAPPLAND, VILHELMINA OCH ÅSELE SOCKNAR, INOM VOLGSJÖFORSENS, STENKULLAFORSENS OCH ÅSELEFORSENS KRAFTVERKS INVERKNINGSOMRÅDE I ÅNGERMANÄLVEN

Inledning

Med anledning av Vattenfalls planerade kraftverksbyggen vid Albloselet (Volgsjöfors kraftverk), Stenkullaforsen (Stenkullaforsens kraftverk), samt västernoret (Åseleforsens kraftverk) genomförde riksantikvarieämbetet, byrån för arkeologiska undersökningar, (UV), fördjupade inventeringar och förundersökningar under sommarmånaderna åren 1974 och 1975 samt slutundersökningar från 1978 till och med 1981, längs Åseleälven, den nordligaste delen av Ångermanälven. År 1975 utförde dessutom riksantikvarieämbetets fornminnesinventering, Fd, en inventering för ekonomiska kartan. Lämningarna utgjordes till största del av förhistoriska boplatser.

Inventeringsarbetet i samband med kraftverksprojekteringen utfördes av Jan Norrman och Margareta Hasselmo. Förundersökningarna genomfördes under ledning av Margareta Hasselmo, Harald Sundlin och Agneta Åkerlund. Slutundersökningarna leddes av Harald Sundlin. Rapportförfattare har varit Ylva Roslund-Forenius, som medverkade vid förundersökningarna sommaren 1975.

Topografi

Ångermanälven är vårt lands tredje största älv och upptar därmed en avvattningsyta på nära 32 000 km². Avvattningsområdet omfattar dela av Jämtland, Ångermanland, Västerbotten och Lappland. Hydrologiskt består älven av tre större flöden, först och främst huvudfåran som även kallas Åseleälven med dess biflöde Vojmån. Sydväst där om rinner Fjällsjöälven, som mynnar i Ådalen. Den tredje stora älvfåran, Faxälven, förenas med huvudfåran strax norr om Sollefteå. Mellan fjällsjöälven och Faxälven finns en bifurkation, Vängelälven. där en älvarm från Faxälven går över till Fjällsjöälven. Till dessa tre älvflöden rinner sedan ett stort antal biälvar, åar och bäckar. Från Sollefteå fortsätter den allt bredare Ångermanälven genom Ådalen och ut i havet.

Huvudfåran rinner upp vid Ransarån norr om sjön Ransaren i fjällbjörksregionen. Från Ransarens sydspets rinner sedan älven ner och igenom Kultsjön, längs sydsidan av Marsfjällsmassivet, ned mot Stalon och Malgomaj. Här uppe kring källsjöarna finns gammalt sameland med sitt centrum kring Fatmomakkes kyrkplats. Byn Saxnäs vittnar om svensk kolonisation och uppodling i fjällvärlden. Vid Stalon har byggts ett stort kraftverk. Malgomaj är en sex mil lång, karakteristisk älvsjö, med samma utseende som den nordost där om belägna Vojmsjön. Malgomaj avvattnas i sydost genom Varris-Maksjön-Volgsjjön, där den möter Vojmån strax söder om Vilhelmina. Ner mot Vilhelmina är det glesbygd och långt mellan gårdarna. Nedströms Volgsjön rinner älven genom ett flackt, skogrikt landskap med enstaka gårdar längs stränderna. Vid Mesele smalnar älvfåran och en serie mindre forsar avlöser varandra ner mot Almsele där stränderna blir allt brantare. Älven skär djupt ner i dalen innan den vrider mot söder där den vid Stenselekroken möter Torvsjöån. Älvens lopp blir lugnare och bredare ner mot Åsele, där den i två vida svängar passerar ett flackt uppodlat landskap förbi Sösåsele, Noret och Gafsele. Söder om Junsele samhälle får älven ett snabbare förlopp, med större fallhöjder, stränderna blir höga och nipartade och strax norr om Nämforsen förenas Åseleälven med Fjällsjöälven på den västra stranden.

I Ångermanälvens flodområde fanns ett fåtal mindre kraftverk före 1940-talet. Nämforsen byggdes och togs i drift 1946 och Forsmo kraftverk 1948. Under 1950- och 1960-talen byggdes praktiskt taget hela Ångermanälven ut. Den är nu i det närmaste helt avtrappad i kraftverksdammar och regleringsdammar. Utbyggnaden av sträckan Volgsjön-Åsele har lett till att den ovan beskrivna topografin nu har en annan och förändrad karaktär. Älvsträckorna är delvis uppdämda, framför allt i Åseleområdet där dammanläggningen och vattenståndet kraftigt förändrat lanskapsbilden. Likaså har de långsträckta, grunda forsarna vid Råsele dämts upp och Stenkulladammen har dränkt stora markarealer uppströms mot Almsele.

Historik

Vid riksantikvarieämbetets inventering av Nämforsens dämningsområde registrerades flera fornlämningar bland annat sen stor stenåldersboplats på brinkkrönet vid platsen för det nuvarande ställverket. Boplatsen grävdes ut 1944 av Gustav Hallström som också dokumenterade hällristningarna vid forsen. Utgrävningen gav en rik provkarta på det redskapsmaterial som sedan kom att ingå i fyndmaterialet från de flesta boplatser vid älven. Kvarts- och kvartsitavslag i tiotusental tillsammans med slagna spetsar, skifferspetsar och olika redskap i grå eller röd skiffer.

År 1945 genomfördes inventeringar vid Kultsjön av Knut Tinnberg, vilket resulterade i ett stort antal registrerade boplatslokaler. En stor del av Tinnbergs lokaler fick senare utmönstras då en förnyad katalogisering av artefakterna visade att dessa var naturligt bildat strandgrus. Året därefter inventerade Tinnberg Vojmsjön, varvid han fann ett flertal boplatser lokaliserade vid Luspen.

Malgomajs dämningsområde inventerades i samband med projekteringen av Bullerforsen. Inventeringsresultaten ledde till omfattande undersökningar under åren 1956-57 av nyupptäckta boplatser. Undersökningarna leddes av Astrid Linder-Rissén. De gav rika boplatsfynd med bland annat keramik, metallföremål och gjutformar.

I Hällby kraftverks inverkningsområde påbörjades undersökningar 1957-58. Stora boplatskomplex undersöktes de följande åren, varvid man fick fram en betydelse-full vertikalstratigrafi med absoluta dateringar i olika lagerföljder. Under sextiotalet fortsatte riksantikvarieämbetets sjöregleringsarbeten i sådana områden som Lesjön, Borgforsen och Dabbsjöarna inom älvområdet. Ett stort arkeologiskt material började samlas i magasinen. Ångermanälvens älvområde var till stora delar undersökt. En översiktlig redovisning av materialet publicerades i boken "Från norrlandsälvar och fjällsjöar" (Jansson-Hvarfner 1960).

År 1968 igångsattes forskningsprojektet "Norrlands Tidiga Bebyggelse",NTB. ett tvärvetenskapligt projekt som syftade till att studera den forntida bebyggelsens förändringar i Norrland bland annat utifrån det stora material som samlats in vid de arkeologiska undersökningarna. En del av projektets arbete kom att gälla Ångermanälvens grävda boplatser, med en katalogisering av materialet. Resultaten publiceras fortlöpande i en monografiserie på engelska "Early Norrland 1-12". Delresultat har också publicerats i böcker, tidningar och tidskrifter.

Den rikstäckande fornminnesinventeringen för den ekonomiska kartan nådde i början av sjuttiotalet också norrlandslänen. Åseleälven blev föremål för omfattande fältarbeten under mitten av sjuttiotalet.

Parallellt med riksantikvarieämbetets undersökningar genomförde Västerbottens museum under flera säsonger stora undersökningar i Varris-Malgomajområdet, då boplatser, boplatsvallar och fångstgropssystem kunde undersökas. Forskningsprojektet konstaterade en stor förekomst av boplatslämningar i området, delvis okända men nu frameroderade i samband med vattenregleringar i magasinen. Uppe vid Vojmsjön blev ett antal boplatsvallar föremål för undersökningar. Resultaten har delvis publicerats av museet. Dessutom har delar av Ångermanälven inventerats av privatarkeologen Stig Anesäter.

Metod

Målsättningen med undersökningarna har varit att kartlägga, dokumentera och borttaga de fasta fornlämningar som berördes av kraftverksutbyggnaderna.

Metodiskt utfördes arbetet i tre steg: inventering, förundersökning och slutundersökning. Arbetet utfördes endast inom den planerade dämningsgränsen, varför eventuella lämningar ovanför varken är inventerade eller undersökta. Kartläggningen av fornlämningsbeståndet genomfördes med okulära inventeringar av strandplan, erosionshak och strandslänter. I dessa eroderade markområden kom boplatsmaterialet ofta fram genom erosionen och blev sedan liggande blottat på stranden.

Boplatser som till synes ej var borteroderade förundersöktes. Provschakt lades i allmänhet i strandslänten ovanför och längs med den sträcka av strandplanet där skärvsten och avslag hade registrerats. På i snitt var tionde meter grävdes en kvadratmeter stor ruta för hand, skikt för skikt. Principen var att gräva provrutor längs stranden och inåt land till eventuella fyndmängder upphörde att komma fram vid grävningen. Koordinatsystemet var friliggande och höjdangivelserna inmättes i relation till vattenytan vid givna datum. Allt handgrävdes och sållades. På så sätt skulle man få en avgränsning av boplatsytorna. Resultatet av provundersökningarna skulle sedan ligga till grund för det tredje steget, slutundersökningen.

Slutundersökningen innebar en fördjupad, mer ingående arkeologisk utgrävning med syfte att kunna datera och funktionsbestämma lämningarna.

En metodisk svårighet var att bestämma de olika urvalskriterierna. Flertalet fornlämningslokaler var mer eller mindre kraftigt eroderade, något som samtidigt var förutsättningen för att boplatslokalerna skulle kunna lokaliseras. Provgrävningarna täckte alltså i princip de delar av boplatserna som fanns kvar på strandplan och i strandslänter.

Det föll sig naturligt att för slutundersökningarna utvälja boplatser, som låg uppe på brinkkrön eller på strandbundna kullar och höjder och därmed kunde tänkas ha konstruktioner och material intakta. Lokaler med vallkonstruktioner, härdar och gropar synliga i terrängen bedömdes ofta som lämpliga objekt.

Eftersom boplatsen definierades utifrån avfallsmaterialet, det måste finnas avslag och skörbränd sten annars är det ingen boplats, var det nödvändigt att finna urvalskriterier för slutundersökningen inom avfallsmaterialet. Förekomst av keramik i provrutorna, liksom skifferföremål indikerade ofta arkeologiskt mer intressanta lokaler.

Topografisk indelning av arbetsområdet

Undersökningsområdet har delats in i dämnings- och delområden. Indelningen

fyller framförallt en praktisk funktion, att göra den stora mängden information överskådlig. Principen har hämtats från projektet "NTB's" metodik vid indelning av områden i älvöversikterna. Delområdesindelningen grundar sig på topografiska och rumsliga förhållanden.

Den enskilda boplatsens topografi beskrivs generellt utifrån en topografisk profil vinkelrätt mot älvstranden. Strandplanet sträcker sig från vattenbrynet till erosionshaket där den oftast torvtäckta strandslänten tar vid inåt land. Strandslänten kan vara hög och brant och kallas då brink.

Boplatsens läge längs älven beskrivs utifrån en färdlinje i flodriktningen, alltså vänster eller höger sida av älven.

Volgsjöforsens inverkningsområde
Hydrologiskt består inverkningsområdet av älvsjön Volgsjön och älvsträckan ner till Meseleforsen. Älvsträckan har den karakteristiska växlingen mellan forsar, stryckor och sel. Det omgivande landskapet är en öppen, flack skogsterräng med stora myrområden och ensamliggande bergshödjer. Stränderna vid Volgsjön är jämna och raka förutom norra delen, där en flikig strandlinje med vikar och uddar växlar med holmar och grynnor. Älvsträckan nedströms Volgsjöforsen är mer rik på uddar och vikar, smala holmar och bukter. Vid Meselet är dock strandlinjen rak och jämn.

Dämningsområdet är uppdelat i tre delområden: Norra Volgsjön, södra Volgsjön och Meselberget.

Inverkningsområdet omfattar 1) Dämningsområdet södra Volgsjön med Volgsjöforsen och älvsträckan ner till Kittelforsen där kraftverksdammen skulle byggas. 2) Byggnadsområdet runt öarna vid Albloselet och 3) Rensningssträckor och massaupplagsplatser ner mot Stråckan.

Antalet registrerade lokaler runt Volgsjön är 36. De är koncentrerade till norra respektive södra delen av sjön. Av lokalerna är tre lösfyndslokaler (R 294, 305 och 307, en olkal definieras som "benhög med eldstad" (R 297), en som "härdar" (R 293). Övriga lokaler är boplatser.

Antalet registrerade lokaler utefter Meselbergets delområdessträcka är 31. Av lokalerna är fyra utmönstrade (R 330, 401, 402 och 405). Övriga är boplatser.

Fornlämningsnummer undersökta inom Volgsjöforsens dämningsområde:
Norra Volgsjön:
291 Boplats.
292 Boplats.
293 Härdplats.
294 Lösfynd i sjön.
295 Boplats.
297 Härd.
298 Boplats.
299 Boplats.
304 Boplats.
305 Lösfynd.
381 Boplats.
382 Boplats.

383 Boplats.
384 Boplats.
385 Boplats.
386 Boplats.
387 Boplats.
388 Boplats.
Södra Volgsjön:
390 Boplats.
391 Boplats.
392 Boplats.
393 Boplats. Prover: Fosfat, 614 st.
394 Boplats. Prover: Fosfat, 10 st.
395 Boplats. Prover: Fosfat, 24 st.
396 Boplats. Prover: Fosfat, 199 st, C14, 2 st.
397 Boplats.
398 Boplats.
399 Boplats. Prover: Fosfat, 66 st, C14, 3 st och paleoekologiska, okänt antal.
400 Boplats. Prover: C14, 2 st.
427 Boplats. Prover: C14, okänt antal.
428 Boplats.
Meselberget:
332 Boplats.
333 Boplats.
334 Boplats. Prover: Fosfat, 17 st.
335 Boplats.
402 Boplats. Prover: C14, 5 st.
403 Boplats.
404 Boplats.
406 Boplats.
407 Boplats.
408 Boplats.
409 Boplats.
410 Boplats.
411 Boplats.
412 Boplats.
416 Boplats.
417 Boplats.
418 Boplats.
419 Boplats.
420 Boplats.
421 Boplats.
422 Boplats.
423 Boplats.
424 Boplats.
426 Boplats.
429 Boplats.
430 Boplats.
431 Boplats.
491 Lappvall och skärvstensförekomst.

Måckemyran
LÖVLIDEN
Fångstgrop-system
Sågviken
Storholmen
Fångstgrop
Bullerforsen
Fångstgr.
Fångstgropar
Volgsjön
334,1
Trädgårds-torpet
Koloniomr.
BERGBACKA
Bergbacka
Långholmen
Högholmen
Granholmen
BERGBACKA
Skrammelberget
Lill-Kojmyran
KARLSBACKA
VILHELMINA

Delområde *Norra Volgsjön*
Vid inventeringen registrerades 18 lokaler, varav två var sjöfynd. Några förundersökningar företogs aldrig då ändrade planer för Volgsjön innebar att norra delen av Volgsjön inte skulle komma att påverkas av regleringen. Arbetsinsatsen koncentrerades därför till södra delen av sjön.

R 291.
Boplats
Boplatsen är belägen på högra stranden vid Lillåns västra utlopp i huvudfåran. Den är exponerad mot söder och utgörs av en uppskattningsvis 25 x 25 meter stor yta. Ingenting nämns angående registrerade fynd.

R 292.
Boplats
Boplatsen är belägen på sydöstra spetsen av en ö i Lillåns mynning. Den är exponerad mot söder.

1 avslag.

R 293.
Härdplats
Lokalen är registrerad som fyndplats för härdar. Den är belägen på en halvö vid vänstra stranden i närheten av fånstgropar. Halvön avgränsas inåt land av myrmarker.

Härdar.

R 294.
Lösfynd i sjön
Skafthålsyxa funnen ca 100 meter från stranden. I denna del av sjön fanns en stor mängd holmar av varierande storlek.

R 295.
Boplats
Boplatsen är belägen vid den nordliga viken vid Lövlidens by väster om Sågåns mynning. Den är ca 40 meter lång och ligger på en rak strand med bebyggelse. Den är exponerad mot söder.

1 avslag.

R 297.
Härd
Registrerad som "benhög och eldstad". Platsen är belägen strax norr om Volgsjön vid Sågåns högra landdel nära ett fångstgropssystem.

Eldstad, benhög.

R 298.
Boplats
Boplatsen är belägen på en udde vid Sågåns mynning. Den är exponerad mot väster.

1 spån i mörk kvartsit.

1 restprodukt.

R 299.
Boplats
Boplatsen är belägen vid Sågåns mynning på den västra stranden vid en stuga. Den är exponerad mot söder.

1 avslag
1 restprodukt.

R 304.
Boplats
Boplatsen är belägen på Högholmen i viken in mot Bullerforsen. Den är exponerad mot sydost. Ingenting nämns om registrerade fynd.

R 305.
Lösfynd
Lösfynd på en liten holme sydost om Högholmen.

1 skifferspets.

R 381.
Boplats
Boplatsen är belägen vid vänstra stranden nedaför Lövliden på sommarstugetomt på liten udde. Den är exponerad mot söder. Strandbredden är övertorvad. Härden och avslaget låg på stigen från stugan till bryggan.

1 härd.
1 avslag av ljus kvartsit.

R 382.
Boplats
Boplatsen är belägen på Volgsjöns vänstra strand på sommarstugetomt. Den är exponerad mot söder. Skärvstenen framkom på strandbredden och avslagen och restprodukterna nedanför haket vid norra tomtgränsen.

7 avslag.
2 restprodukter.
Skärvsten, enstaka.

R 383.
Boplats
Boplatsen är belägen på Volgsjöns vänstra strand innanför den längst åt nordost belägna holmen i denna sjöände. Terrängen är skogsmark innanför sommarstuge-tomt. Avslaget och skärvstenen låg i kanten av stigen från sommarstugan till båthuset. Skärvsten finns i haket och i vattenbrynet från skogen och österut runt udden.

1 avslag.
Skärvsten, enstaka.

R 384.
Boplats
Boplatsen är belägen på en liten sandholme, ca 25 meter i diameter, intill Granholmen. Enstaka skärvstenar och ett avslag framkom i strandplanet och under växttäcket mitt på holmen.

1 avslag.
1 restprodukt.
Skärvsten, enstaka.

R 385.
Boplats
Boplatsen är belägen på en skogbevuxen holme i norra delen av Volgsjön, och exponerad mot sydväst. Enstaka skärvstenar framkom i haket på nordvästsidan ca 35 meter från östra uddespetsen. Ett avslag framkom i strandkanten på sydostsidan.

1 avslag.
1 restprodukt.
Skärvsten, enstaka.

R 386.
Boplats
Boplatsen är belägen på en liten ö i viken upp mot Bullerforsen. Den är exponerad mot sydost. På holmen växer gran, björk och tall Enstaka skärvstenar och avslag framkom i haket och i vattnet ca 50 meter sydväst om stugan.

2 kärnor.
1 avslag.
Skärvsten, enstaka.

R 387.
Boplats
Boplatsen är belägen på Långholmen, i viken upp mot Bullerforsen. Den är exponerad mot öster Enstaka skärvstenar och avslag framkom i haket. Boplatsens förmodade längd är 45 meter.

1 restprodukt.
Skärvsten, enstaka.

R 388.
Boplats
Boplatsen är belägen vid viken nedanför Bullerforsen på den sydvästra stranden av en udde. Åtta avslag tillvaratogs i vattnet utanför sandstranden. Boplatsen är exponerad mot nordost.

8 avslag.

Delområde *Södra Volgsjön*
Delområdet omfattar södra delen av Volgsjön, öster om Tallberget. forsen samt östra stranden vid Volgsjöfors by. Den sammanlagda strandlängden uppgår till ca 12 km (kartmätt). Strandlinjen är buktig med flera skarpt markerade uddar och

halvöar. I den nedre delen av sjön finns ett par långsträckta holmar. Strandplanen är delvis hårt eroderade med sten och grus som enda fraktioner. Strandslänterna är bevuxna med blandskog ner till erosionshaken där enstaka sanka partier avlöser de grusiga strandplanen. Vid västra stranden bildar Tallbergets branta sluttning områdesgräns mot nordväst. Den östra stranden är sank och rik på myrmarker in mot land. Den är också bebyggd med sommarstugor och en feriegård belägen vid Badviken.

Antalet registrerade lokaler inom delområdet var 13 boplatslämningar, varav sju av dessa undersöktes (R 393, 394, 396, 399, 400, 427 och 428). Provundersökning och slutundersökning utfördes samtidigt fältarbetssäsongerna 1979 och 1980. Den sammanlagda undersökningsytan var ca 280 m². Det totala stenavfallsmaterialet uppgick till 16 kg varav ca 3,5 kg utgjordes av redskap och verktyg.

R 390.
Boplats
Boplatsen var belägen på en liten halvö av sand och grus med tydliga strandvallar och exponerad mot söder. Vid inventeringen registrarades avslag och enstaka skärvstenar på strandbredden längst ut på udden. Vid undersökningen togs några provschakt upp i strandslänten. Inga indikationer framkom.

Inventering:
1 bearbetat avslag.
4 avslag.
Skärvsten, enstaka.

R 391.
Boplats
Boplatsen var belägen på en kraftigt eroderad strand på en halvö av älvens vänstra strand, och var exponerad mot sydväst. Ute på halvön låg ett par fritidshus. Vid inventeringen registrerades några avslag på det delvis övertorvade strandplanet. Ytterligare undersökningar har inte gjorts.

Inventering:
4 avslag.
Skärvsten, enstaka.

R 392.
Boplats
Boplatsen var belägen på vänstra sidan på en rak strand och exponerad mot väster. Strandslänten var bebyggd med flera fritidshus. Den var flack och bevuxen med tallar. Indikationer framkom på strandbredden. Boplatsens storlek var 10 x 100 meter.

Inventering:
1 skrapa.
36 avslag.
18 restprodukter.
Skärvsten, enstaka.

R 393
Boplats
Boplatsen var belägen på vänstra sidan på en udde intill Svenska

Missionsförbundets sommargård och var exponerad mot väster. Udden bildade en stor, rundad kulle ca 8 meter hög och 50 meter i diameter. Marken består av sand med inslag av grus med en jordartsprofil av podsol. Strandplanets oregelbundna erosionhak övergick direkt i den branta strandslänten. Uddens norra sida var urschaktad och omrörd i samband med gårdstillbyggnader. Boplatsens storlek var 30 x 20 meter. Vid inventeringen registrerades avslag och restprodukter på strandplanet och i den angränsande slänten. En undersökning med provrutor genomfördes med utgångspunkt på kullens krön där asbestkeramik låg framnött i det tunna vegetationsskiktet.

Inventering:
18 avslag.
8 restprodukter.
Skärvsten, enstaka.

Undersökning:
6 spetsar av kvartsit.
1 spets av porfyr.
1 stenklubba med runtomgående skaftränna.
22 skrapor av kvarts, kvartsit, porfyr och flinta.
Avslag, 1 482 gram, 85% av ljusa kvartsiter.
Asbestkeramik, fragment.
1 härd.
Skärvsten, enstaka.

R 394
Boplats
Boplatsen var belägen mitt på en långsmal holme som är en rullstensås. På grund av erosionen består holmen i sin norra del av grus och sten och den södra delen av fin sand. På holmen växer enstaka tallar och dessutom är den bevuxen med ris och gräs. Boplatsens storlek var 130 x 20 meter. En undersökning med provrutor genomfördes. Direkt under det tunna grästorvsskiktet kunde ett spritt stenmaterial tas tillvara. Jordprofilen var något otydlig podsol, omrörd utan markerade skikt.

Inventering:
3 avslag.
6 restprodukter.
Skärvsten, enstaka.

Undersökning:
Avslag och restprodukter, 393 gram, 93% ljus kvartsit.

R 395
Boplats
Boplatsen var belägen på högra sidan på en udde och exponerad mot norr. Terrängen var blockrik och stenig med ett plant område mitt på udden. Den var bevuxen med tall, al och sälg. Boplatsens storlek var 20 x 10 meter. Vid inventeringen registrerades avslag och skärvsten i haket och under torven på uddens krön.

Inventering:
1 avslag.
3 restprodukter.

Skärvsten, enstaka.

R 396
Boplats
Boplatsen var belägen på högra sidan på en udde och exponerad mot sydost. Terrängen var blockrik morän med tallskog. Boplatsens storlek var ca 20 x 5 meter.

Inventering:
2 skrapor.
2 bearbetade avslag.
6 avslag.
2 restprodukter.
Skärvsten, enstaka.

R 397
Boplats
Boplatsen var belägen på högra sidan på en udde ca en km nedströms boplats 396 och var exponerad mot öster. Udden var bevuxen med tallskog och sälg. Boplatsens storlek var 40 x 20 meter.

Inventering:
2 avslag.
2 restprodukter.

R 398
Boplats
Boplatsen var belägen på en liten holme och exponerad mot söder. Holmen var uppbyggd av blockrik morän och bevuxen med blandskog. Boplatsens storlek var ca 30 x 50 meter. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag centralt på holmen. Vid undersökningen grävdes sex provrutor uppe på den smala brinken.

Inventering:
8 avslag.
5 restprodukter.
Skärvsten, på södra udden.

Undersökning:
Ca 20 avslag.

R 399
Boplats
Boplatsen var belägen på vänstra sidan på en ca 40 meter lång bukt 300 meter uppströms Volgsjöforsen och exponerad mot sydväst. Växtligheten utgjordes av tallskog och albuskage. Stranden var sandig och 5-7 meter bred och med ett litet erosionshak i släntkanten. Spritt över strandplanet fanns mindre stenblock. Boplatsen avgränsas i nordost av en brant bergsklack. Vid inventeringen tillvaratogs skärvsten och avslag på strandbredden i bukten. Vid undersökningen grävdes provrutor. Vid den nordvästra delen av boplatsen utvidgades undersökningen, då fem stenpackningar undersöktes. Knappt 110 m² grävdes ut.

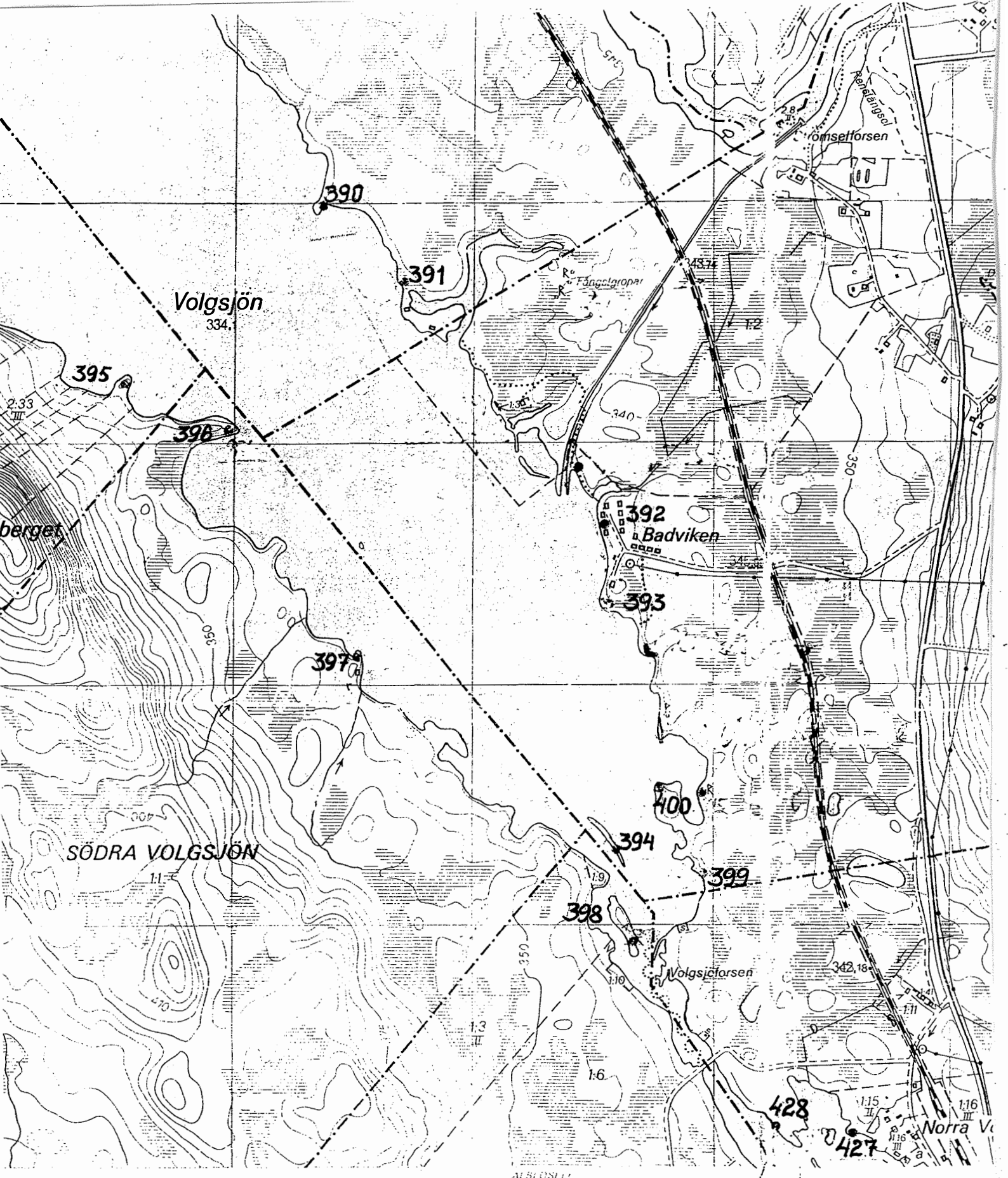

Skala 1:20 00

1000 800 600 400 200 0

Höjdkurvor i decimetersskala meter

Anläggningsbeskrivningar:

A1
Anläggningen bestod av en flack stenpackning, 1,20 x 1,05 meter stor med ett djup av 0,3 meter. Formen var rundad med 0,1-0,3 meter stora stenar, uppblandade med sotfärgad sand och kolfläckar. I botten var sanden rödfärgad. Anläggningen täcktes av ett 4-6 cm tjockt vegetationsskikt. Sannolikt en härd.

A2
Anläggningen bestod av en välvd stenpackning, 1,5 meter i diameter och 0,3 meter hög. Formen var rund och väl avgränsad. Stenpackningen bestod av 0,2-0,4 meter stora, flata stenar, lagda välvt över en jordpackning, som var mycket svart, fet och sotig. Anläggningen täcktes av ett ca 5-8 cm tjockt vegetationsskikt. I anläggningen tillvaratogs en kvartsitspets och kvartsitskrapor. En mängd jord togs in för laborativ makrofossilanalys. Flotation utfördes varvid små, tunna fiskben registrerades. Anläggningen daterades till 1080 e Kr. Funktionen osäker.

A4
Anläggningen bestod av en flack stenpackning. 1,2 meter i diameter och 0,2 meter hög. Formen var rundad, med stenarna oregelbundet spridda i anläggningen. Stenstorleken varierade mellan 0,1-0,4 meter. Ett kollager, ca 4 cm tjockt, i botten var skarpt avgränsat mot underliggande sand. Sannolikt en härd.

A5
Anläggningen bestod av en oregelbunden stenpackning 1,2 x 1,6 meter stor och med en höjd av 0,1-0,2 meter. Formen är avlång med 0,1-0,5 meter stora stenar oregelbundet samlade. Ett kollager, ca 1 cm tjockt, avgränsar anläggningen mot underliggande sand. I anläggningens östra del registrerades en liten avslags-koncentration. Anläggningen har daterats till 1455 e Kr. Sannolikt en härd.

A6
Anläggningen bestod av en oregelbunden samling stenar på en rund yta av 1-1,20 meter i diameter och 0,1 meter hög och vilande på ett 1 cm tjockt lager av kol och sot. Stenarna är upp till 0,5 meter stora. I anläggningen framkom ett förarbete till en stenyxa. Sannolikt en härd.

Inventering:
16 avslag.
8 restprodukter.
Skärvsten, på stranden.

Undersökning:
Avslag och restprodukter, 4 216 gram.
1 kvartsitspets.
Skrapor, ett antal.
1 stenyxa.
Fiskben.

R 400
Boplats
Boplatsen var belägen på vänstra sidan på en 200 x 100 meter stor halvö, ca 600 norr om forsnacken. Mitt på halvön fanns en ca fyra meter hög brink av en blockrik moränås. Vid inventeringen registrerades på en yta av 15 x 10 meter

avslag och skärvsten. Vid förundersökningen togs 11 provrutor upp, varvid ett femtiotal avslag och restprodukter tillvaratogs. Vid slutundersökningen undersöktes sammanlagt 50 m², varvid fyra härdar framkom. Norr om härdarna framkom i slänten en mängd stenar, varav en del skärvsten.

A1
En oregelbunden härd, 1,20 x 0,90 meter, framkom under torven. Ca 0,20 meter sydväst om härden påträffades en 0,30 x 0,50 meter stor sten.

A2
En svagt rektangulär härd, 0,80 x 1 meter, låg ovanpå ett 0,02 meter tjockt torvlager. Inget kol framkom i härden. Väster om härden framkom en mängd spridda stenar av varierande storlek, varav en flat sten var 1,20 x 0,90 meter stor. Bland dessa stenar, ca 0,20 meter sydväst om den flata stenen framkom också en benkoncentration. Anrikningsskiktet består av mycket hård skenhälla vilken är starkt rödbrun.

A3
En härd, ca 1,60 x 1,20 meter, framkom under ca 0,35 meter tjock torv. Stenarna var koncentrerade till öster, och i väster fanns en grop med ett kollager, som tjockast 0,15 meter.

A4
En oregelbunden härd, ca 1,20 x 0,90 meter, framkom 0,1 meter under torven. Stenarna låg oregelbundet och var mellan 0,15-0,30 meter i storlek. Under stenarna framkom rödbränd jord, men inget kol.

Inventering:
6 avslag.
7 restprodukter.
Skärvsten.

Förundersökning:
Ca 50 avslag och restprodukter.

Slutundersökning:
2 kärnor, 137 avslag och 211 restprodukter, 2 107 gram.

R 427
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra strand, på en udde vid landfästet av damm vid Volgsjöfors by och den var exponerad mot söder. Udden bestod av en lägre spets med stora block som sluttade upp mot en platå, bevuxen med tallar och enstaka björkar. Boplatsens utbredning var ca 10 x 10 meter. Vid inventeringen registrerades avslag i torven uppe på platån. Vid undersökningen grävdes hela den nedre uddspetsen ut, ca 40 m². Bland stenblock och sten av varierande storlek framkom två härdar och uppe på platån påträffades en träkista.

Härdarna var oregelbundna och med tätt lagda stenar av varierande storlek. De var ca 1,30 x 1 meter och 0,90 x 0,70 meter stora. Träkistan var ca 3 x 2 meter och kraftigt förkolnad. Den daterades med C14 till 250 BP.

Inventering:
2 kärnor.
2 avslag.

Undersökning:
1 skrapa.
200 avslag och restprodukter, 263 gram.

R 428
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida på en mycket flack, sandig udde med delvis mycket branta erosionshak och var exponerad mot väster. Boplatsens utbredning var ca 15 x 4 meter, varför den sannolikt till största del var borteroderad. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag utefter en ca 100 meter lång sträcka längs den sida av udden som vetter mot älvfåran. En undersökning med provrutor visade att fynden låg längs stranden.

Inventering:
1 spets.
1 bearbetad restprodukt.
1 kärna.
3 avslag.
1 restprodukt.
Skärvsten, koncentrationer.

Undersökning:
3 skrapor i kvartsit.
1 yxämne.
1 skifferkniv, eneggad.
406 kärnor, spån och avslag, 1 301 gram.

Delområde *Meselberget*
Området omfattar älvens sträckning från Alblosele vid nuvarande kraftverket och ner till järnvägsbron vid Meselefors, en drygt nio km lång sträcka. Vid Alblosele bildades mindre forsar mellan flacka öar och småholmar. Vid lugnvattnet nedanför forsfoten låg boplatser varav ett par har undersöktes. Nedströms vidgar sig älven till Brännaselet vid Bränna by. Efter en kortare passage med strömmande vatten, Stråckan. bildas det långsträckta och breda Meselet, som fortsätter ner till bron, Vid selen var strandplanen i allmänhet flacka med grusig-sandig huvudfraktion. Vid strömmande vatten hade erosionen transporterat bort det lättare materialet varvid block eller grusbankar återstod. Vegetationen var tät blandskog som växte ner till haket. Vid Bränna by och Meselefors låg gårdar med ängslåtter och uppodlade åkrar på strandslänterna. Utefter östra stranden vid Meselet fanns ett antal sommarstugor och fritidshus. Inom området fanns 28 registrerade fornlämningar varav de flesta utgjorde boplatser. De låg utefter älvselens stränder med regelbundna avstånd till varandra.

R 332-333
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida på en halvö vid Kittelforsen och var exponerad mot nordväst. Där var en blockrik terräng med tät skog och flacka, grusiga strandplan. Sankmarker gick tvärs över landtungan. Vid inventeringen

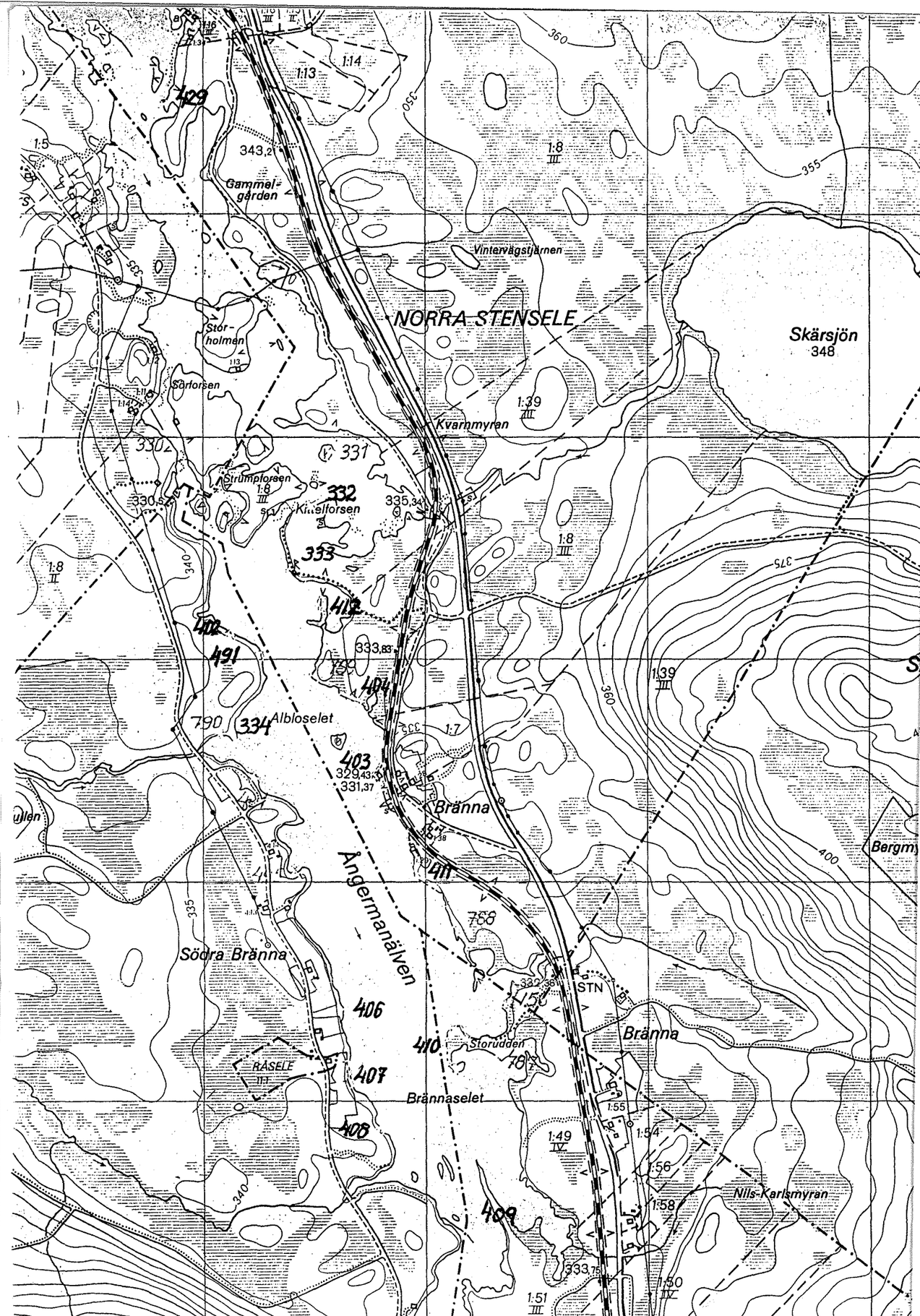
NORRA STENSELE
Skärsjön
348
Gammel-
gården
343,2
Vintervägstjärnen
Stör-
holmen
Sörforsen
Kvarnmyran
331
332
Strumpforsen
Kiselforsen
335,34
330,5
333
333,83
Albloselet
334
403
329,43
331,37
Bränna
Ångermanälven
Södra Bränna
ISTN
Bränna
Storudden
RÅSELE
Brännaselet
Nils-Karlsmyran
333,75
Bergm
1:13
1:14
1:5
1:8
1:39
1:7
1:55
1:54
1:56
1:58
1:49
1:50
1:51
429
491
402
404
411
406
407
408
409
410
412
790
350
355
360
375
400
335
340

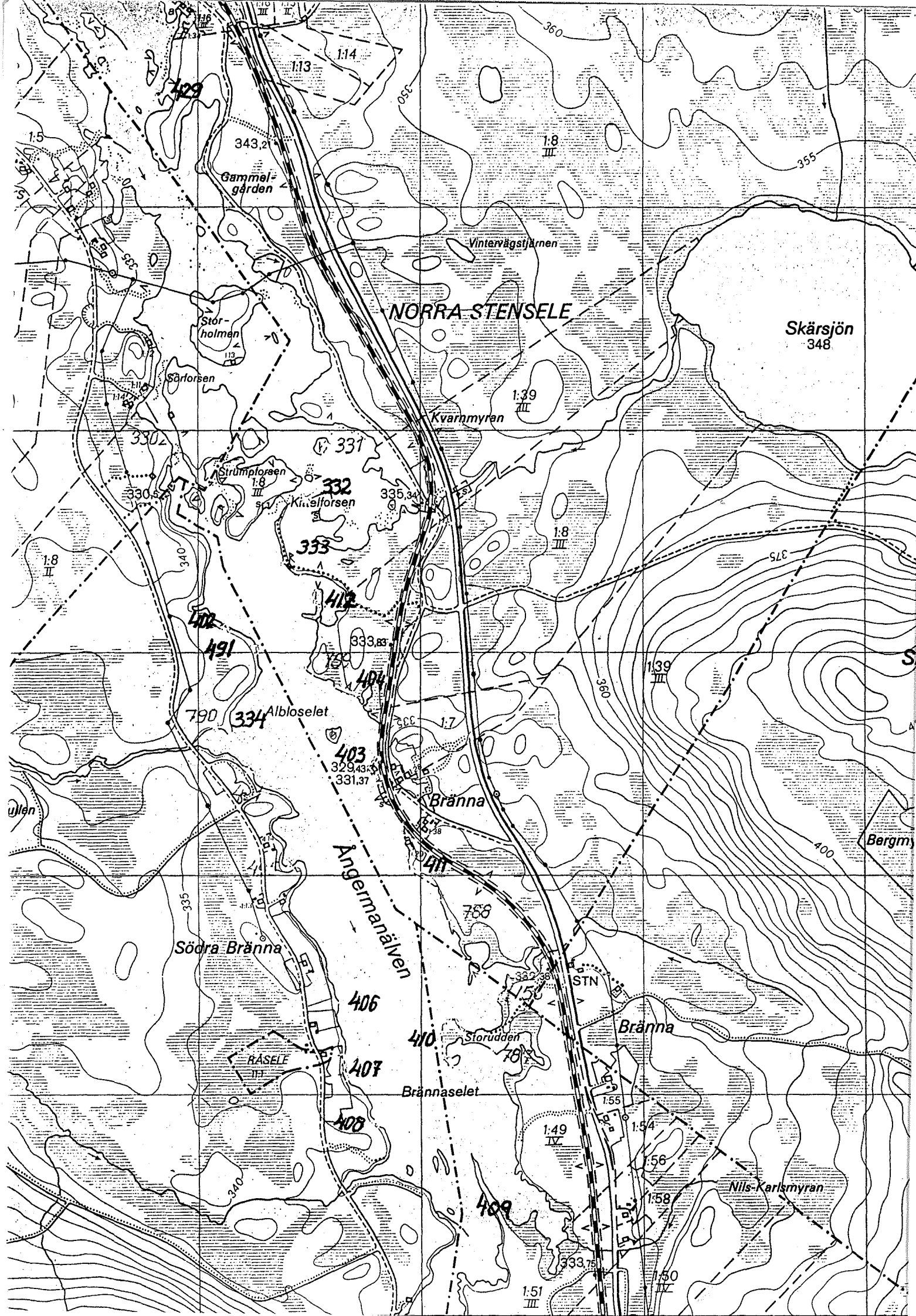
NORRA STENSELE
Skärsjön
348
Gammelgården
Vintervägstjärnen
Storholmen
Sörforsen
Kvarnmyran
Strumpforsen
Kittelforsen
Albloselet
Bränna
Ångermanälven
Södra Bränna
STN
Bränna
Storudden
RÅSELE
Brännaselet
Nils-Karlsmyran
Bergmy
429
402
491
412
404
403
411
406
410
407
408
409
331
332
333
334
790
788
343,2
330,5
335,34
333,83
329,43
331,37
332,36
333,75
1:5
1:8
1:13
1:14
1:39
1:7
1:49
1:50
1:51
1:54
1:55
1:56
1:58
360
355
350
335
340
375
400

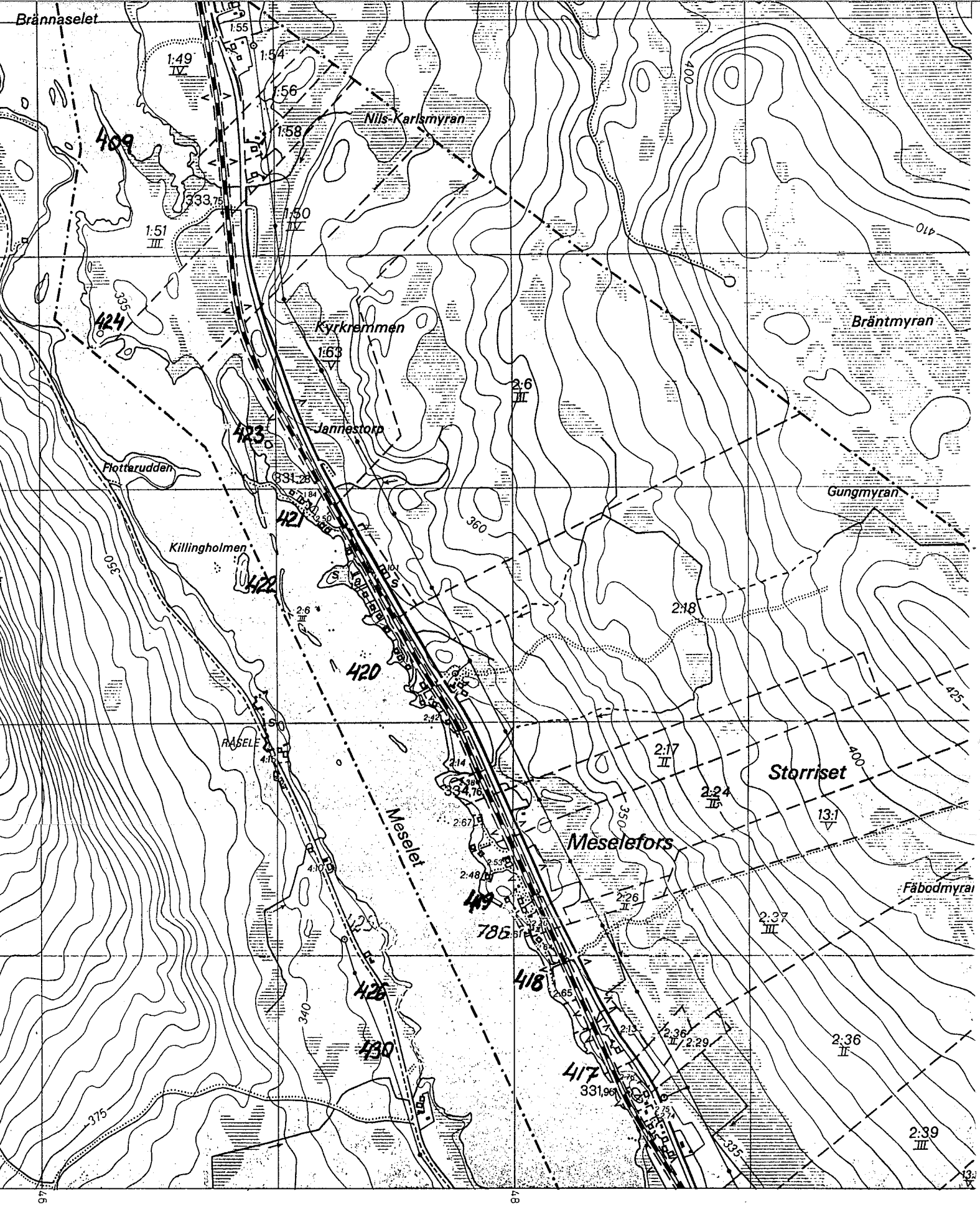

2000 meter

Tuschkopi. Okt. 79 B. Sandgren

Gauss' projektion. Geografiska längden är räknad från Greenwich.
Rikets koordinatsystem 2,5 gon V återges på kartan med rutnät, besiffrat för varannan km.

Flygfotografering verkställd 1972
Ortofotokarta framställd 1974
Rekognosering utförd 1975
Förlagsrätt: Statens Lantmäteriverk, Gävle
Tryckt av Sörmlands Grafiska AB
Katrineholm 1977

påträffades relativt mycket skärvsten och rikligt med avslag jämnt utspritt utefter en ca 375 meter lång sträcka, vilket innebär en sammanhängande boplats för R 332 och 333.

Inventering:
1 håleggad mejsel, grönsten.
1 spetsfragment, kvartsit, E.
6 skrapor.
130 avslag.
65 restprodukter.
Skärvsten, rikligt.

R 334
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens högra sida vid Albloselbäckens utlopp strax norr om byn Södra Bränna, och var exponerad mot sydost. Boplatsen sträckte sig längs med en svagt markerad bukt som låg utanför en liten udde vid utloppet. Stranplanet var ganska smalt och sluttande. Den bakomliggande brinken var brant och skogbevuxen. Strandplanet var sandigt och terrängen i övrigt var blockrik. Vid inventeringen iakttogs i norra delen skärvsten och in mot sydväst relativt riklligt med avslag. En undersökning med nio provrutor och ett krysschakt 12 x 12 meter upptogs.

Inventering och undersökning:
2 kärnor.
21 avslag.
15 restprodukter.
Skärvsten.

R 335
Boplats
Boplatsen var belägen på vänstra sidan ca 350 meter uppströms järnvägsbron vid Meselefors och exponerad mot öster. Det flacka strandplanet övergick utan hak i en strandvall. Strandslänten var skogbeväxt. Vid inventeringen registrerades rikligt med skärvsten samt avslag på strandbredden utefter en ca 40 meter lång sträcka.

Inventering:
1 klubba.
4 avslag.
6 restprodukter.
Skärvsten, rikligt.

R 402
Boplats
Boplatsen, samisk, var belägen på älvens vänstra sida vid Albloselet vid ett rakt strandparti strax norr om Albloselsbäckens mynning och exponerad mot öster. Strandplanets bredd var mellan 12-15 meter. Boplatslämningarna låg uppe på en drygt två meter hög brink, nära strandhaket. Strandslänten var skogbevuxen, men boplatsytan var gräs- och buskbevuxen. Vid undersökningen gjordes provrutor som sedan utökades till större sammanhängande ytor, till en sammanlagd yta av 70 m². Centralt framkom ett 4x3 meter stort och ca 0,10 m tjockt kulturlager, svart-färgat av kol och sot och med små stenpackningar. Här kunde ett stort antal fynd i sten, metall och ben registreras.

A1
Härden var före avtorvning synlig som en oval stensättning i markytan. Härden låg vid norra änden av boplatsen, ca 2,3 meter över vattenytan. Ett område runt härden torvades av varvid en plan steril grusyta framkom direkt under det ca 0,03 meter tunna torvtäcket.

Härden bestod av en ovalt lagd kantkedja av 0,1-0,2 meter stora rullstenar. Den regelbundna ovalen var orienterad i västöstlig riktning. I dess västliga del var härden fylld med sten av samma storlek. Härden var fylld av kol upp till samma höjd som kantkedjans topp och däröver täckt av växtlighet.

A2
Före avtorvningen framträdde anläggningen som en i marken svagt välvd kulle i ostvästlig riktning. Anläggningen, 2 meter lång och 0,5 meter bred, avtorvades och ett sotblandat jordlager framkom i och ovanpå en stenpackning, vars stenar var 0,25-0,05 meter stora. I den sotblandade jorden framkom en benkoncentration i östra delen av anläggningen.

A3
Anläggningen syntes före avtorvning som en ca 0,50 meter djup grop med en diameter av 1,40 meter. Den var gräsbevuxen. Ingen vall kan urskiljas. Enstaka stenar skymtade i sidorna. Efter avtorvningen framkom en rund försänkning fylld av rullsten. Någon skärvsten i gropens mitt kunde inte iakttagas, däremot kol och sot. I anläggningens östra del framkom en skärvstenspackning, 0,50 meter i diameter.

Vid nedrensningen av gropen, 0,60 meter i diameter, visade den sig vara en meter djup. Över det sterila gruset framkom stora genombrända kolbitar samt grov skärvsten. Ovanför kom rullsten blandat med enstaka skärvsten och kol och sot, för att däröver övergå till enbart rullsten med kol och sot, upp till gropens övre del.

A4
Anläggningen syntes före avtorvning som en 0,30 meter djup grop med en diameter av 1,20 meter. Den var gräsbevuxen och enstaka stenar skymtade i gropens sidor. En vall var delvis synlig i nordost. Den sydöstra halvan avtorvades. Under torven fanns grusig morän inblandad med rullsten och enstaka skärvsten. Rullstenen var 0,1-0,3 meter stora. I anläggningens mitt, strax under torven och i ett sotfärgat lager framkom en trolig deponerad seite.

A5
Före avtorvningen framträdde anläggningen som en 1x1meter stor förhöjning i torven. Efter avtorvningen framkom en stenpackning med 0,06-0,15 meter stora stenar. I mitten låg en 0,40 meter stor platt häll. Jorden runt stenpackningen var sotblandad.

A6
Anläggningen var före avtorvning synlig som en 0,3 meter djup och 1,40 meter i diameter stor grop. Den låg intill haket och var bevuxen med videbuskar. Efter avtorvning framkom en morängrusyta, delvis mörkfärgad av ovanliggande humusskikt. Ett schakt lades över gropen. Torven var ca 0,08 meter tjock. Mellan torven och gruset fanns en 0,01 meter tunn strimma av kol som löpte ner i gropen. Gropen var ursprungligen ca 0,70 meter djup. Någon särskild fyllning noterades ej.

I botten av gropen togs kol för C14 analys.

A7
Anläggningen var före avtorvning synlig som en 0,50 meter djup grop med 1,20 meter i diameter. Gropens botten var rund med markerad profil. Ett par småtallar växte på kanten. Den låg intill erosionshaket. Efter avtorvning framkom en grusig morän under torven, ingen skärvsten och inget kol.

A8
Anläggningen var före undersökningen synlig som en 0,30 meter djup grop med en diameter av 1,40 meter och med en otydlig vall runtom. Den var bevuxen med en stor tall vid ytterkanten. Vid nedrensning visade sig gropens centrum ner till 0,50 meters djup vara svagt mörkfärgad, men inga spår av skärvsten och kol påträffades.

A9
Anläggningen var före avtorvning ej synlig i markytan. Efter avtorvning framkom en mindre härd, bestående av ett par flata stenar och några rullstenar. Härden låg på det sterila gruset.

Inventering och undersökning:
2 bronssmycken.
9 bronsbleck.
12 knivar, mer eller mindre fragmentariska.
2 ljuster.
1 järnbleck.
2 hästskosömmar.
1 bössdetalj.
1 borr, järn.
3 spikar.
4 nitar.
1 träfragment.
5 keramikskärvor, glaserade.
1 glaspärla.
2 bössflintor.
1 kärna, kvartsit G.
3 brynen,sandsten
1 skrapa, kvartsit E.
1 mejsel, kvartsit G.
2 spetsar, kvartsit E.
1 kritpipsfragment.
1 benkrok.
1 benspets.
4 tänder.
13 odefinierade föremål.

R 403
Boplats
Boplatsen låg på älvens vänstra sida på en udde med sand- och grusstränder vid Bränna by och var exponerad mot väster. Den blockrika udden var bevuxen med tall, vide och al. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag på sandstränderna söder och norr om udden. Boplatsens längd uppskattades till ca 100 meter.

Inventering:
5 avslag.
1 restprodukt.
Skärgvsten, enstaka.

R 404
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida på en rak sandstrand direkt uppströms Bränna by och var exponerad mot sydväst. Sandstrandens östra ände bildade en liten udde, som avskilde en mindre vik från älven. Innanför stranden fanns myrmarker. Strandbredden var mellan 10-20 meter. Vid inventeringen registrerades skärvstenssamlingar från uddens spets och utmed en ca 120 meter lång sträcka västerut. Området var kraftigt eroderat.

Inventering:
1 kärna.
7 avslag.
3 restprodukter.
1 bearbetad avslag.
Brända ben.
Skärvsten, enstaka.

R 406
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens högra sida vid Bränna by på en liten torr platå, något högre än omgivande stränder och exponerad mot öster. Strandslänten var plan och höjde sig något mot den odlade marken innanför stranden. Platån var ca 10x10 meter stor. Vid inventeringen tillvaratogs rikligt med avslag av mörk kvartsit i haket, och skärvsten i stora mängder på platån. Eventuell verkstadsplats.

Inventering:
2 skrapor.
61 avslag.
19 restprodukter.
Skärvsten, rikligt.

R 407
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens högra sida vid Bränna by, utefter en rak strand med sand och småsten, delvis blockig nedanför odlad mark, och den var exponerad mot öster. Boplatsen avgränsades delvis av myrmark inåt land. Strandbredden var delvis övertorvad. Vid inventeringen tillvaratogs avslag och skärvsten på strandbredden och enstaka avslag i vattnet. Utsträckningen var ca 100 meter.

Inventering:
1 bearbetat avslag.
1 berabetad restprodukt.
35 avslag.
3 restprodukter.
Skärvsten, enstaka.

R 408
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens högra sida strax nedströms Bränna by och exponerad mot öster. Stranden var blockrik, sandig och grusig med plan strandslänt i norra delen och en 2-3 meter hög brink i den södra. Vid inventeringen tillvaratogs skärvsten och avslag utefter en ca 70 meter lång sträcka.

Inventering:
2 bearbetade avslag.
1 kärna.
3 avslag.
1 restprodukt.
Skärvsten, enstaka i söder och rikligt i norr.

R 409
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida på en lång smal udde ovanför forsen, nedströms Bränna by och exponerad mot väster och sydost. Udden var en rullstensås, tallskogbevuxen och i brinken växte videsnår. Vid inventeringen påträffades avslag och skärvsten längs en sträcka av ca 370 meter utmed brinkkrönet.

Inventering:
2 bearbetade avslag.
5 avslag.
1 restprodukt.
Skärvsten.

R 410
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens högra sida på en udde omedelbart nedströms Bränna och var exponerad mot väster och norr. Innanför stranden fanns en vall bevuxen med tall. Innanför vallen fanns en vik med sumpiga stränder. Vid inventeringen tillvaratogs skrapor, avslag och skärvsten på strandbredden runt uddens yttre del längs en sträcka av ca 350 meter. Området var starkt eroderat.

Inventering:
2 skrapor.
1 kärna.
3 avslag.
2 restprodukter.
Skärvsten.

R 411
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida från järnvägsbanken vid älvstranden i södra änden av Bränna by och ca 400 meter nedströms. Stranden var i södra delen plan. I norra delen var strandbrinken uppodlad. Ett dike mynnar i sankmark på boplatsens mitt. Vid inventeringen registrerades rikligt med skärvsten längs hela stranden, något glesare vid det sanka mittpartiet.

Inventering:
2 skrapor.

2 bearbetade avslag.
2 kärnor.
14 avslag.
16 restprodukter.
Skärvsten, rikligt.

R 412
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida på en smal udde ca 500 meter uppströms Bränna by och den var exponerad mot väster. Utanför uddens bas fanns en liten holme. På uddens krön fanns ett smalt, torvbundet parti med tallar. Vid inventeringen registrerades avslag och enstaka skärvstenar på uddens sida mot älven.

Inventering:
1 skrapa.
1 bearbetat avslag.
2 kärnor.
4 avslag.
3 restprodukter.
Skärvsten, enstaka.

R 416
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida 50 meter söder om liten vik strax uppströms Meselfors by och var exponerad mot väster. Strandbredden var glest övertorvad och beväxt med buskar. Ovanför haket fanns plan mark med tall- och granskog. Vid inventeringen registrerades avslag och skärvsten på en sträcka av 50 meter.

Inventering:
1 bearbetat avslag.
Skärvsten, enstaka.

R 417
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida på en liten udde ca 1 km uppströms Meselfors station och den var exponerad mot väster. Stranden var grusig och sandig och bevuxen med tall och björk. Strandbredden var glest övertorvad mot vattnet. Boplatsen var ca 10x10 meter stor. Udden var avskuren av en stensatt järnvägsbank. Vid inventeringen registrerades avslag på strandbredden och skärvsten i vattnet.

Inventering:
5 avslag.
1 restprodukt.
Skärvsten.

R 418
Boplats
Boplatsen låg på älvens vänstra sida på en rak strand vid timmeravlägg ca 2 km uppströms Meselfors station. Den bestod av plan mark, ovanför en bred, nästan helt övertorvad strandbredd. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag

utefter en ca 90 meter lång sträcka.

Inventering:
1 skrapa.
1 bearbetat avslag.
3 avslag.
1 restprodukt.
Skärvsten, enstaka.

R 419
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida nedanför gården Råsele 2:24 och var exponerad mot sydväst. Strandplanet var blockigt och grusigt, delvis övertorvat, med en hög brink bakom. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag längs en 40 meter lång sträcka. Avslagen samt en spets låg i vattnet.

Inventering:
1 spets i kvartsit.
1 kärna.
6 avslag.
2 restprodukter.
Skärvsten.

R 420
Boplats
Boplatsen var belägen på en holme mitt i älven på en åsrygg som sköt ut i älven och boplatsen var exponerad mot söder. Den var bevuxen med tallar. Vid inventeringen registrerades avslag och skärvsten på strandbredden.

Inventering:
1 avslag.
Skärvsten.

R 421
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida på en smal udde, som sköt ut mot söder med landfäste vid Fäbotjärn, och med en exponering mot söder. Boplatsen låg längst ut på udden längs en strandsträcka på 50 meter. Vid inventeringen registrerades skärvstenssamlingar på den 4-5 meter höga åskrönet samt avslag vid erosionskanten på krönet.

Inventering:
8 avslag.
3 restprodukter.
Skärvsten i koncentrationer.

R 422
Boplats
Boplatsen var belägen på en holme mitt i älven ca 150 meter sydväst om uddspetsen där R 421 låg och den var exponerad mot öster och väster. Den hade en stenig och blockig strandbredd, delvis övertorvad och med en högre brink mot västsidan. Holmen var bevuxen med tall. Vid inventeringen registrerades glest med skärvsten runt holmen.

Inventering:
1 avslag.
2 restprodukter.
Skärvsten, enstaka.

R 423
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida mittför Fäbotjärn och var exponerad mot väster. Det var en liten sandstrand, på båda sidor omgiven av stenig, övertorvad strand nedanför en hög brink. Bakom brinken sluttar åsen ner mot Fäbotjärn. Vid inventeringen påträffades en skrapa av vit kvartsit. Dessutom registrerades skärvsten i vattnet och på strandbredden.

Inventering:
1 skrapa.
2 avslag.
2 restprodukter.
Skärvsten, enstaka.

R 424
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida på en udde i övre änden av Meselet ca 500 meter nedströms forsen mellan Brännaselet och Meselet och den var exponerad mot söder. Det var en moränundde, mycket blockrik och med ett glest tallbestånd. Strandplanet var grusigt och ganska brant. Inåt land avgränsades området av sanka vattendränkta marker. Boplatsens utbredning längs stranden var ca 50 meter. Vid inventeringen registrerades skärvsten i riklig mängd i vattnet och uppe på den sluttande stranden ovanför haket.

Inventering:
2 bearbetade avslag.
26 avslag.
3 restprodukter.
Skärvsten, rikligt.

R 426
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens högra sida på den nordligaste av två små uddar mitt emot R 419 och var exponerad mot sydost. Längs stranden var en uppskottad grusvall på krönet beväxt med några tallar. Vid inventeringen tillvaratogs avslag och ett fåtal skärvstenar på uddspetsen.

Inventering:
3 avslag.
Skärvsten, enstaka.

R 429
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida på en liten udde mellan Vdgsjöfors och Bränna by ovanför Kittelforsen. Udden var blockrik och bevuxen med tall och videbuskar. Vid inventeringen regisrerades skärvsten och avslag i en grop på uddens yttersta sydspets och uppe på dess krön.

Inventering:
2 avslag.
1 restprodukt.
Skärvsten i grop.

R 430
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens högra sida 20 meter norr om bäckmynning ca 2 km uppströms bron vid Meselefors och var exponerad mot öster. Stranden var sandig och med buskvegetation och dessutom mycket omrörd gå grund av flottningsarbeten. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag i strandvallen inom en sträcka av 30 meter och 30 meter in på land.

Inventering:
2 bearbetade avslag.
3 avslag.
Skärvsten, enstaka.

R 431
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens högra sida vid ett litet bäckutlopp drygt 800 meter uppströms järnvägsbron vid Meselefors och exponerad mot öster. Sandstranden var plan med anlagt timmeravlägg. Vid inventeringen registrerades avslag och enstaka skärvstenar på strandbredden i övergången till plan mark på en sträcka av 40 meter.

Inventering:
3 avslag.
1 restprodukt.
Skärvsten, enstaka.

R 491
Lappvall och skärvstensförekomst
Lokalen var ca 45x10-20 meter stor och beväxt med gräs. Provstick utvisade skärvsten under torven. På vallen fanns ca 6 gropar (1x0,3 meter).

Stenkullaforsens inverkningsområde

Dämningsområdet omfattar Åseleälvens sträckning från Meseleforsen till Torvsele norr om Åsele. Ovanför dammläget vid Stenkulla dränktes stora arealer och strandlinjeförskjutningar skedde utefter så gott som hela sträckan upp till Råsele. De flesta fornlämningslokalerna uppströms hamnade under den planerade dämningsgränsen. Nedströms dammen berördes vissa lokaler av rensningar.

Huvudinriktningen av älvfåran rinner från nordväst till sydost. Före dämningen hade vid Råsele en djup nordsydlig vik bildats som avvattnades mot norr. Forsar, strömsträckor och lugnvatten omväxlade sedan ner mot det stora Almselet där älven hade skurit genom stora och flacka sandplan. Nedströms Almsele fanns översilningsängar innan fåran smalnade och bildade en praktiskt taget oavbruten strömsträcka ner till och förbi Stenkulla. I älvstråket norr om Stenkulla hade älven skurit djupt ner och bildat en storblockig, V-formad ravin. Strandsläntema var skogbevuxna med enstaka hus på den södra stranden. Längs den norra stranden

ligger byar som Almsele och Råsele, fritidshus och ängsmarker, vilka till viss del försvunnit. Vid Stenkulla mynnar på norra stranden Torvsjöån. Sedan fortsatte älven med lugnt lopp ner mot Torvsele och Åsele.

Dämningsområdet har uppdelats i fyra delområden: Råsele, Småholmarna. Almsele och Stenkulla.

Råsele omfattar älvsträckan från bron ner till Brattforsen, samt den djupa viken in mot Laxbäcken. Delområde Småholmarna omfattar området från forsfoten vid Brattforsen till kommungränsen, Delområde Almsele sträcker sig från kommungränsen och ner till Forsviken strax ovanför Almselforsen. Delområde Stenkulla, slutligen, utgjordes av älvsträckan från dåvarande dammläge ner till Torvsele.

Antalet registrerade lokaler i delområde Råsele var 34. De flesta var registrerade som boplatser. Antalet registrerade lokaler i delområde Småholmarna var 21. Förutom boplatser fanns här skärvstensförekomster, lösfynd och härdar. Delområde Almsele hade 15 registrerade lokaler, alla utom ett fångstgropssystem var boplatser. Stenkulla hade 11 registrerade lokaler, varav två fångstgropssystem och resten boplatser.

Fornlämningsnummer undersökta inom Stenkullaforsens dämningsområde
Råsele:
338 Boplats.
342 Boplats.
344 Boplats.
432 Boplats.
434 Boplats.
437 Boplats.
438 Boplats.
439 Boplats.
440 Boplats.
442 Boplats.
443 Boplats.
444 Boplats.
445 Boplats.
446 Boplats.
447 Boplats.
448 Boplats.
449 Boplats.
589 Boplats.
590 Skärvstensförekomst.
591 Skärvstensförekomst.
592 Skärvstensförekomst.
782 Boplats.
783 Boplats.
784 Boplats.
Småholmarna:
350 Boplats.
352 Boplats.
354 Kokgrop och skärvstensförekomst. Prover: C14 och fosfat, okänt antal.
450 Boplats.
451 Boplats.

452 Kåtaplats.
453 Boplats.
454 Kåtaplats och skärvstensförekomst.
455 Boplats.
456 Boplats. Prover: C14, 1 st.
457 Boplats.
458 Boplats.
459 Boplats.
593 Skärvstensförekomst.
594 Skärvstensförekomst.
595 Skärvstensförekomst. Prover: C14, okänt antal.
596 Fångstgrop.
597 Fångstgropar.
Almselet:
75 Boplats.
76 Boplats.
77 Boplats.
78 Boplats.
79 Boplats.
Kokgrop, utrasad, mellan R 78 och 79.
80 Boplats och kokgrop. Prover: Fosfat, 47 st och C14, 5 st.
81 Boplats.
82 Boplats.
83 Boplats. Prover: Fosfat, 14 st och C14, okänt antal.
84 Boplats.
85 Boplats.
86 Boplats.
95 Fångstgropssystem. Prover: Fosfat, 6 st och C14, okänt antal.
153 Boplats.
154 Boplats.
155 Boplats.
Stenkullaforsen:
74 Boplats. Prover: C14, 2 st.
117 Boplats.
118 Boplats.
119 Boplats.
120 Boplats.
121 Boplats.
122 Boplats.
123 Boplats och skärvstensvall. Prover: Fosfat, 65 st och C14, 10 st.
124 Boplats.
156 Fångstgropssystem. Prover: C14, 7 st.

Delområde *Råsele*

Delområdet omfattar älvens sträckning från Meseleforsen till forsnacken vid Brattforsen, Råselet och Råseleviken. Gårdar och sommarstugor ligger spridda efter stränderna med uppodlade strandslänter, timmeravlägg, vägdragningar, stigar och broar. Området är med andra ord tättbebyggt vilket inneburit åtskillig förslitning på boplatsrester och fångstgropssystem. Terrängen i övrigt är skogbevuxen med myrmarker, småbäckar och förhållandevis kuperad terräng. Området har alltid varit tättbebyggt, alltså ett genom tiderna tilltalande område. Boplatserna låg tätt och måste tolkas som en sammanhängande bosättning i Råseleviken.

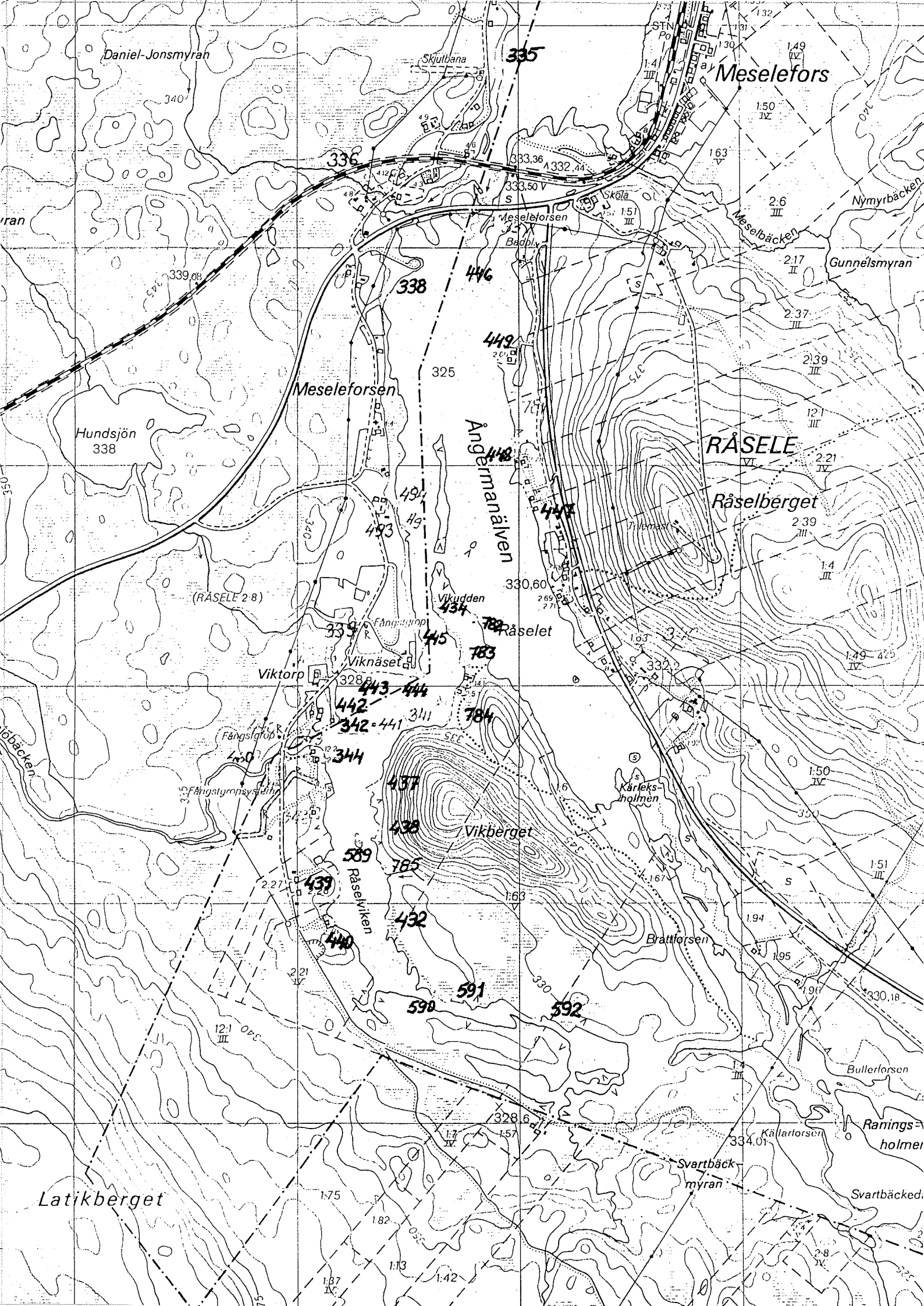
Daniel-Jonsmyran
Skjutbana
335
Meselefors
STN
336
333,36
332,44
333,50 V
Skola
Meseleforsen
Badplats
Nymyrbäcken
Meselbäcken
Gunnelsmyran
339
338
446
449
325
Meseleforsen
Hundsjön
338
Ångermanälven
448
447
RÅSELE
Råselberget
(RÅSELE 2:8)
330,60
Vikudden
434
Råselet
445
783
Viknäset
Viktorp
328,8
443
444
442
342
441
784
Fångstgrop
344
Fångstgropsystem
437
438
Vikberget
589
785
Råselviken
439
432
440
Kärleksholmen
Brattforsen
591
590
592
330,18
Bullerforsen
328,6
Källarforsen
334,01
Ranings-holmen
Svartbäck-myran
Svartbäcked.
Latikberget

Antalet registrerade lokaler var 34 varav 23 varit föremål för förundersökningar. Vid UV's fördjupade inventering registrerades 21 nya lokaler. Vid Fd's inventeringar för ekonomiska kartan ersattes R 433 med R 782, R 435 och 436 med R 784 och dessutom tillkom R 781 och R 783. Det stora flertalet fasta formlämningar var boplatser med skärvsten och avslag som indikationer.

R 338
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens högra sida nedströms en fors, och var exponerad mot öster. Innanför en ganska brant brink kom en ca 5 meter hög strandsänt. Brinken var något lägre i boplatsens södra del. På strandslänten närmast erosionshaket växte blandskog. Strandbredden nedanför var mellan 6 och 18 meter bred, och var grusig med stenblock. Vid inventeringen registrerades artefakter på en ca 200 meter lång strandsträcka.

Vid förundersökningen grävdes 28 provrutor på ett 200x50 meter stort område med en höjdskillnad på sex meter. 13 rutor var fyndförande. Områdets mitt gick ej att undersöka på grund av ett plankupplag. Fynden påträffades framförallt i den norra delen av undersökningsområdet, där de låg mycket ytligt. I ängskanten låg fynden i ploglagret, i några fall synliga i ytan. Dessutom framkom en del ben. Norrut fortsatte skärvstensföremkomsten efter ett litet uppehåll ytterligare några hundra meter fram mot ett dike, där man enligt markägaren hade påträffat en härd i början av 1900-talet.

Inventering:
1 skrapa av kvarts.
1 avslag av kvartsit.
Skärvsten, sparsamt.

Förundersökning:
1 spets.
6 skrapor.
143 avslag i huvudsak av kvartsit.
Skärvsten.
Härd?

R 342
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens högra sida vid bäckmynningen i en vik, och den var exponerad mot sydsydost. Ovanför en ca 13 meter bred strand kom en fem meter hög brink, som hade två erosionshak. På brinken låg ett fritidshus i en tallskog. Från det övre erosionshaket gick det in flikar efter jordflyttning. Vid inventeringen framkom i erosionflikarna stora mängder skärvsten och avslag. På en strandsträcka av 90 meter påträffades enstaka skärvsten, med en koncentration i nordost med mycket små skärvsten. Vid förundersökningen framkom en stor mängd fynd på stranden, på en sträcka av ca 30 meter. 12 provrutor grävdes, varav 5 var fyndförande. Boplatsen var delvis uteroderad.

Inventering:
1 stavformigt sandstenshänge, skadat.
1 skrapa, skadad.
141 avslag, i huvudsak av kvartsit.
Skärvsten, enstaka och i koncentrationer.

Förundersökning:
På stranden:
2 spetsar, förarbeten.
1 brynsten.
1 skrapa.
87 avslag.
Skärvsten.
I rutorna:
75 avslag.

R 344
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens högra sida på en liten udde i en vik söder om en bäckmynning. Boplatsen var exponerad mot nordost. Området låg i en sluttning ca fem meter hög med dels en planerad tomt och dels skog. I sluttningen syns flera äldre strandlinjer. Udden hade utsatts för erosion. Stranden var ca 8 meter bred och bestod av grusig sand. Vid inventeringen registrerades enstaka skärvsten på en 90 meter lång strandsträcka. En liten koncentration skärvsten framkom i norra delen och avslag framkom på sträckans mitt. Vid förundersökningen påträffades vid stranden fyra fynd. 15 provrutor upptogs, varav 2 var fyndförande. De låg 40 meter från varandra och här påträffades ett avslag i vardera rutan.

Inventering:
3 bearbetade avslag.
3 avslag.
Skärvsten, enstaka och en koncentration.

Förundersökning:
På stranden:
1 sänkesten?, avlång sten med inhuggna hak.
3 avslag.
I rutorna:
2 avslag.

R 432
Boplats
Boplatsen var belägen vid älvens högra sida på östra sidan av Råselviken med exponering mot väster. Strandlinjen bildar en svagt markerad vik. Boplatsresterna utgörs av en flack strandsänt innanför ett delvis övertorvat erosionshak. Innanför strandslänten reser sig en låg platå beväxt med tallskog. Stranden nedanför erosionshaket var ca 10 meter bred av sand och delvis beväxt. Vid inventeringen framkom avslag och skärvsten längs en 60 meter lång sträcka på strandbredden. Vid förundersökningen grävdes 11 provrutor inom ett ca 30x80 meter stort område. Alla rutor var fyndtomma. Enstaka skärvstenar iakttogs på strand-bredden.

Inventering:
2 avslag.
Skärvsten, enstaka och en koncentration.

Förundersökning:
Skärvsten på stranden.

R 434
Boplats
Boplatsen var belägen på ett näs vid ingången till Råselviken på älvens högra sida. Området var exponerat mot väster. Strandbredden var ca 10 meter bred, erosionshaket 1,5 meter högt och vidare kom en platå. Öster om platån ca 25 meter från erosionshaket var marken vattensjuk. Vid inventeringen registrerades artefakter på en 50 meter lång strandsträcka. Vid förundersökningen tillvaratogs fynd på stranden. På ett 65x15 meter stort område grävdes 16 rutor, varav 6 var fyndförande, vilka kom nära erosionshaket. I några rutor syntes ett äldre vegetationsskikt på ca 0,20 meters djup. Denna äldre markyta överlagrades av sand, som innehöll fynd medan det var tomt under.

Inventering:
1 skrapa.
2 avslag.
Skärvsten, rikligt.

Förundersökningen:
Stranden:
1 skrapa.
7 avslag.
Rutorna:
1 skrapa.
27 avslag.
Skärvsten.

R 437
Boplats
Boplatsen var belägen på en udde av Råselvikens östra strand på älvens högra sida och exponerad mot väster. Udden bestod av morän och gränsade i öster till område med stora stenblock och i söder till vik med innanför liggande vattensjukt område. Boplatsen låg på en ca 3 meter hög platå ovanför ett erosionshak. Öster där om reser sig Vikberget med skarp brant. Strandbredden utgjordes av klappersten och var ca 10 meter bred. Vid inventeringen registrerades fynd på uddens nordvästra strand utmed en sträcka på ca 40 meter. Vid förundersökningen upptogs 19 provrutor fördelade inom en ca 90 meter lång sträcka, från uddspetsen och mot ett stenblocksområde. Av dessa var 8 provrutor fyndförande, fördelade över hela området i mindre koncentrationer. Boplatsen bedömdes vara bortspolad till största del.

Inventering:
1 skrapa i mörk kvartsit.
3 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
2 pilspetsar i skiffer, varav en med tånge och mothakar.
2 skrapor, i mörk och ljus kvartsit.
250 avslag, spån och restprodukter.

R 438
Boplats
Boplatsen var exponerad mot väster på östra stranden av Råseleviken, vid älvens

högra sida. Centrala delen av boplatsen låg på en udde med en holme mittemot. Uddspetsen bestod av klippor och stenblock och innanför udden ovanför ett erosionshak reste sig en platå och därpå kom Vikberget med skarp brant. Stranden utanför erosionshaket var 2-6 meter bred. Vid inventeringen registrerades fynd på stranden vid udden och norr därom. Vid förundersökningen upptogs 21 provrutor uppe på platån fördelade inom en 140 meter lång sträcka. Alla rutor var fyndtomma.

Inventering:
1 skrapa i brecciekvarts.
3 avslag och restprodukter.
Skärvsten, rikligt.

R 439
Boplats
Boplatsen var exponerad mot öster och var belägen på västra stranden av Råseleviken vid älvens högra sida. Stranden var utbuktande som en bred udde. Stranden var 2-10 meter bred och därefter kom två erosionshak. Innanför dessa reste sig en ca 5 meter hög platå som åt väster sluttade svagt ner mot sankmarken i sydväst. Vid inventeringen registrerades fynd på uddens södra del och in mot viken. Vid förundersökningen grävdes 26 provrutor fördelade inom en ca 130 meter lång sträcka. Av dessa rutor var 6 fyndförande och låg nära nedre erosionshaket närmast viken i söder om udden. Boplatsen bedömdes vara bortspolad till största del.

Inventering:
4 skrapor, varav två i ljus kvarts och två i mörk kvartsit.
36 avslag.
Skärvsten, rikligt.

Förundersökning:
1 knacksten.
1 skrapa i ljus kvarts.
3 kärnor.
24 restprodukter och avslag.
Skärvsten, rikligt.

R 440
Boplats
Boplatsen var exponerad mot öster och var belägen på västra stranden av Råseleviken på älvens högra sida. Den låg vid en bukt och utgjordes i norr av en 2 meter hög strandslänt, som höjde sig kraftigt och övergick i söder i en ca 9 meter hög brink. I norr gränsade området till sankmark. På strandslänten fanns en sommarstuga med tillhörande uthus. Utanför strandslänten fanns ett tydligt erosionshak. Stranden nedanför var ca 5 meter bred. Vid inventeringen registrerades fynd på stranden. Vid förundersökningen grävdes 29 provrutor längs en 140 meter lång sträcka, och alla visade sig var fyndtomma. Boplatsen bedömdes vara bortspolad.

Inventering:
1 avslag.
Skärvsten.

R 442
Boplats
Boplatsen var exponerad mot öster och var belägen på västra stranden av Råseleviken på älvens högra sida. Den låg på en rak strand strax norr om en liten udde mellan två bäckmynningar. Vid inventeringen registrerades fynd på stranden längs en sträcka av 90 meter, och då företrädesvis mot udden i söder. Vid förundersökningen grävdes 12 provrutor utmed en 70 meter lång sträcka. Alla rutorna var fyndtomma. Fynd påträffades på stranden.

Inventering:
Skärvsten, enstaka.

Förundersökning:
2 sänkestenar, lösfynd på stranden.
1 avslag, lösfynd på stranden.
Skärvsten, enstaka, lösfynd på stranden.

R 443
Boplats
Boplatsen var exponerad mot söder och var belägen på västra stranden av Råseleviken på älvens högra sida. I väster begränsades boplatsen av ett bäckutflöde med intilligande sankmark. Strandlinjen gick i västöstlig riktning. Stranden var 5 meter i öster och i väster gick erosionshaket ända ner till vattnet. Från erosionshaket gick en jämn ca två meter hög strandslänt upp till en platå. I väster fanns ett timmeravlägg och i öster fanns en skogsväg som gick ner till strandlinjen. Vid inventeringen registrerades fynd på stranden spritt i små koncentrationer längs en 150 meter lång sträcka. Vid förundersökningen grävdes 27 provrutor jämnt fördelade inom en 150 meter lång sträcka, vilken motsvarades skärvstenens utbredning på strandbredden. Alla rutor var fyndtomma. Boplatsen bedömdes vara bortspolad.

Inventering:
2 skrapor.
5 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
1 spets, förarbete i skiffer, lösfynd på stranden.
2 avslag, berarbetade, lösfynd på stranden.

R 444
Boplats
Boplatsen var exponerad mot söder och var belägen på Råselevikens västra strand på älvens högra sida. Den låg på södra sidan av en udde, som sköt ut mot sydost. Området utgjordes av en upp till fem meter hög strandbrink. Udden har utsatts för erosion och flera erosionsgränser iakttogs. Strandbredden var tio meter. I norr gränsade boplatsen till en gård med ängsmark. Vid inventeringen registrerades rikligt med skärvsten utmed en ca 90 meter lång strandsträcka. En stor mängd fynd tillvaratogs särskilt i områdets mellersta och östra del. Vid förundersökningen upptogs 29 provrutor fördelade utmed en sträcka av 135 meter. Av dessa var tio fyndförande, särskilt inom en 30x40 meter stor yta i områdets östra del, delvis på udden. Dessutom framkom en stor mängd lösfynd på stranden, särskilt nedanför flikar efter jordflytning.

Inventering:
1 spets, förarbets i mörk kvartsit.
27 skrapor av kvarts och kvartsit.
417 avslag i huvudsak mörk kvartsit.
Skärvsten, rikligt.

Förundersökning:
Rutorna:
2 spetsar, förarbeten i kvarts och kvartsit.
6 skrapor.
417 avslag.
Skärvsten.
Brända ben, mängd?

Lösfynd på stranden:
1 fragment av asbestkeramik.
3 sänkestenar.
5 skrapor.
214 avslag.
Skärvsten, rikligt.

R 445
Boplats
Boplatsen var exponerad mot öster och var belägen på Råselevikens västra strand på älvens högra sida. Den låg vid inloppet mitt emot ett näs. I norr begränsades boplatsen av ett timmeravlägg, i väster av ängs- och åkermark och i söder av en udde. Området utgjordes av en ca två meter hög och en fem till tio meter bred strandslänt, vid udden ca 20 meter bred. Erosionshaket var övertorvat och stranden var smal. Vid inventeringen registrerades enstaka skärvsten och avslag på stranden. Vid förundersökningen grävdes 22 provrutor, varav fem var fyndförande. Av dessa var fyra intill erosionshaket. Boplatsen bedömdes vara bortspolad till största del.

Inventering:
2 avslag.
Skärvsten, enstaka.

Förundersökning:
4 skrapor.
2 kärnor.
100 avslag och restprodukter.

R 446
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra strand, längst ut på en långsmal udde, vars spets var riktad mot söder. Boplatsen var exponerad mot väster. Vid förundersökningen grävdes 17 rutor, varav nio var fyndförande.

Inventering:
8 avslag.

Förundersökning:
1 skrapa.

123 avslag.

R 447
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida och var exponerad mot väster. I området fanns bebyggelse. Ingen förundersökning utfördes.

Inventering:
1 skrapa.
5 avslag.

R 448
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida och var exponerad mot väster. Vid förundersökningen påträffades fynden på stranden som lösfynd.

Inventering:
2 avslag.

Förundersökning:
1 skrapa.
3 sänkestenar.
7 avslag.

R 449
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida och var exponerad mot nordväst. Vid förundersökningen grävdes 12 rutor, varav en var fyndförande.

Inventering:
3 skrapor.
8 avslag.

Förundersökning:
16 avslag.

R 589
Boplats
Boplatsen var belägen på en holme inne i Råseleviken vid älvens högra sida. Holmen var förenad med fastlandet med en smal sandtunga. Boplatsen låg på holmens högsta och centrala del och utgjordes av en jämn 2-3 meter hög strandslänt som sluttade ner åt alla sidor mot ett tydligt erosionshak. Stranden var fem till tio meter bred. Öster om holmen på vikens östra strand låg R 438. Vid inventeringen registrerades enstaka skärvstenar på stranden. Vid förundersökningen grävdes 5 provrutor, varav 3 var fyndförande. Boplatsen bedömdes till största del vara bortspolad.

Inventering:
Skärvsten, enstaka.

Förundersökning:
10 avslag och restprodukter.
Skärvsten, enstaka på stranden.

R 590
Skärvstensförekomst
Skärvstensförekomsten var exponerad mot sydsydväst och var belägen på östra stranden längst in i Råseleviken på älvens högra sida. Området utgjordes av en ca tre meter hög strandslänt. Ett tydligt erosionshak bildade gräns mellan stranden och strandslänten. Stranden var ca fem meter bred. Vid inventeringen registrerades enstaka skärvstenar på stranden. Vid förundersökningen grävdes 3,5 provrutor på strandslänten längs en 20 meter lång sträcka. Alla var fyndtomma. Enstaka skärvstenar iakttogs på stranden. Området behöver ej vara rester efter en boplats. Skärvstenen kan vara uppspolad på stranden från en annan plats.

R 591
Skärvstensförekomst
Skärvstensförekomsten var exponerad mot sydsydväst och var belägen längst in i Råseleviken där den var som smalast, vid älvens högra sida. I väster gränsar förekomsten till skärvstensförekomst R 590 och i öster till sankmark. Stranden var ca fem meter bred och ett delvis övertorvat erosionshak bildade gräns till en ca två meter hög strandslänt och norr där om tog sankmarken vid. Vid inventeringen registrerades ett avslag och skärvsten på stranden. Vid förundersökningen grävdes 3,5 provrutor uppe på strandslänten längs en 30 meter lång sträcka. Alla rutorna var fyndtomma. Enstaka skärvstenar iakttogs på stranden. Avslaget som påträffades vid inventeringen kan lika väl ha spolats dit, och därför ansågs inte platsen indikera en boplats.

R 592
Skärvstensförekomst
Skärvstensförekomsten var exponerad mot söder och var belägen längst in i Råseleviken där den var som smalast, vid älvens högra sida. Området utgjordes av en tre meter bred strand och med ett tydligt erosionshak som gräns till en ca tre meter hög strandslänt. Vid inventeringen registrerades enstaka skärvstenar på stranden. Vid förundersökningen grävdes 15 kvartsmeter stora rutor, sammanlagt 4,5 m², längs en 80 meter lång sträcka på strandslänten. I en ruta framkom ett avslag. Enstaka skärvstenar iakttogs på stranden.

Inventering:
Skärvsten, enstaka.

Förundersökning:
1 avslag.
Skärvsten, enstaka på stranden.

R 782
Boplats
Boplatsen var exponerad mot nordost och var belägen på ett näs på älvens högra sida. Området utgjordes av en 5-15 meter bred strandoch med ett 1,5-3 meter högt erosionshak som gräns till plan mark. Området gränsar i söder och norr till vattensjuk mark. Vid inventeringen registrerades avslag och skärvsten utmed en 200 meter lång sträcka på stranden. Vid förundersökningen grävdes 32 provrutor uppe på strandslänten. Av dessa var 9 fyndförande, vilka låg nära erosionshaket och i norra delen av området. Dessutom framkom en del lösfynd utmed en 300 meter lång sträcka på stranden. Boplatsen bedömdes vara delvis bortspolad.

Inventering:
20 avslag.
Skärvsten, enstaka.

Förundersökning:
I rutorna:
1 yxämne?
4 skrapor.
122 avslag i kvarts och kvartsit.
På stranden:
1 skivyxa i mörk kvartsit.
1 skrapa.
4 kärnor.
17 avslag.
Skärvsten.

R 783
Boplats
Boplatsen var exponerad mot väster och var belägen i Råselevikens övre del, utmed älvens högra sida. Älven och viken bildar här ett långt näs. Stranden var 10-30 meter bred. Ca 10 från vatten linjen fanns en en meter hög och en till två meter bred strandvall på stranden i områdets södra del. Ett två meter högt erosionshak bildade gräns till en låg platå. Mellan erosionshaket och strandvallen var marken vattensjuk. Uppe på platån fanns ytterligare en strandvall, parallell med stranden. Vid inventeringen registrerades skärvsten längs en 100 meter lång sträcka på stranden, varav endast 30 meter innehöll avslag. Vid förundersökningen grävdes 21 provrutor, varav 6 var fyndförande. I några fyndtomma rutor kunde ett äldre vegetationsskikt med överlagrat sandlager urskiljas. Dessutom framkom en del lösfynd på stranden. I allmänhet framkom fynden ca 0,10 meter under torven. Däremot påträffades brända ben i en ruta från 0,20 till 0,45 meters djup.

Inventering:
22 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
I rutorna:
49 avslag.
Brända ben.
På stranden:
1 pilspets med urnupen bas av flinta.
1 sänkesten.
23 avslag.

R 784
Boplats
Boplatsen var exponerad mot väster och var belägen i Råselevikens övre del utmed älvens högra sida. Älven och viken bildar här ett långt näs. Stranden var 10-15 meter bred och ett 1,5 meter högt erosionshak bildade gräns till en låg platå. Boplatsen gränsar i öster till sankmark, som tidigare troligen varit en älvfåra. I norr avgränsades boplatsen av en sommarstuga. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag på en 50 meter lång sträcka nedanför sommarstugan Vid förundersökningen grävdes 10 provrutor, varav tre var fyndförande. I en ruta

framkom ett avslag och enstaka skärvsten och i de två övriga rutorna framkom endast skärvsten. Däremot framkom en del lösfynd på stranden. Boplatsen bedömdes som bortspolad.

Inventering:
3 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
I rutorna:
1 avslag.
Skärvsten.
På stranden:
1 sten med slipspår i skiffer.
2 sänkestenar.
1 skrapa.
9 avslag.

Delområde *Småholmarna*
Denna del av älven flöt lugnt utan någon nivåskillnad och hade relativt raka stränder med få större vikar och som namnet antyder fanns där också en hel del småholmar.

R 350
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen på älvens vänstra sida. Strandlinjen var rak med en svag utbuktning där det låg en sommarstuga. Stranden var 5-15 meter bred och ett delvis övertorvat erosionshak avgränsade en 4-6 meter hög platå. I nordväst avgränsades boplatsen av åkermark, i sydöst av flera sommarstugor och i nordost av en landsväg som gick parallellt med stranden. Vid inventeringen registrerades skärvsten och härdar på stranden. Vid en tidigare inventering gjord av Anesäter år 1969 framkom en stenklubba på stranden och stenringar och härdar på platån. Vid förundersökningen grävdes 30 provrutor längs en 250 meter lång sträcka. Av dessa var endast 4 rutor inom ett 10x20 meter stort område på platån fyndförande. Detta område låg precis innanför erosionshaket. Anesäters stenringar och härdar kunde dock inte indentifieras.

Inventering:
Härdar.
Skärvsten.
1 stenklubba.
Stenringar och härdar på platån.

Förundersökning:
20 avslag i ljus kvarts och mörk kvartsit.
Skärvsten på stranden.

R 352
Boplats
Boplatsen var exponerad mot nordost och låg längs ett rakt strandparti på älvens högra sida. Stranden var 5-10 meter bred och ett delvis övertorvat erosionshak avgränsade en 1-2 meter hög strandslänt. Ca 20 meter innanför haket kom en hög

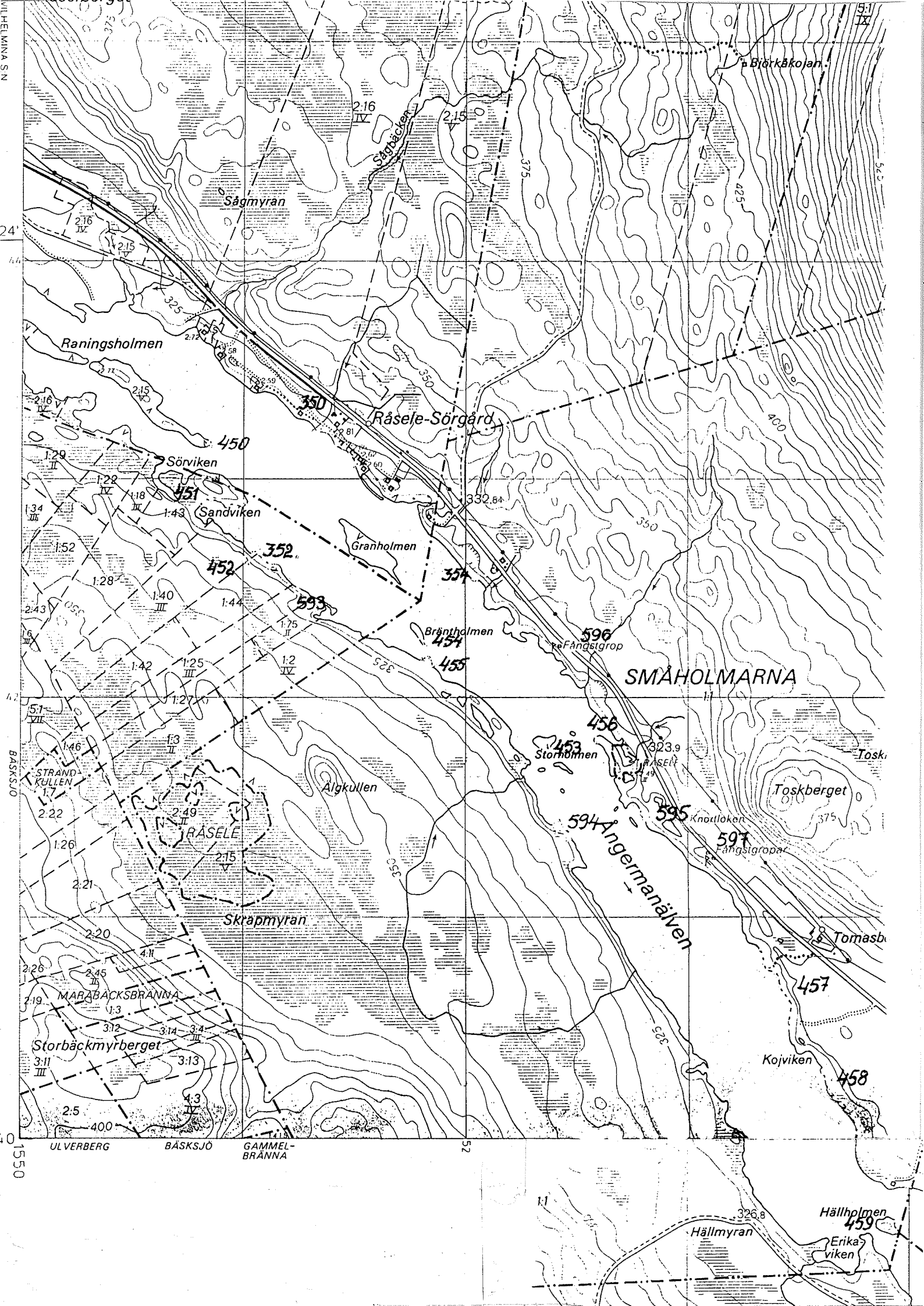
VILHELMINA S:N
Björkåkojan
Sågbäcken
Sågmyran
Raningsholmen
Råsele-Sörgård
Sörviken
Sandviken
Granholmen
Brännholmen
Fångstgrop
SMÅHOLMARNA
Storholmen
Toskberget
Knodloken
Fångstgropar
Ångermanälven
Algkullen
STRAND-KULLEN
RÅSELE
Skrapmyran
MARABACKSBRÄNNA
Storbäckmyrberget
Kojviken
Hällholmen
Hällmyran
Erikaviken
ULVERBERG
BÄSKSJÖ
GAMMEL-BRÄNNA
350
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
352
354
593
594
595
596
597
332.64
323.9
326.8
375
425
400
325
350

brink. I nordväst avgränsades området av en vik och i sydost av sankmark. Vid inventering gjord av Anesäter framkom en stenhacka på stranden. Vid förundersökningen påträffades skärvsten längs en 110 meter lång sträcka av stranden. Längs denna sträcka uppe på strandslänten upptogs 19 provrutor, vilka alla var fyndtomma. Boplatsen bedömdes som bortpolad.

Inventering:
1 stenhacka.

Förundersökning:
Skärvsten på stranden.

R 354
Kokgrop och skärvstensförekomst
Kokgropen och skärvstensförekomsten var belägna på älvens vänstra sida 20 meter från strandlinjen på en sex meter hög platå. Stranden var ca tio meter bred och övergick till en brink upp till platån.

Inventeringar gjorda 1969 av Manker och Anesäter, registrerade en kokgrop, en 3x4 meter stor och ca en meter djup grop med en omgivande skärvstensvall, där några skärvstenar var synliga ovan torven. Gropens längdriktning var parallell med älven. Dessutom påträffades en skifferspets på stranden.

Vid förundersökningen gjordes inga försök att utreda kokgropens tidsmässiga och funktionella förhållande till skärvstensförekomsten. Överhuvudtaget var området runtom mycket bergigt och otillgängligt, där grävning var omöjlig. Två schakt, en meter breda, grävdes för att få en kryssprofil över gropen. En rektangulär packning med skörbrända stenar, som vilade på förkolnade stockar framkom. Inga fynd påträffades i gropen. Kol- och fosfatprover togs. Anläggningen var delvis störd av de undersökningar som utförts av Ernst Manker vid inventeringsarbetet.

Anläggningsbeskrivning:
Packningen var 3,8x2 meter stor och 0,15-0,30 meter tjock. Mot botten av packningen var stenarna mindre och hårdare brända. I packningen fanns spridda kolbitar, flera mot botten. Packningen vilade på ett ca 0,05 metyer tjockt kompakt kollager med i botten ofullständigt kolade vidpinnar. Under dessa fanns ett tunt lager aska. Anläggningen var nedgrävd i sand, som var bränd ca 0,10 meter utanför nedgrävningen. Gropen omgavs av en ca två meter bred och upp till 0,3 meter hög skärvstensvall. I sydväst och nordväst framkom under skärvstenarna den äldre markytan.

R 450
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydost och var belägen på sydspetsen av en lång holme, 680x100 meter. Stranden var 2-6 meter bred och med ett tydligt erosionshak som gräns till en ca två meter hög strandslänt. Vid inventeringen registrerades fynd på en sträcka av ca 50 meter runt uddspetsen. Vid förundersökningen grävdes 12 provrutor fördelade inom ett 20x30 meter stort område. Två rutor var fyndförande och låg på platåns centrala del, nära erosions-haket. Boplatsen bedömdes till största del vara bortspolad.

Inventering:
2 spetsfragment i mörk kvartsit.

2 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
8 avslag.

R451
Boplats
Boplatsen var exponerad mot söder och sydost och var belägen på en starkt markerad udde som bildade en vik på södra sidan. Stranden var catio meter bred, men in mot viken endast ca två meter. Ett tydligt erosionshak avgränsade en ca två meter hög strandslänt som gick upp till ett högt och kuperat område. Vid inventeringen registrerades skärvsten på stranden längs uddspetsen och in mot viken. Vid förundersökningen grävdes 26 provrutor längs en ca 160 meter lång sträcka. Av dessa var 3 rutor fyndförande och låg nära erosionshaket inne i viken. Boplatsen bedömdes till största del vara borteroderad.

Inventering:
Skärvsten.

Förundersökning:
12 avslag och restprodukter i mörk och ljus kvartsit.

R 452
Kåtaplats
Kåtaplatsen var exponerad mot nordost och var belägen uppe på ett ca sex meter högt brinkkrön strax väster om boplats 352. Vid inventeringen registrerades en starkt övertorvad cirkelrund vall, 3,50 meter i diameter med enstaka genom torven synliga stenar, troligen efter en härd. Vid förundersökningen delades kåtaplatsen in i kvadranter, varav den sydvästra och nordöstra grävdes ner till steril mark, sammanlagt 12 m². Vallarna bestod av ljusbrun lös mo uppblandad med torv och vidare under framkom ett tunt, kompakt blekjordslager. Innanför vallen fanns endast fläckvis blekjord, annars kom rostjorden direkt under den tunna torven. I mitten framkom härdrester i form av 0,10-0,25 meter stora stenar, varav flertalet hade en flat översida. Dessa stenar vilade på torv. Underliggande sand var bränd på en yta av 0,70x0,80 meter, men däremot sot och kol saknades. Enstaka skärvsten låg spridda innanför vallen. I vallen framkom en saltsten och ett kritpipshuvud, och innanför vallen kom ytterligare en saltsten.

Inventering:
1 kärna i ljus kvartsit.
4 restprodukter i mörk kvartsit.

Förundersökning:
2 saltstenar.
1 kritpipshuvud.

R 453
Boplats
Boplatsen låg på en holme, den största av fyra holmar. Den var belägen på holmens södra sida med exponering mot söder. Stranden var ca fem meter bred med ett tydligt erosionshak som gräns till en ca tre meter hög platå. Uppe på platån fanns två recenta härdar. Vid inventeringen registrerades fynd på stranden.

Vid förundersökningen grävdes 12 provrutor längs en 70 meter lång sträcka uppe på platån. Alla rutorna var fyndtomma. Lösfynd framkom på stranden. Boplatsen bedömdes till största del vara borteroderad.

Inventering:
1 kärna.
2 avslag.
Skärvsten, enstaka.

Förundersökning:
På stranden som lösfynd:
1 skrapa.
Skärvsten, enstaka.

R 454
Kåtaplats och skärvstensförekomst
Kåtaplatsen och skärvstensförekomsten låg på södra delen av en smal holme nära älvens högra sida. Stranden var ca fyra meter bred och med ett tydligt erosionshak som gräns till en ca två meter hög platå. Vid inventeringen registrerades en härd i form av en stenkrets, ca 1,50 meter i diameter och en ca 0,5 meter djup grop. Lämningarna antogs vara rester av en kåtaplats med källargrop. På stranden påträffades enstaka skärvsten. Vid förundersökningen iakttogs enstaka skärvsten på stranden. Uppe på platån grävdes 15 provrutor längs en sträcka på ca 40 meter. Alla rutorna var fyndtomma. Härden och gropen undersöktes men inget framkom som kunde styrka antagandet om en kåtaplats.

Förundersökning:
Skärvsten, enstaka.

R 455
Boplats
Boplatsen var exponerad mot nordost och var belägen på en udde på älvens högra sida. Holmen med R 454 låg strax utanför. I väster gränsar udden till en ca 25 meter lång vik med sandstränder med timmeravlägg ovanför. Stranden på udden var mellan 2-10 meter bred, bredast vid uddspetsen, och ett tydligt erosionshak bildade gräns till en ca tre meter hög platå. Vid inventeringen registrerades skärvsten längs hela udden. Vid förundersökningen grävdes 14 provrutor inom ett 35x35 meter stort område uppe på platån. En ruta var fyndförande. Boplatsen bedömdes vara delvis borteroderad och förstörd av timmeravlägget.

Inventering:
1 avslag av mörk kvartsit.
Skärvsten.

Förundersökning:
7 avslag och restprodukter av mörk och ljus kvartsit.

R 456
Boplats
Boplatsen var exponerad mot nordväst och var belägen på uddspetsen av en långsträckt mot norr utskjutanden udde på älvens vänstra sida. Stranden var ca fem meter bred och ett tydligt erosionshak bildade gräns till en ca fem meter hög platå. Spår av recenta härdar fanns uppe på platån. Vid inventeringen registrerades fynd

på stranden. Vid förundersökningen grävdes 12 provrutor inom ett ca 20x50 meter stort område. Endast en ruta var fyndförande och den låg alldeles intill haket längst ut på uddspetsen. Boplatsen bedömdes till stora delar vara borteroderad.

Inventering:
1 avslag och skärvsten
Förundersökning:
1 kärna.
1 skrapa.
63 avslag och restprodukter.
Skärvsten längs stranden.

R 457
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen på en rak strand på älvens vänstra sida. I norr gränsade området till en udde, och i söder till ett timmeravlägg. Stranden var mellan 2 och 20 meter bred och med ett delvis övertorvat erosionshak som gräns till en ca fem meter hög strandslänt. Vid inventeringen registrerades fynd längs en 25 meter lång sträcka längs stranden. Vid avlägget och strax söder därom framkom skärvstensanhopningar. Vid förundersökningen iakttogs skärvsten längs en strandsträcka av 320 meter. På strandslänten upptogs 21 provrutor, varav endast en ruta nära haket var fyndförande. Boplatsen bedömdes till största del vara borteroderad.

Inventering:
1 avslag av ljus kvarts.
Skärvsten.

Förundersökning:
Skärvsten längs stranden.
1 avslag av ljus kvarts.

R 458
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen på en rak strand på älvens vänstra sida. I nordväst gränsar boplatsen till en mindre udde och i sydost till ett timmeravlägg och sankmarksområde. Vid detta sankmarksområde viker älven av mer åt sydost och en vid udde bildas vid kröken. Stranden var mellan 2-5 meter bred och ett delvis övertorvat erosionshak bildade gräns till två platåer som delades av sankmark. Vid inventeringen registrerades bland annat tre skärvstenssamlingar längs en ca 550 meter lång strandsträcka. I nordvästra delen fanns i haket en delvis utrasad kokgrop med en skärvstenskoncentration omedelbart nedanför på stranden. Vid förundersökningen grävdes 58 provrutor på platåerna längs den 550 meter långa fyndförande strandsträckan. Endast en ruta var fyndförande, och den låg intill haket i området nordvästra del. Boplatsen bedömdes som borteroderad.

Inventering:
1 bryne i skiffer.
1 skrapa i ljus kvarts.
Skärvsten i tre koncentrationer.

Förundersökning:
1 spets i rödskiffer.
3 avslag, varav ett som lösfynd på stranden.
Skärvsten på stranden.

R 459
Boplats
Boplatsen var exponerad mot öster och var belägen på en holmes nordöstra sida. Stranden var ca två meter bred och innanför ett delvis övertorvat erosionshak fanns en liten terrasserad strandslänt, som låg i skydd av två utskjutande bergsryggar, som i sin tur åt söder övergår i en bergsknalle. Vid inventeringen registrerades enstaka fynd och skärvsten på stranden Vid förundersökningen grävdes 4 provrutor inom ett 12x4 meter stort område. Alla rutorna var fyndtomma. Boplatsen bedömdes vara borteroderad.

Inventering:
1 avslag i ljus kvarts.
Skärvsten, enstaka.

Förundersökning:
Skärvsten, enstaka på stranden.

R 593
Skärvstensförekomst
Skärvstensförekomsten var exponerad mot nordost och var belägen på en rak strand på älvens högra sida. Stranden var ca fem meter bred och ett tydligt erosionshak bildade gräns mot en ca två meter hög strandslänt. Vid inventeringen registrerades en skärvstenskoncentration, ca 1x2 meter stor på stranden. Vid förundersökningen grävdes 6 provrutor uppe på platån längs en ca 40 meter lång sträcka. Samtliga rutor var fyndtomma. Inga iakttagelser i groparna bekräftade att det skulle ha legat en boplats inom området.

Inventering:
Skärvstenskoncentration.

R 594
Skärvstensförekomst
Skärvstensförekomsten var exponerad mot nordost och var belägen på en rak strand på älvens högra sida. I norr gränsade området till en svag bukt med innanför liggande sankmark och i söder till en udde med innanförliggande vik och sankmark. Stranden var ca tio meter bred och ett delvis övertorvat erosionshak bildade gräns mot en ca tre meter hög strandslänt. Vid inventeringen registrerades skärvsten på stranden av en sträcka på ca 100 meter, dels inne i bukten och dels söder där om. Vid förundersökningen grävdes 18 kvartsrutor, sammanlagt 4,5 m², på strandslänten ovanför de registrerade skärvstenarna på stranden. Alla rutor var fyndtomma och inga iakttagelser i groparna bekräftade att det skulle ha funnits en boplats på området.

Inventering:
Skärvsten.

R 595
Skärvstensförekomst
Skärvstensförekomsten var exponerad mot sydväst och var belägen på en rak strand på älvens vänstra sida. I norr begränsades den av en udde som skyddade mot nordvästvindar och strax utanför fanns en liten holme. Stranden var 4-6 meter bred och innanför ett delvis övertorvat erosionshak fanns en ca tre meter hög strandslänt. Vid inventeringen registrerades enstaka skärvstenar på stranden söder om udden. Vid provundersökningen grävdes på strandslänten längs en 80 meter lång sträcka 14 kvartsrutor, sammanlagt 3,5 m². Alla rutorna var fyndtomma. Däremot påträffades en kokgrop i områdets södra del uppe på strandslänten ca tre meter innanför erosionshaket. Den var 1,20x2,50 meter stor och ca 0,25 meter djup och längdriktningen var parallell med strandlinjen. Två kvadranter för en kryssprofil grävdes i gropen. En rektangulär stenpackning som vilade på ett tjockt kollager framkom. Inga iakttagelser gjordes i groparna som bekräftade att det skulle ha funnits en boplats på området.

Inventering:
Skärvsten.

R 596
Fångstgrop
Fångstgropen låg på älvens vänstra sida på en sex meter hög platå och ca 40 meter från strandlinjen. Ca tio meter sydost om fångstgropen rann en bäck i en ca tio meter bred och 2,5 meter djup bäckravin. Vid inventeringen registrerades fångstgropen som en oval grop, 3,50x2,50 meter stor och 0,70 meter djup och med längdriktningen parallell med bäcken. På den sida av gropen som vätte mot bäckravinen kunde en tydlig vall urskiljas. Vid förundersökningen grävdes två kvadranter som bildade en kryssprofil genom gropen. Inga spår efter konstruktioner i gropen påträffades.

R 597
Fångstgropar
Två fångstgropar låg på älvens vänstra sida på en 7 meter hög platå ca 70 respektive 100 meter från strandlinjen. Knappt 200 meter nordost om groparna började stigningen till ett berg och nordväst om groparna fanns en del sankmarker. Vid inventeringen registrerades ovala gropar, 3,50x2,50 meter stora och 0,70 meter djupa. Runt båda groparna fanns en tydlig vall, som var två meter bred och 0,20 meter hög. Vid förundersökningen grävdes genom respektive grop två kvadranter som bildade en kryssprofil. Inga spår efter konstruktioner i gropen påträffades.

Delområde *Almselet*
Vid Almselet, några kilometer uppströms den gamla byn Almsele, låg boplatslämningarna tätt. Som namnet antyder fanns här breda lugnvatten med flacka strandplan av finkorniga, lätteroderade sediment.

R 75
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen på en rak strand vid ett sel vid älvens vänstra sida. Upp mot nordväst bestod boplatsen av en svag udde, som var tre meter hög och gränsade mot norr till en sankmark. Öster om udden fanns en svacka i marken och sedan vidtog en fyra meter hög brink med plan mark. Stranden var vid udden två meter bred och nedanför brinken 40 meter bred. Däremellan

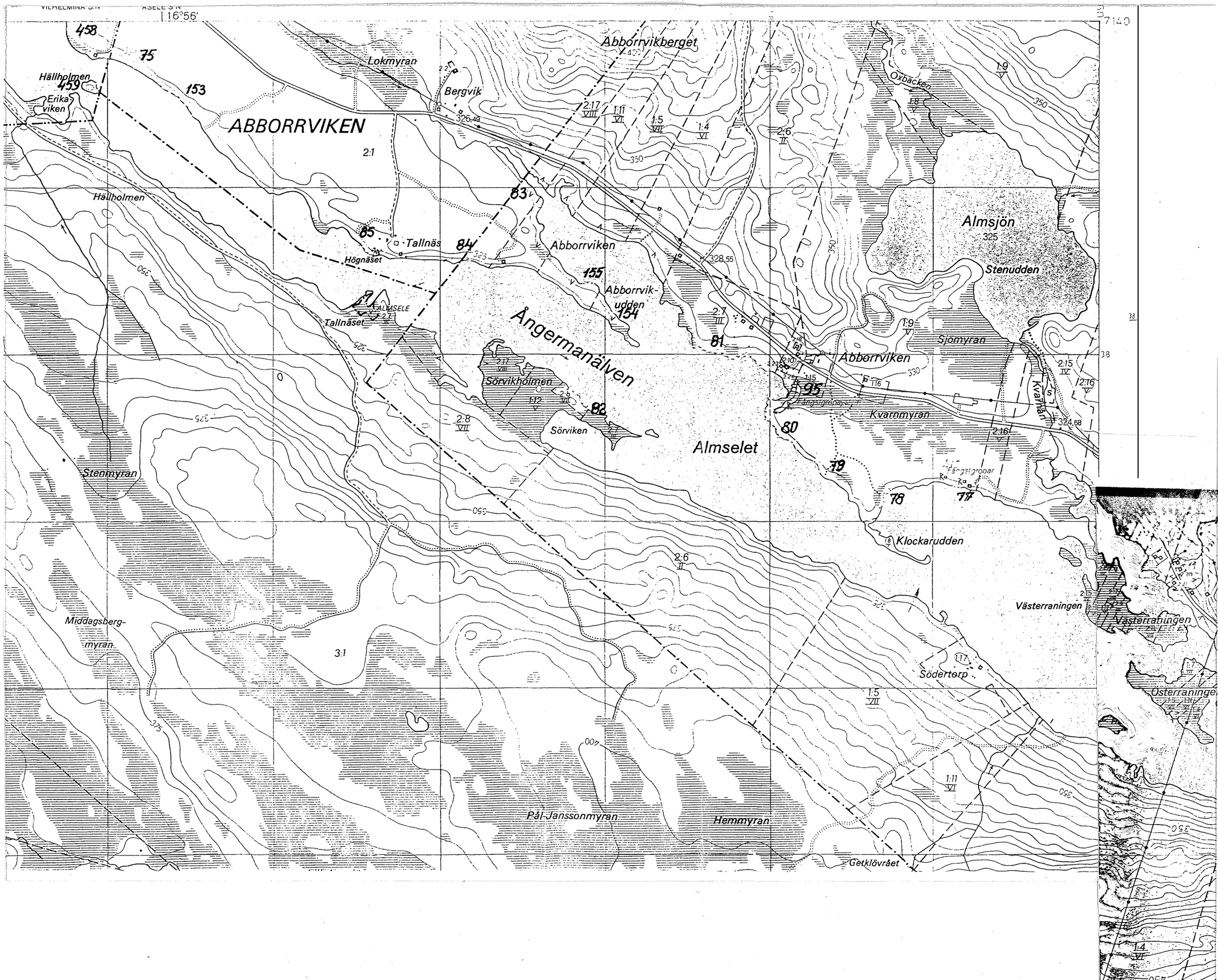
16°56'
Abborrvikberget
Lokmyran
Bergvik
Hällholmen
Erikaviken
ABBORRVIKEN
Hällholmen
Tallnäset
Högnäset
Abborrviken
Abborrvik-
udden
Ångermanälven
Sörvikholmen
Sörviken
Almselet
Oxbacken
Almsjön
Stenudden
Sjömyran
Abborrviken
Kvarnmyran
Kvarnan
Stenmyran
Klockarudden
Middagsberg-
myran
Västerraningen
Södertorp
Österraningen
Pål-Janssonmyran
Hemmyran
Getklövrået

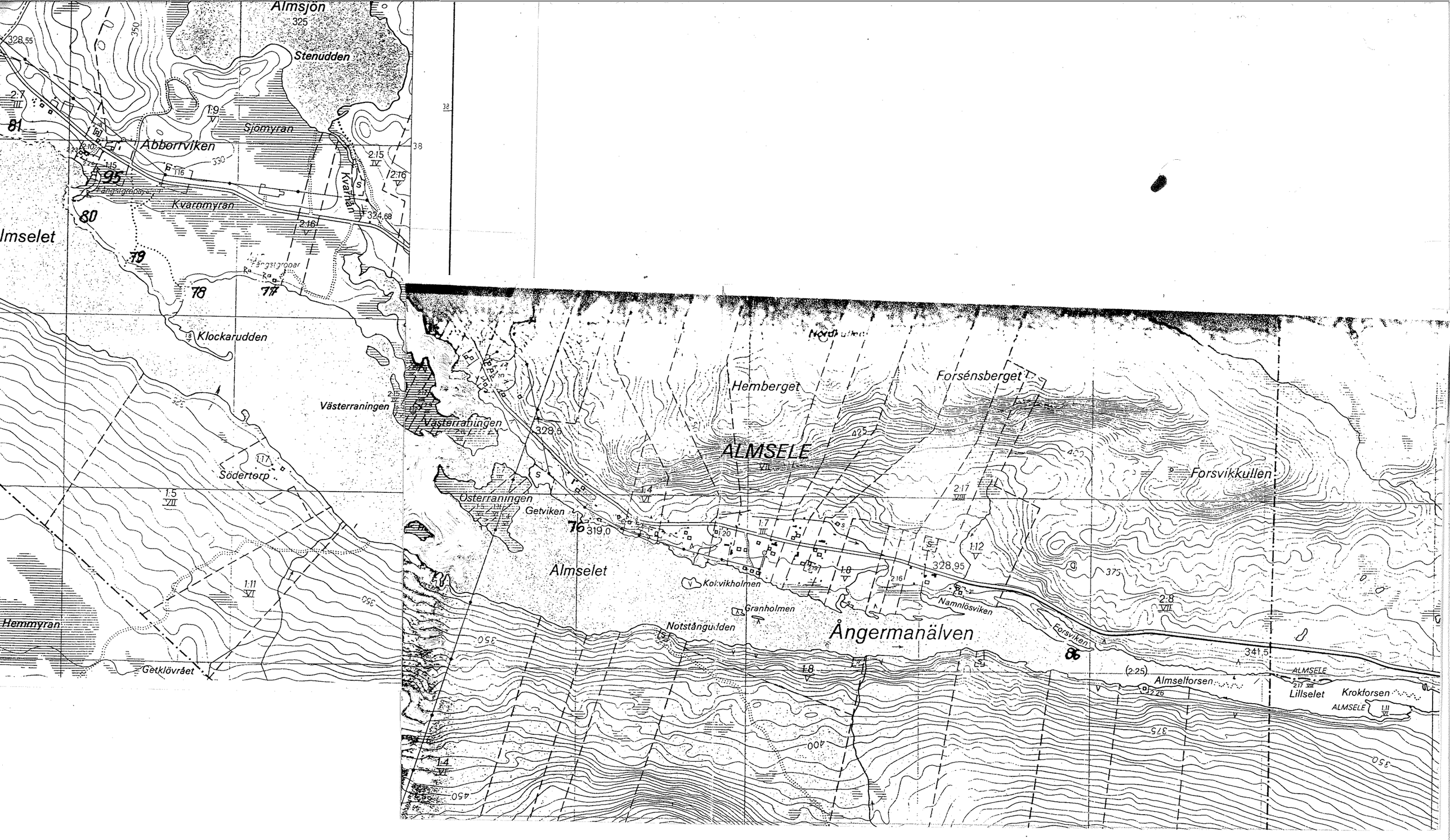
Almsjön
325
Stenudden
Sjömyran
Abborrviken
Kvarnmyran
Kvarnån
Fångstgropar
Almselet
Klockarudden
Västerraningen
Södertorp
Hemmyran
Getklövrået
Hemberget
Forsénsberget
ALMSELE
Forsvikkullen
Österraningen
Getviken
319,0
Almselet
Kolvikholmen
Granholmen
Notstångudden
Namnlösviken
Ångermanälven
Forsviken
341,5
Almselforsen
Lillselet
Krokforsen
ALMSELE

fanns ett åtskiljande erosionshak. Vid inventeringen registrerades skärvsten och fynd utmed en 180 meter lång sträcka längs stranden, framförallt i den nordvästra delen. Vid förundersökningen grävdes 50 provrutor uppe på brinken, varav tre var fyndförande och låg i nordvästra delen närmast haket. Dessutom framkom fynd och skärvsten längs en 250 meter lång strandsträcka. Ca 120 meter öster om boplatsen låg en 0,80x0,60 meter stor härd uppe på ett krön.

Inventering:
2 skrapor i ljus kvarts.
16 avslag och restprodukter.
Skärvsten.

Förundersökning:
provrutorna:
3 skrapor.
2 kärnor.
379 avslag och restprodukter.
Brända ben, 38 gram.
Längs stranden som lösfynd:
1 sänkesten.
1 skrapa i flinta.
2 kärnor.
16 avslag och restprodukter.
Brända ben.
Skärvsten.

R 76
Boplats
Boplatsen var exponerad mot söder och var belägen på en rak strand på älvens vänstra sida. I väster gränsar boplatsen till en bergknalle och i norr till åkermark. Ca 300 meter uppströms låg en stor sank ö, vilken gjorde att vattnet utanför boplatsen var lugnt. Stranden var mellan fyra och åtta meter bred, med ett delvis övertorvat erosionshak som gräns mot en tre meter hög strandslänt, upp till en platå. Vid inventeringen registrerades fynd på stranden, längs en 70 meter lång sträcka.Vid förundersökningen uppptogs 21 provrutor på strandslänten, längs en 70 meter lång sträcka. Av dessa var 11 rutor fyndförande och låg inom ett 40 meter långt område och i flera koncentrationer. Bland annat framkom i en ruta ett tiotal förarbeten till spetsar av mörk kvartsit. Fynden var av depåkaraktär, eftersom antalet restprodukter runtom var få, för att indikera en verkstadsplats. De har förmodligen inte tillverkats på platsen utan som halvfabrikat harde ingått i ett redskapsbestånd, för att retuscheras när spetsen skulle skaftas och användas. Överhuvudtaget låg boplatsen isolerat från övriga boplatser.

Inventering:
4 skrapor i kvarts och mörk kvartsit.
18 avslag.

Förundersökning:
10 spetsar, förarbeten av mörk kvartsit.
6 skrapor.
1 bryne av sandsten.
71 avslag.
Brända ben, 6 gram.

R 77
Boplats
Boplatsen var exponerad mot söder och var belägen på en rak strand på älvens vänstra sida. Åt öster begränsades boplatsen av en sommarstuga. Stranden var mellan 10 och 15 meter bred med ett delvis övertorvat erosionshak som gräns mot en ca fem meter hög platå. Uppe på platån fanns två fångstgropar längs med stranden. Vid inventeringen registrerades två skärvstenskoncentrationer på stranden och ca 40 meter väster om sommarstugan. Vid förundersökningen registrerades ytterligare skärvsten och avslag på stranden öster om det vid inventeringen registrerade området. Därför grävdes 18 provrutor uppe på platån längs en sträcka av 150 meter. Endast en ruta var fyndförande och den låg intill erosionshaket. Boplatsen var till stora delar bortspolad.

Inventering:
1 avslag.
Skärvsten, i två koncentrationer.

Förundersökning:
42 avslag.
Brända ben, 240 gram.
Skärvsten, enstaka på stranden som lösfynd.

R 78
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydost och var belägen längst in i en stor vik på älvens vänstra sida. Innanför, åt nordväst, låg en myr. Stranden var fem meter bred och hade flera erosionshak som gräns mot en ca tre meter hög tallmo. Vid inventeringen registrerades på stranden, en skärvstenskoncentration norr om myren och ca 100 meter söderut ytterligare en skärvstenskoncentration också på stranden. Mittemellan, vid myren, påträffades 12 slaggklumpar. Vid förundersökningen grävdes 26 provrutor på tallmon fördelade utmed en 180 meter lång sträcka, som motsvarade boplatsindikationernas utbredning på stranden. I endast fyra rutor påträffades enstaka skärvstenar och i en ruta framkom ytterligare en slaggklump. Boplatsen var till största del borteroderad. Slaggen hör inte till boplatsen, utan indikerar en annan och senare verksamhet.

Inventering:
Skärvsten, i två koncentrationer.
12 slaggklumpar.

Förundersökning:
Skärvsten, enstaka.
1 slaggklump.

Skärvstenssamling (kokgrop) mellan R 77 och R 78.
En skärvstenssamling (förmodad utrasad "kokgrop") av rektangulär form, 2x3 meter stor med en största stenstorlek av ca 0,25 meter, noterades vid brinkfoten i bukten mellan R 77 och R 78.

R 79
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och låg på älvens vänstra sida vid något strömmande vatten. Öster om boplatsen låg en sankmark. Stranden var 15 meter

bred och med ett erosionshak som gräns mot en svag sluttning upp mot en mindre höjd. Vid inventeringen registrerades skärvsten på stranden i tre ansamlingar på en sträcka av ca 80 meter. Vid förundersökningen grävdes 9 provrutor på en yta av 60x20 meter. Endast en skärvsten påträffades i en ruta, som låg i områdets södra del. Boplatsen uppfattades som borteroderad.

Inventering:
1 skrapa.
1 avslag.
Skärvsten i tre ansamlingar.

Förundersökning:
1 skärvsten.

R 80
Boplats och kokgropar
Boplatsen var exponerad mot väst och sydväst och var belägen på en stor udde som låg nedströms Abborrviken. Stranden var mellan 10-40 meter bred och ett ca en meter högt erosionshak bildade gräns mot en relativt plan mark. Norr och nordost om området fanns en myr. Norr om området och väster om myren, närmast älven fanns ett fångstgropssystem, R 95. Vid inventeringen registrerades utmed stranden längs en sträcka av 400 meter, tre stora koncentrationer med skärvsten och fynd och däremellan fyndtomma sträckor på 60 respektive 90 meter. Vid undersökningen tillvaratogs ytterligare fynd utmed stranden. Ovanför haket utmed den 400 meter långa sträckan upptogs 80 provrutor, och genomgående var det rutorna intill haket som var fyndförande. Boplatsen uppfattades därför till stora delar som bortspolad. Det fyndförande skiktet vidtog direkt under torven och var ca 0,10 meter tjockt.

Spridda i området men strax ovanför erosionshaket iakttogs fyra mindre svackor i marken med svagt skönjbara vallar omkring. Förundersökningen visade att det var så kallade kokgropar. Dessutom noterades 17 mindre gropar med oklar funktion. På stranden strax nedanför haket undersöktes tre skärvstensansamlingar, som eventuellt var rester av utspolade kokgropar.

A 1
Grop med härd, 5x3 meter (NO-SV), 0,50 meter djup, med antydan till vall runt kanten och med härd innanför. Belägenhet: x1006/y4877. Anläggningen låg i boplatsens nordvästra del. Två en meter breda schakt grävdes för kryssprofil genom anläggningen. I gropen strax sydväst om centrum framkom en härd med kol och skörbrända stenar. Sanden var bränd runt stenarna. Härden var ca 1 meter i diameter och 0,35 meter djup. Den minskade i omfång mot botten. Under stenar i härdens botten insamlades kol för C14-analys och ett fosfatprov togs omedelbart under härden. I utkanten av anläggningen tillvaratogs ca 10 gram brända ben.

A 2
Skärvstenssamling, 3,50x2,50 meter, nedrasad på stranden från den eroderade brinken. Belägenhet: x1036/y4816. Samlingen låg helt synlig på stranden nedanför erosionshaket. Flera renspolade markfasta stubbar fanns i anläggningens närhet. Stenarna varierade i storlek från 0,03 till 0,30 meter. De låg på ren sand. I stenpackningen hittades ett par kvartsitavslag och en djurtand. Stensamlingen omfattade ca 300 liter skärvsten, uppmätt i tioliters hink. I erosionshaket innanför skärvstenssamlingen grävdes ett schakt för kontroll av profilen. Jordmånen var

podsol och där iakttogs i kanten ett äldre vegetationsskikt på ca 0,30 meters djup. Skärvstenssamlingen på stranden var möjligen utrasade rester av en så kallad kokgrop och i erosionshaket fanns spår som kunde uppfattas som rester av den omgivande vallen.

A 3
Vallar, ca 1 meter breda och 0,35 meter höga, i oval form med öppning i norr, ca 5x3 meter stor. Anläggningen hade formen av en hästsko. Markytan höll samma nivå innanför som utanför vallen. Belägenhet: x1042/y4837. Anläggningen undersöktes inte.

A 4
Små gropar, sex stycken med en diameter mellan 0,50 och 0,70 meter samt ett djup på ca 0,35 meter. Groparna låg samlade inom ett ca 14x6 meter stort område. Belägenhet: x1125/y4767. Groparna låg centralt på boplatsen strax innanför erosionshaket. De låg i plan mark strax nordväst om A 5 och A 7. I marken runt groparna fanns flera rotvältor. Ett fosfatprov visade relativt höga halter i området. Groparna undersöktes ej, men kan till utseendet jämföras med A 8, som undersöktes delvis.

A 5
Kokgrop, 2x 1,50 meter, ca 0,30 meter djup, med skärvstenspackning och därunder förkolnade stockar i gropens mitt. Belägenhet: x1136/y4747. Anläggningen låg i plan skogsmark centralt på boplatsen och tre meter från erosionshaket. En fjärdedel av anläggningen undersöktes för att få en bild av tvärsnittet på längden och bredden. På ca 0,20-0,30 meters djup under torven i gropen påträffades en tät skärvstenspackning som var 1x0,40 meter sotr och 0,15 meter tjock. Skärvstenen var starkt vittrad och delvis i smulor. Mellan skärvstenarna fanns kol, sot och bränd sand. Skärvstensmängden i den undersökta fjärdedelen av anläggningen var ca 25 liter. Därunder och särskilt utmed långsidorna låg långa förkolnade trästockar, som var 0,05 meter i diameter. Sanden under var bränd. Strax väster om gropen påträffades en skrapa på 0,30 meters djup och två hornbitar och en bit bränt ben på 0,05 meter djup under torven. Tre kolprover och tre fosfatprover togs i anläggningen.

A 7
Kokgrop, 2x1,50 meter, 0,35 meter djup, delvis med vall runt kanten. I gropens mitt kollager med enstaka skärvstenar. Belägenhet: x1142/y4757. Anläggningen låg i plan skogsmark i boplatsområdets centrala del. Två schakt grävdes genom anläggningen för att få en bild av tvärsnittet på längden och bredden. Gropen hade delvis vall runt kanten. Vallen var 1,40-1,80 meter bred och 0,20 meter hög. På ca 0,20 meters djup under torven fanns ett ca 0,30-0,40 meter tjockt kollager med bränd sand och enstaka skärvstenar i mittenskiktet. Sex kolprover har tillvaratagits, men inget har C14-daterats. Fem fosfatprover togs på olika djup centralt i anläggningen. Fosfathalten var mellan 40 och 225 P.

A 8
Gropar, område med åtta likformiga runda smågropar, 0,70 meter i diameter och 0,30 meter djupa. Två gropar provundersöktes. I mitten en tydlig rund mörkfärgning med enstaka kolbitar. Belägenhet: x1160/y4760. Groparna låg i plan skogsmark inom ett 16x6 meter stort område. De två undersökta kallades 8a och 8b. I båda groparna framträdde på ca 0,10 meter djup under torven en mycket väl avgränsad cirkelrund mörkfärgning i sanden, ca 0,70 meter i diameter. Det

mörkfärgade området var porösare än omgivningen. Mörkfärgningens diameter minskade nedåt och var vid botten ca 0,20 meter i diameter. Den var ca 0,40 meter djup och hade svagt rundad botten. Oklar funktion. Både kolprov och fosfatprov togs i groparna.

A 9
Skärvstenssamling på stranden, 2,20x1,90 meter. Belägenhet: x1021/y4855. Skärvstenssamlingen låg delvis överspolad med sand på stranden omedelbart nedanför ett erosionshak. Skärvstenarna var i storleken 0,05-0,30 meter. Stenmänden var totalt ca 60 liter. Bland stenarna hittades delar av en slipsten. Skärvstenssamlingen låg på ren sand. I erosionshaket innanför skärvstenssamlingen grävdes ett schakt för att få en profil, som uppvisade en podsoljord och i kanten fanns också två urlakningshorisonter. Skärvstenssamlingen skulle kunna vara utrasade rester av en så kallad kokgrop där spåren i erosionshaket kan vara rester av en omgivande vall. I haket hittades bitar av en slipsten av samma material som slipstensdelarna på stranden. Jämför anläggning 2 och 10.

A 10
Skärvstenssamling på stranden, 1,70x1,30 meter. Belägenhet: x1030/y4845. Samlingen låg i sand på stranden ca 1,50 meter från erosionshaket. Den syntes före undersökningen endast som några uppstickande stenar i sanden. Begränsningen framkom efter framrensning. Skärvstenarna var i storleken 0,05-0,30 meter och de låg väl samlade. Stenmängden var ca 60 liter. Stensamlingen låg i ren sand. Jämför med anläggning 2 och 9.

Från A 1, grop med härd, har ett kolprov C14-daterats till 540+-100 BP eller ca 1410 AD. Datering genom ett enda prov innebär alltid en osäkerhet. Från A 5, kokgrop, har tre kolprover C14-analyserats från 335+-95 BP till 1185+-120 BP. Tidsskillnaden skulle endera kunna innebära att anläggningen har använts vid flera tillfällen eller att man har eldat med vid av olika ålder eller att det är fel på något av proverna. Åldern är osäker. Proverna analyserades för att ge en fingervisning om groparnas ålder. Groparnas relation till avslagsmaterialet på boplatsområdet bör undersökas närmare.

En fosfatprovtagning utfördes i boplatsområdets centrala del, där anläggningarna 4, 5, 7 och 8 låg. 36 prover visade mellan 70 och 610 P med ett medelvärde på 220 P. Värdena var särskilt höga söder och öster om A 5.

Inventering:
4 skrapor i kvarts och kvartsit.
1 kärna.
1 knacksten i sandsten.
269 avslag
Skärvsten i stora koncentrationer.

Förundersökning:
På stranden:
1 förarbete till spets i mörk kvartsit.
5 skrapor i kvarts och kvartsit.
4 kärnor i kvarts och kvartsit.
231 avslag.
Brända ben, 160 gram.
I rutorna och anläggningarna:

10 skrapor.
6 kärnor.
9 slipstensfragment.
20 slaggklumpar.
1 järnfragment.
565 avslag, spån och restprodukter.
Brända ben, 245 gram.

R 81
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydvästoch var belägen på älvens vänstra sida. Stranden var mellan 2 och 10 meter bred och ovanför ett erosionshak fanns ett flertal ca två meter höga platåer åtskilda av sanka stråk. Åt väster avgränsades området av en sankmark och åt öster av bebyggelse. Vid inventeringen registrerades skärvsten och fynd i tre koncentrationer med fyndtomma sträckor däremellan. Vid förundersökningen iakttogs skärvsten och fynd utmed en 700 meter lång sammanhängande sträcka. Fördelade ovanför haket grävdes 85 provrutor, varav endast några stycken var fyndförande och låg centralt i undersökningsområdet. Boplatsen var till största delen borteroderad.

Inventering:
14 skrapor.
1 kärna.
61 avslag och restprodukter.
Skärvsten i tre koncentrationer.

Förundersökning:
Lösfynd på stranden:
1 skifferspets.
1 basfragment av kvartsspets med rak bas.
2 knackstenar.
2 brynstenar.
8 skrapor.
3 kärnor.
72 avslag och restprodukter
Rutorna:
6 avslag och restprodukter.

R 82
Boplats
Boplatsen var exponerad mot nordost och var belägen på basen av ett näs på älvens högra sida. Stranden var mellan 2 och 5 meter bred och ett erosionshak bildade gräns mot en brink, som hade flera skredärr. Näset var till stora delar sankmark. Vid inventeringen registrerades skärvsten och fynd på stranden längs en 180 meter lång sträcka. Vid förundersökningen grävdes 25 provrutor uppe på brinken längs en sträcka av 160 meter. Av dessa var 3 rutor fyndförande med 15 respektive 70 meters mellanrum och de låg intill erosionshaket. Boplatsen var till största del borteroderad.

Inventering:
4 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
11 avslag.
Skärvsten som lösfynd på stranden.

R 83
Boplats
Boplatsen var exponerad mot ostsydost och var belägen i innersta delen av Abborrviken på älvens vänstra sida. Stranden, som bestod av två uddar, var mellan 2 och 10 meter bred med ett erosionshak som gräns mot en ca tre meter hög strandslänt. Vid inventeringen registrerades enstaka skärvsten och fynd på uddarnas södra sidor. Nordväst om uddarna registrerades två fångstgropsliknande gropar, med ca 65 meters mellanrum. Dessa låg på en ca tre meter hög strandvall Vid förundersökningen grävdes 20 provrutor uppe på slänten utmed en sträcka på ca 90 meter längs stranden ovanför norra udden. Endast 2 av rutorna var fyndförande, och låg intill erosionshaket. Dessutom framkom i 7 av rutorna, enstaka skärvsten. Väster om den södra udden upptogs 11 provrutor fördelade inom ett 25x15 meter stort område. Endast enstaka skärvsten framkom i 2 rutor. Boplatsen var till största del borteroderad.

De bägge groparna påminde utseendemässigt och lägesmässigt om fångstgropar. De var ovala, ca 2,50x2 meter stora, med uppkastade vallar, ca 2 meter breda, och ca 1 meter djupa. Dessa gropar visade sig vid förundersökningen vara kokgropar bestående av en rektangulär nedgrävning fylld med kolat virke i botten och ett mäktigt lager skärvsten över. Groparnas tidsmässiga ställning i förhållande till boplatsen är tillsvidare oklart.

Inventering:
1 avslag.
Skärvsten, enstaka.

Förundersökning:
På stranden som lösfynd:
1 skrapa.
1 restprodukt.
Skärvsten, enstaka.
I rutorna:
1 skrapa.
1 kärna.
2 restprodukter.
Skärvsten, enstaka.
I kokgroparna:
Skärvsten.
Kol.
1 hornfragment.

A 1, kokgrop, x739/y113:
Anläggningen låg på en ca 20 meter bred och ca tre meterr hög strandvall mellan en bäckmynning i norr och sankmark i sydväst. För att få en bild av anläggningens tvärsnitt grävdes schakt för kryssprofil genom anläggningen. På ca 0,30-0,40 meters djup under torven i gropen påträffades under hårt pressad torv ett lager skärvsten och kol. Skärvstens- och kolssamlingen var väl avgränsad. Den hade rektangulär form och var 2,50x1,50 meter stor och 0,30 meter tjock. Ovanpå stenarna och delvis nerpressat mellan stenarma låg en del näver eller bark. Stenarna

var mycket skörbrända. Den undersökta nordöstra kvadranten innehöll ca 68 liter skärvsten medan det i den sydvästra uppmättes ca 18 liter. De största skärvstenarna var ca 0,25 meter stora i den nordöstra delen. I den sydvästra delen var största stenstorleken ca 0,12 meter. Utmed den rektangulära stensamlingens begränsning var sanden rödbränd i anläggningens övre del. Kolstyckena var stora och långa stycken låg utmed långsidorna.De liknade kluvna vedträn, ej runda. Under skärvstens- och kollagret fanns ett lager finsand och därunder ett lager med fingrus. Observera att lagren fortsätter en bit ut under vallarna. De är alltså ej genomgrävda då konstruktionen anlades. Gropen har inte grävts djupare än till botten på skärvstens- och kollagret. Det har diskuterats om gropar av det här slaget primärt kan ha fungerat som fångstgropar. Är i så fall ca 0,80 meter tillräckligt djup?

Gropen omgavs av 1-2,7 meter breda och upp till 0,40 meter höga vallar. Vallarna var kraftigast i den svaga sluttningen åt öster. Eftersom jordmånen var en podsol syntes gränsen för nedgrävningen tydligast i profilerna genom avbrott i urlakningsoch anrikningsskikten. I en del av vallen öster om gropen låg ett lager starkt kolbemängt grus med mindre skärvstenar.

Ett stort antal kol- och träprover insamlades. Två prover har C14-analyserats, varav ett prov på hårt packad mossa direkt på skärvstenslagret samt ett kolprov ur skärvstens- och kollagret. Dateringarna blev 240+-100 B P eller 1710 A D respektive 1425+-100 B P eller 525 A D. Datering genom ett enda C14-analyserat prov innebär alltid en viss osäkerhet. Skärvstens- och kollagrets datering till 525 A D är alltså något osäker. Den hårt pressade mossan direkt på skärvstenarna tycks av C14-dateringarna att döma inte utgöra del av konstruktionen, utan är sannolikt del i den senare naturliga processen på platsen.

Sju fosfatprover i gropen, nr 76-82, visar fosfathalter mellan 30 och 175 p. Värdena i gropen visar ingen större avvikelse från omgivningen.

A 2, kokgrop X783/Y074:
Anläggningen låg uppe på en vall som löpte utmed stranden söder om en bäckmynning. Före undersökningen syntes anläggningen som en rund grop. Två schakt grävdes, i nordsydlig respektive östvästlig riktning. Anläggningen befanns senare ha en rektangulär nedgrävning och för att få ett rättvisande tvärsnitt ändrades nedschaktningen till att följa anläggningens längdriktning i nordväst-sydost, det vill säga parallell med strandlinjen. På 0,20 meters djup under torven i gropen påträffades ett välsamlat skärvstenslager med kol. Skärvstenssamlingen var rektangulär, 2,40x1,20 meter stor och upp till 0,35 meter tjock. Stenarna var upp till 0,35 meter stora. Det undersökta området innehöll ca 125 liter skärvsten. Mellan och framförallt under skärvstenarna låg kol. Flera kolstycken under stenarna var långa, den längsta 0,65 meter lång och 0,10 meter tjock, och inte helt genomkolade. Några kolstycken hade skarphuggna sneda ändar. Nedgrävningen var gjord i sand till 0,65 meters djup jämfört med den ursprungliga markytan. Gropen omgavs av 1,50-2,50 meter breda och ca 0,30 meter höga vallar. Ytligt i södra utkanten av gropen påträffades ett hornfragment, 48,3 gram.

Kol- och träprover insamlades, varav endast ett har C14-analyserats. Det kommer från skiktet i skärvstenslagrets botten och har daterats till 1155+-100 B P eller 795 A D.

Sex fosfatprover, nr 84-89, visar halter mellan 75 och 335 P i gropen. Det högsta

värdet kommer från översta skiktet i skärvstenspackningen. Ett jämförelseprov ca 20 meter nordväst om gropen ger 225 P.

R 84
Boplats
Boplatsen var exponerad mot söder och var belägen på älvens vänstra sida. Ovanför stranden fanns ett kraftigt erosionshak och brinken ovanför var ca 7 meter hög. Vid inventeringen registrerades en skärvstenssamling och fynd på stranden av en längd på tio meter. Nedströms noterades enstaka spridda skärvstenar. Vid förundersökningen grävdes 11 provrutor på brinken inom ett 25x15 meter stort område. Alla rutorna var fyndtomma. Ett avslag tillvaratogs nere på stranden.

Inventering:
2 skrapor.
7 avslag.
Skärvsten, en ansamling och spridda nedströms.

Förundersökning:
1 avslag på stranden.

R 85
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen på en två meter hög strandslänt på två mindre uddar. Däremellan fanns ett avbanat timmeravlägg. Vid inventeringen registrerades en skärvstenskoncentration och avslag i vattenbrynet på en yta av 7x3 meter utanför den östra udden. Enstaka skärvstenar fanns ca fem meter åt vardera hållet från koncentrationen. Vid förundersökningen noterades ytterligare skärvsten och fynd utanför den östra udden. Dessutom fanns skärvstenskoncentrationer synliga ovan mark på det avbandade avlägget och på västra udden. På den östra udden upptogs 20 provrutor och av dessa var 4 fyndförande. Dessutom framrensades på den västra udden en stenring, som låg på en äldre markyta. Området visade sig vara skadat av dels erosion och dels av det avbanade timmeravlägget. Boplatsrester fanns på ömse sidor om avlägget. Förmodligen har det rört sig om en sammanhängande boplats.

Inventering:
4 avslag.
Skärvsten, tre koncentrationer.

Förundersökning:
Lösfynd utanför östra udden:
1 kärna.
2 avslag.
Brända ben, 8 gram.
Under stenringen på västra udden:
2 avslag.
Brända ben, 27 gram.
I rutorna:
2 kärnor.
10 avslag.
Brända ben, 28 gram.

R 86
Boplats
Boplatsen var exponerad mot söder och var belägen på ett näs på älvens vänstra sida. Norr om näset fanns en ava, lugnvatten. Stranden var mellan 3 och 10 meter bred och ett delvis övertorvat erosionshak bildade gräns mot en ca tre meter hög platå. Vid inventeringen registrerades på en 3x5 meter stor yta på stranden fynd och enstaka skärvsten. Vid förundersökningen grävdes 8 provrutor längs en ca 30 meter lång sträcka. Av dessa var endast 2 rutor nära erosionshaket fyndförande. Dessutom tillvaratogs fynd på stranden. Boplatsen var till största del borteroderad.

Inventering:
2 avslag.
Skärvsten, enstaka.

Förundersökning:
Lösfynd på stranden:
3 avslag.
I rutorna:
4 avslag.
1 skärva ?

R 95
Fångstgropssystem
Vid inventeringen registrerades på en 260 meter lång sträcka, sex gropar med 28-88 meters avstånd. Groparna bildade en halvcirkel mellan myrmark och en bukt vid älven. Boplats R 80 låg söder om i anslutning till systemet. Groparna var 3,50-6 meter i diameter och 1-1,30 meters djup. Fem gropar hade rektangulärt bottenplan (nr 1-5) och en hade rundad botten (nr 6). Groparna hade vall runt kanten, 1-2,50 meter bred och 0,20-0,60 meter hög. Vid förundersökningen grävdes genom groparna schakt för kryssprofil för att studera uppbyggnaden. Inga spår efter några stödjande bottenkonstruktioner påträffades.

Anläggning 1, fångstgrop: 6 meter i diameter, ca 0,90 meter djup, med vall runt kanten, rektangulärt bottenplan, 2,50x1,50 meter (N-S). Anläggningen låg ca 50 meter från stranden och ca 25 meter väst om grop 2. För att få en bild av anläggningens tvärsnitt grävdes schakt för kryssprofil genom anläggningen. Profilerna visade att kanterna rasat ner. Gropen omgavs av en meter bred och ca 0,25 meter hög vall. I vallen iakttogs tre urlakningsskikt, istället för de vanliga två, som möjligen kan tyda på att gropen rensats någon gång efter en igenrasning. Den ursprungliga nedgrävningens botten kunde inte urskiljas. Inga stödjande gropväggskonstruktioner kunde iakttas. I gropen togs 6 fosfatprover, vilkas värden inte avvek från omgivningens.

VAR ÄR DE ANDRA GROPBESKRIVNINGARNA ??!!

R 153
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen vid en bukt, några hundra meter nedströms R 75, på älvens vänstra sida. Stranden var ca tio meter bred och sedan kom en ca tio meter hög brink, som övergick till en platå. Vid förundersökningen tillvaratogs på markytan inom ett 7x4 meter stort område på brinken, spridda skärvstenar, avslag och brända ben. Kring denna yta upptogs 6

provrutor, vilka alla var fyndtomma.

Förundersökning:
Spritt på brinken:
6 avslag.
Brända ben, 107 gram.
Skärvsten.

R 154
Boplats
Boplatsen var exponerad mot nordost och var belägen på ett smalt näs vid älvens vänstra sida. Området utgjordes av en mindre höjd i nordväst och en sänka åt sydost. Vattenlinjen nådde ända upp till erosionshaket. Vid inventeringen registrerades fynd och fläckvis rikligt med skärvsten i vattenlinjen utmed en sträcka av ca 50 meter. Vid förundersökningen grävdes 19 provrutor, varav spridda skärvstenar fanns i sju rutor och avslag i en ruta och brända ben i en ruta. Boplatsen var till största del borteroderad.

Inventering:
14 skrapor.
5 kärnor.
219 avslag.
Brända ben, enstaka.
Skärvsten, fläckvis rikligt.

Förundersökning:
1 avslag.
Brända ben, 38 gram.
Skärvsten.

R 155
Boplats
Boplatsen var exponerad mot nordost och var belägen på ett smalt näs vid älvens vänstra sida. Vattenlinjen gick ända upp mot ett två meter högt erosionshak, vilket övergick till en strandslänt. Vid inventeringen registrerades på stranden, som låg under vattnet, rikligt med skärvsten utmed en ca 30 meter lång sträcka. Dessutom noterades bland skärvstenen, en samling härdstenar och en skärva av asbestkeramik. Vid förundersökningen upptogs 11 provrutor ovanför erosionshaket, varvid enstaka skärvstenar påträffades i tre av rutorna. Boplatsen var till största del borteroderad.

Inventering:
4 skrapor.
28 avslag.
Skärvsten, rikligt.
1 asbestkeramikskärva.
Härdstenar.

Förundersökning:
Skärvstenar, enstaka.

Delområde *Stenkullaforsen*

R 74
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst vid starkt strömmande vatten nedanför en fors och på älvens vänstra sida. Stranden var upp till 15 meter bred och ett delvis övertorvat erosionshak bildade gräns mot en ca tre meter hög strandslänt. Sentida härdar fanns på stranden. Vid inventeringen registrerades skärvsten och fynd i små koncentrationer på stranden utmed en sträcka på 110 meter. Vid förundersökningen grävdes 32 provrutor på strandslänten fördelade över en sträcka på 200 meter, vilket motsvarade skärvstenens utbredning med god marginal. I tre rutor inom ett 10x10 meter stort område centralt i undersökningsområdet påträffades fynd.

Inventering:
1 skrapa.
1 avslag av kvarts.
Skärvsten, i små koncentrationer.

Förundersökning:
2 skrapor av rosenkvarts.
1 kärna av kvartsit.
35 avslag och restprodukter av kvarts, rosenkvarts och kvartsit.

R 117
Boplats
Boplatsen var exponerad mot ostnordost och var belägen mitt för den övre av de två långsträckta öarna och på älvens högra sida. Stranden var ca tio meter bred och med ett ca tre meter högt erosionshak som gräns mot en ca fyra meter hög strandslänt. Vid inventeringen registrerades skärvsten och fynd på stranden inom en 10 meter lång sträcka. Vid förundersökningen iakttogs ytterligare skärvsten på stranden och 14 provrutor grävdes fördelade över ett 75x10 meter stort område på strandslänten. I fem av dessa rutor framkom skärvsten och i två rutor framkom tre avslag. Rutorna låg intill erosionshaket. Boplatsen var till största del borteroderad. En av fångstgroparna i R 156 låg i undersökningsområdets södra del.

Inventering:
1 spets av kvartsit, basfragment av en spetsoval spets med rak bas.
1 skrapa.
8 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
3 avslag.
Skärvsten, i rutorna och lösa på stranden.

R 118
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen vid ett rakt strandparti strax uppströms en bäckmynning vid älvens vänstra sida. Stranden var upp till 20 meter bred och övergick i en nio meter hög brink. Vid inventeringen registrerades skärvsten och fynd utmed stranden av en 260 meter lång sträcka. Vid förundersökningen tillvaratogs på stranden små skärvstensansamlingar och spridda

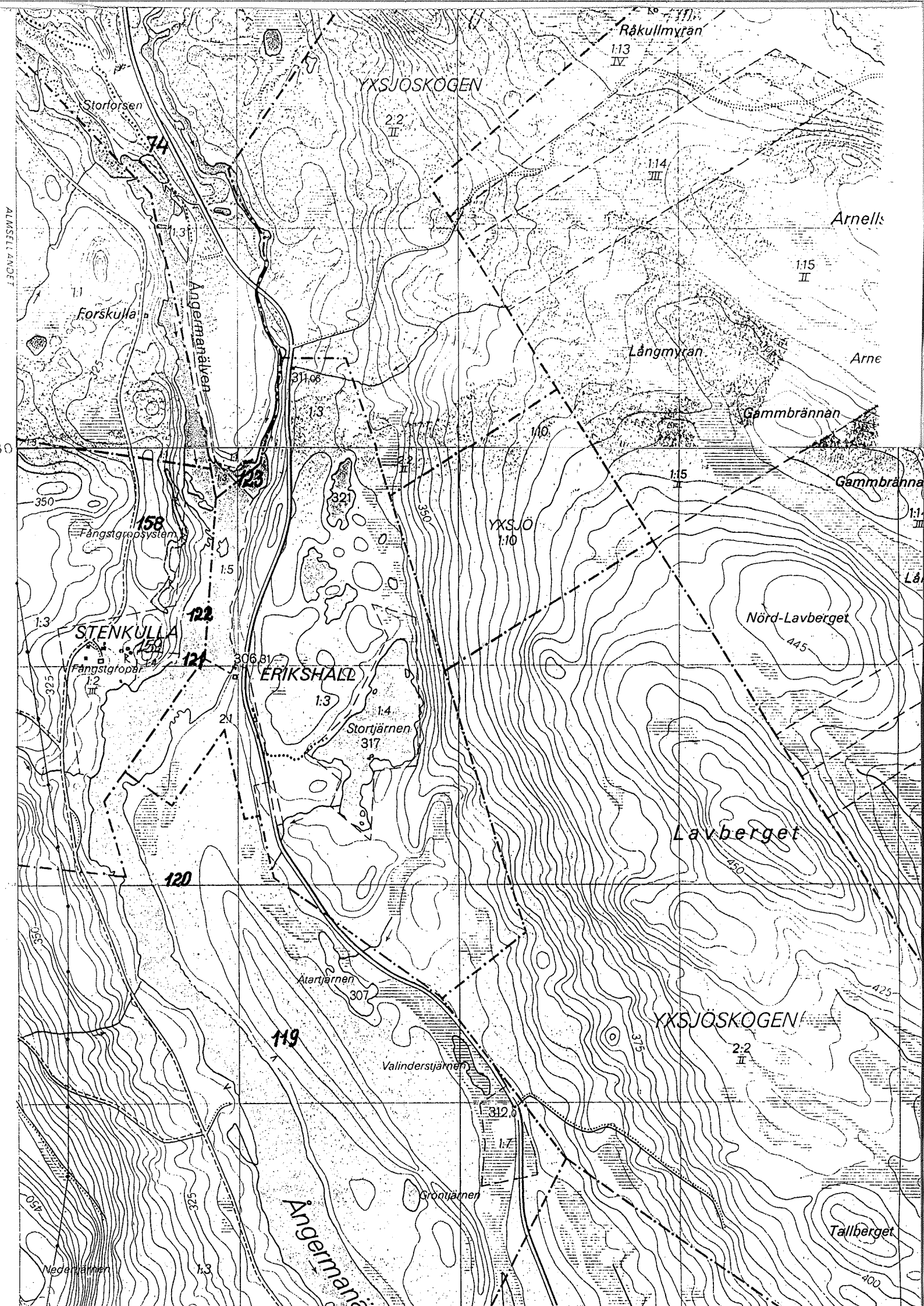
Råkullmyran
1:13
IV
YXSJÖSKOGEN
2:2
II
Storforsen
74
1:14
III
Arnells
1:15
II
1:3
ALMSELLANDET
Forskulla
Ångermanälven
Långmyran
Arne
311,06
1:3
Gammbrännan
1:10
123
2:2
II
1:15
II
Gammbränna
321
350
158
Fångstgropsystem
YXSJÖ
1:10
1:5
122
1:3
STENKULLA
159
Nörd-Lavberget
445
121
306,81
Fångstgropar
1:2
III
ERIKSHALL
1:3
1:4
Stortjärnen
317
2:1
Lavberget
450
120
Ätartjärnen
307
425
YXSJÖSKOGEN
375
2:2
II
119
Valinderstjärnen
312,6
1:7
Grontjärnen
Ångermanä
Tallberget
Nedertjärnen
1:3
400

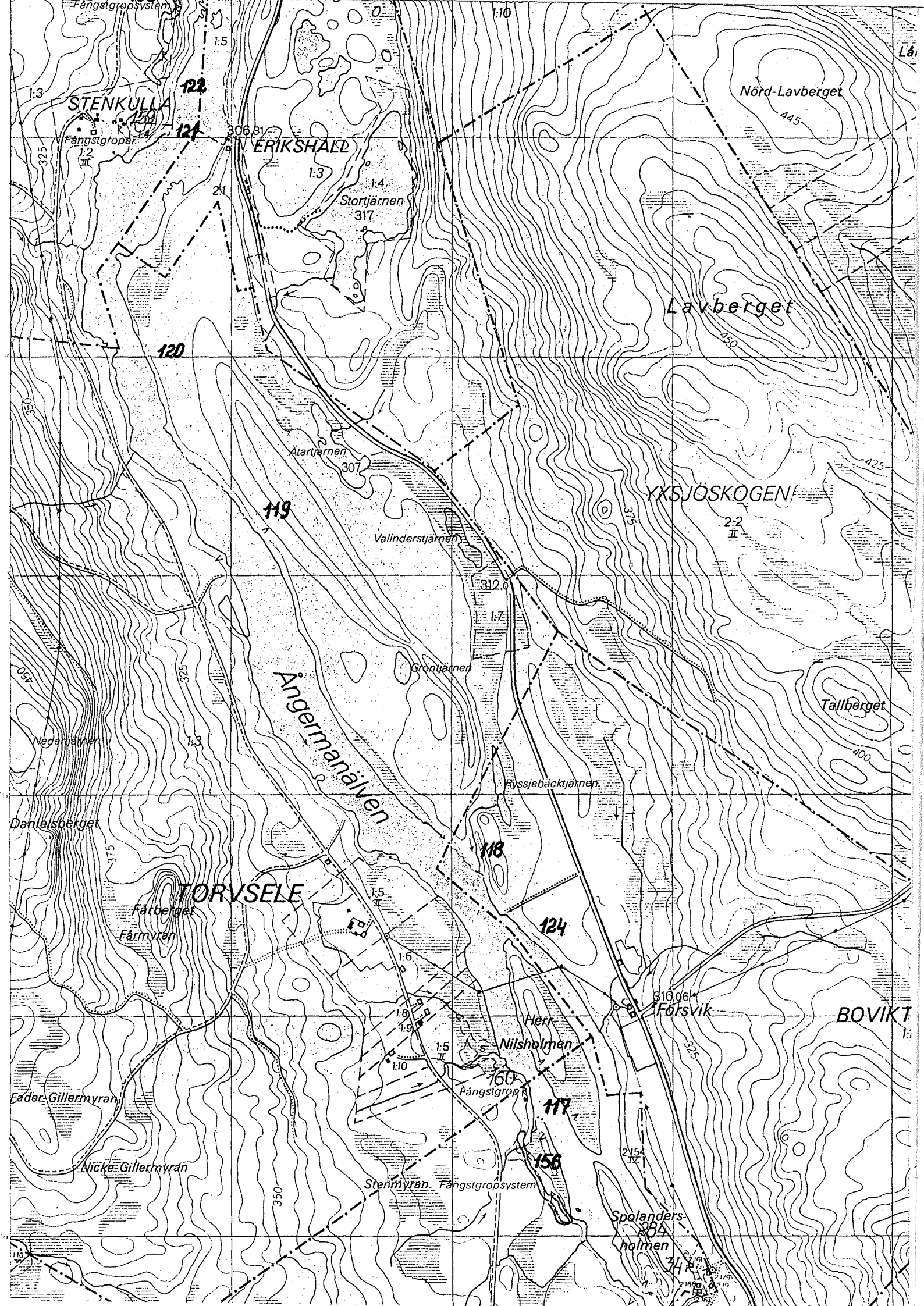
Fångstgropsystem
STENKULLA
Fångstgropar
122
121
306,81
ERIKSHALL
Stortjärnen
317
Nörd-Lavberget
Lavberget
120
Åtartjärnen
307
119
YXSJÖSKOGEN
Valinderstjärnen
312,0
Grontjärnen
Ångermanälven
Tallberget
Nedermänen
Ryssjebäcktjärnen
Danielsberget
118
TORVSELE
Fårberget
Fårmyran
124
Försvik
BOVIKT
Herr-
Nilsholmen
160
Fångstgropar
117
Fader-Gillermyran
Nicke-Gillermyran
156
Stenmyran
Fångstgropsystem
Spolanders-
holmen

fynd. På brinken grävdes 30 provrutor spridda längs en 260 meter lång sträcka. I endast en ruta i undersökningsområdets södra del framkom tre fynd. Boplatsen var till största del borteroderad.

Inventering:
8 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
På stranden:
4 skrapor.
3 kärnor.
13 avslag.
Skärvsten i små koncentrationer.
I rutorna:
1 kärna.
2 avslag.

R 119
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen på en rak strand på älvens vänstra strand. Stranden var mellan 7 och 12 meter bred och med ett ca 0,35 meter högt erosionshak som gräns till relativt plan mark. Vid inventeringen registrerades enstaka spridda skärvstenar och ett avslag på stranden utmed en sträcka på 400 meter. Boplatsen förundersöktes ej, då den inte skulle beröras av den planerade dämningen.

Inventering:
1 avslag.
Skärvsten, enstaka.

R 120
Boplats
Boplatsen var exponerad mot väster och var belägen på en rak strand på älvens vänstra sida. Stranden var ca sju meter bred och med ett ca två meter högt erosionshak som gräns till en relativt plan mark. Vid inventeringen registrerades enstaka skärvstenar och ett avslag på stranden av en sträcka på 50 meter. Någon förundersökning gjordes ej, så boplatsen ej skulle beröras av den planerade dämningen.

Inventering:
1 avslag.
Skärvsten, enstaka.

R 121
Boplats
Boplatsen var exponerad mot söder och var belägen på en udde på älvens högra sida där den böjer av mot sydväst och bildar en bukt. Stranden var mellan 5 och 10 meter bred och ett delvis övertorvat erosionshak bildade gräns mot en tre meter hög strandslänt. Vid inventeringen registrerades skärvsten och fynd på stranden på en sträcka av ca 50 meter. Vid förundersökningen grävdes 12 provrutor på strandslänten längs en sträcka av 50 meter. Endast en ruta var fyndförande och låg intill haket. Dessutom påträffades enstaka skärvstenar på stranden. Hela området

var täckt av svämsand och fynden låg i svämsanden.

Inventering:
1 skrapa.
1 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
1 skrapa.
1 avslag.
Skärvsten på stranden.

R 122
Boplats
Boplatsen var exponerad mot öster och var belägen på en rak strand på älvens högra sida. Stranden var tio meter bred och med ett delvis övertorvat erosionshak som gräns till en tre meter hög strandslänt, vilken gick upp till en hög platå. Vid inventeringen registrerades skärvsten och fynd på stranden längs en 25 meter lång sträcka. Vid förundersökningen grävdes 11 kvartsrutor på en sträcka av 90 meter på strandslänten. Alla rutor var fyndtomma och alla var överslammade av sand. Enstaka skärvstenar iakttogs på stranden. Boplatsen var till största del borteroderad.

Inventering:
1 kärna.
3 avslag och restprodukter.
Skärvsten.

Förundersökning:
Skärvsten, enstaka på stranden.

R 123
Boplats och skärvstensvall
Boplatsen var exponerad mot söder och var belägen på en udde på älvens vänstra sida. I öster gränsade området till Torvsjön och i väster av älven. Området utgjordes av en höjd som var lägst i öster, tre meter över vattenytan och i väster upp mot sex meter och innanför ett delvis övertorvat erosionshak. Stranden var 10-30 meter bred och utgjordes av grövre stenmaterial i väster mot älven. I öster fanns en recent husgrund. Vid inventeringen registrerades fynd i form av skärvsten längs en sträcka av 80 meter. I östra delen påträffades ett flertal avslag. Vid förundersökningen grävdes 64 provrutor längs en 150 meter lång sträcka ovanför erosionshaket. Av dessa var 35 fyndförande och spridda över hela området. De 35 rutorna grävdes inte ut helt då härdliknande konstruktioner framkom. Istället utvidgades grävningsytan vid slutundersökningen. Lämningar som påträffades var en stor grop med intilliggande skärvstensvall med koordinaterna x477-490/y72-82, två skärvstenshögar med koordinaterna x462/y94 respektive x463/y107 och två gropar med koordinaterna x462/y88 respektive x459/y115. Fosfatprover togs i samtliga rutor.

Slutundersökningen koncentrerades till skärvstensvallen, vilken bestod av en ca 4x4 meter stor grop med en direkt sydöst om liggande skärvstenshög, ca 10x10 meter stor. Däremellan framkom ett flertal små kokgropar och härdar. Dessutom framkom en del anläggningar nere vid strandhaket. Området mellan gropen och

vallen visade sig ca 0,50 meter under marknivån under rostjorden bestå av ytterligare en markhorisont i form av en en mörkfärgning med sotinblandning och därunder med ännu en podsoljord.

Anläggning 1, x485 y83
En grop ca 0,30 meter i diameter och 0,15 meter djup, innehållande rödbränd sand och ca 0,03 meter tjockt kollager framkom i anslutning till äldre markhorisont mellan stora gropen och vallen. Jordprov taget i torvlagret.

Anläggning 2, x486 y80.
Ett 1,5 x 1 meter stort område framkom mellan stora gropen och vallen, direkt under torven med fläckvis rödfärgad sand och en ca 0,40 meter i diameter stor fläck med sot. Skärvsten fanns runtom, något mer i nordost. Rödfärgningen och sotet var endast ca 0,05 meter tjock och var nedgrävd i rostjorden, vilken var ca 0,20 meter tjock och därunder framkom blekjorden.

Anläggning 3, x488 y79.
En kokgrop ca 0,60 meter stor och ca 0,15 meter tjock mörkfärgning framkom mellan stora gropen och vallen. Enstaka skärvstenar fanns i och under gropen. Gropen var nedgrävd direkt i blekjorden.

Anläggning 4, x484 y76.
I blekjorden mellan stora gropen och vallen framkom en kokgrop bestående av en mörkfärgning ca 0,50 meter i diameter och 0,25 meter djup, och fylld med skärvsten. Gropen var belägen strax intill en stor sten och runt gropen fanns ytterligare stenar, dock något mindre. I mörkfärgningen framkom pulvriserade brända ben, vilka var omöjliga att ta tillvara. Jordprov och kolprov togs i gropen.

Anläggning 5, x483 y77.
En kokgrop, 0,20-0,40 meter stor och ca 0,20 meter djup, framkom i blekjorden mellan stora gropen och vallen. Gropen innehöll kol, brända ben och skärvsten.

Anläggning 6, x484 y78.
En kokgrop, ca 0,40 meter i diameter och ca 0,50 meter djup, framkom i blekjorden mellan stora gropen och vallen. Den innehöll brända ben, kol och skärvsten i mörkfärgad sand. Kolprov togs i gropen.

Anläggning 7, x483 y76.
En kokgrop, ca 0,40 meter i diameter och 0,20 meter djup, framkom i blekjorden mellan stora gropen och vallen. Den innehöll kol, starkt pulvriserade brända ben, relativt stora skärvstenar och två avslag i mörkfärgad sand. Kolprov togs i gropen.

Anläggning 8, x483 y78,5.
En kokgrop, ca 0,40 meter i diameter och 0,30 meter djup, framkom i blekjorden mellan stora gropen och vallen. Sanden var mörkfärgad och innehöll brända ben och relativt stora skärvsten.

Anläggning 11, x470 y59.
En rektangulär härd, ca 1,30 x 0,70 meter stor, framkom i brinken ca 15 meter sydväst om skärvstensvallen. Den var delvis synlig ovan mark. Enstaka stenar i kantkedjan var 0,30 meter stora och stenpckningen i härden bestod av ca 0,15 meter stora stenar. Stenarna var svagt eldpåverkade och mindre sotfläckar fanns under stenarna. Kolprov togs under en sten ca 0,15 meter under markytan.

Anläggning 12.
En oval härd, ca 1,40 x 1 meter, bestående av 12 större stenar och ett 40-tal mindre stenar, framkom utanför skärvstensvallen. Uppgifter om läget fanns ej vid rapportskrivandet. Stenarna var synliga ovan markytan. Direkt under humuslagret framkom ett tunt kollager. Kolprov togs i härden.

Anläggning 19, x462 y61.
En härd framkom ca 20 meter sydväst om skärvstensvallen. Den var rektangulär, 1x0,70 meter stor. Stenarna var flata, 0,10-0,20 meter stora, och de låg direkt under torven. Under en av stenarna framkom kol, vilket tillvaratogs för kolprov. Under en annan sten framkom en stor mängd kvartsavslag och i härdens östra del påträffades två flintavslag.

Inventering:
13 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
1 pilspets i skiffer.
1 klubba med skaftränna.
1 bryne.
10 kärnor.
21 skrapor.
782 avslag.
Skärvsten.
Brända ben, 1175gr.

Slutundersökning:
1 pilspets med tånge, skiffer.
1 klubba.
1 bryne i sandsten.
1 stötkantavslag i flinta.
59 skrapor.
Avslag, okänt antal.
Brända ben, okänd mängd.
Skärvsten.

R 124
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen mitt för den övre av två holmar mitt i älven. Stranden var ca 15 meter bred och ett erosionshak bildade gräns mot en 2,50 meter hög brink. Vid inventeringen registrerades enstaka skärvstenar och fynd på stranden utmed en 75 meter lång sträcka. Vid förundersökningen iakttogs på stranden spridda skärvstenar och fynd på stranden. På brinken grävdes 16 provrutor fördelade på en sträcka av 120 meter. Fynd påträffades i tre provrutor som lång intill erosionshaket. Dessutom fanns enstaka spridda skärvstenar i de flesta rutorna.

Inventering:
1 kärna.
3 avslag.
Skärvsten, enstaka.

Förundersökning:
På stranden:
2 skrapor.
1 kärna.
4 avslag.
I rutorna:
3 skrapor.
2 kärnor.
128 avslag.
Skärvsten, enstaka och spridda.

R 156
Fångstgropssystem
Systemet är 650 meter, bestående av 12 fångstgropar belägna på 20-158 meters avstånd, varav sex med högst 45 meters avstånd och två över 100 meter. Groparna är 2-4 meter i diameter och 0,30-1 meter djupa. Tre gropar har rektangulärt bottenplan, nr 3, 6 och 7 från norr sett, och en grop är närmast kvadratisk i botten, nr 9. Groparna har vall runt kanten, 1-3 meter breda och 0,10-0,40 meter höga. Groparna är bevuxna med barr- och lövträd. Inga undersökningar har gjorts av fångstgropssystemet, då detta inte skulle beröras av den planerade dämningen.

Åseleforsens dämningsområde
Dämningsområdet omfattar Åseleälvens sträckning från Algovik och ner till Gafseleforsen. Samtliga registrerade lokaler låg ovanför dammläget, de flesta berördes av regleringen.

Hydrologiskt består området av älvfåran med Stamsjön-Söråselesjön, Från Algovik rinner älven med bred, lugn fåra förbi Åsele samhälle där den bildaren skarp S-formad sväng. Stamsjön-Söråselesjön avvattnas vid forsnacken av Åseleforsen. Älven smalnar och rinner sedan med snabbare förlopp ner mot Västernoret där den återigen bildar en skarp krök.

Dämningsormådet var uppdelat i fem delområden: 1) Algovk, 2) Åsele, 3) Söråsele, 4) Stamsjön och 5) Noret.

Fornlämningsnummer undersökta inom Åseleforsens dämningsområde
Algovik:
113 Boplats.
114 Boplats.
115 Boplats.
Åsele:
87 Boplats.
88 Boplats.
89 Boplats.
109 Boplats.
116 Boplats. Prover: Fosfat, 29 st.
125 Boplats. Prover: Fosfat, 20 st och C14, 4 st.
126 Boplats.
127 Boplats.
129 Boplats. Prover: Fosfat, 69 st och C14, 5 st.
Söråsele:
90 Boplats.

91 Boplats.
92 Boplats.
93 Boplats.
94 Boplats.
Stamsjön:
97 Boplats.
99 Boplats.
101 Boplats.
102 Boplats.
103 Boplats.
104 Boplats.
105 Boplats.
106 Boplats.
107 Boplats.
Noret:
108 Boplats.
110 Boplats.
112 Boplats.
130 Boplats.

Delområde *Algovik*
Delområdet omfattar älvsträckan från Algovik ner till landsvägsbron vid Åsele samhälle. Delområdets längd är ca 4 km och orienterat i riktning nordnordväst och sydsydost.

Strandlinjen är rak, sträckvis mycket sank. Vid Algovik och vid Åsele finns samlad bebyggelse, för övrigt är stränderna skogbevuxna.

Fyra lokaler registrerades vid inventeringen.

R 113
Boplats
Boplatsen var belägen vid Algovik på älvens vänstra sida. Strandlinjen var rak och jämn med en tre meter hög brink. Boplatsen var exponerad mot sydväst. Vid inventeringen registrerades ett par avslag på strandbredden. Vid förundersökningen grävdes fyra provrutor utan resultat. Vid brinkkanten framkom relativt rikligt med skärvsten.

Inventering:
2 avslag.

Förundersökning:
Skärvsten, rikligt.

R 114
Boplats
Boplatsen var belägen på sommarstugetomt i Algovik i svagt markerad bukt ner mot Svartbäcken på älvens vänstra sida. Strandplanet utgjordes av fin sand och grus följt av erosionshak och en två meter hög brink. På brinkkrönet låg en sportstuga med uthus och påschaktad jord. Boplatsen var exponerad mot sydost. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag.

Bodviktorpet
316,82
Bodvikberget
482,8
Åsellorsen
Algovikmon
ALGOVIK
Strucken
113
114
Blåviken
Brännvins-hällan
Blåviken
132
313,13
SVARTBÄCKEN
Stenmyran
314
Bergtjarnen
Storberget
Storberget
Prästviken
Prästviken
Skjutbana
Skjutbana
307,38
ÅSELE
Elljusspår
Blåvikskolan
Mek. ind.
Vikudden
115
Fångst-gropar
Stugby Campingplats 2:170
308,84
393
Värdshus
Västerled
ÅSELE
Berget
SÖRÅSELE
SÖRÅSELE
Skola
Simhall
Idrottspl.
Folkets hus
Sjukhem
Läkarstn
Kommun kontor
Brandstn
Hembygdsgård
92

Vid förundersökningen grävdes sex provrutor, varav enstaka skärvsten framkom i två av rutorna.

Inventering:
5 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
Skärvsten, enstaka.

R 115
Boplats
Boplatsen var belägen vid älvens vänstra sida väster om campingområde och exponerad mot sydväst. Strandplanet var ca en meter brett. Vid inventeringen registrerades två avslag på strandbredden. Vid besiktning året därpå tillvaratogs en skrapa på stranden. Någon förundersökning utfördes inte, eftersom en parkeringsplats var anlagd på strandslänten fram till brinkkrönet.

Inventering:
2 avslag
1 skrapa.
Skärvsten.

Delområde *ÅSELE*
Delområde Åsele omfattar älvsträckan från landsvägsbron, förbi Norrstrand och Sörstrand fram till forsnacken vid Söråseleforsen. Älven är 200-400 meter bred och delområdets längd är ca 5,5 km. Strandlinjen var småflikig med några djupa vikar. Nedströms Norrstrand mynnar Kvällån, vars stränder bildar en serie tjärnar och sankmarker i ett långlänt, ca 800 meter brett stråk.

Vid holmarna som avgränsade Söråselesjön bildade älven en bred skarp vänsterkrök ner mot forsnacken. Strandslänterna var genomgående plana, delvis hårt eroderade med skarpt profilerade erosionshak. Vegetationen bestod av sälg nere på strandplanen och på strandslänterna var tallskogen ett dominerande inslag. Antalet registrerade fornlämningar var tio boplatser. Längs den sydexponerade, södra älvstranden fanns boplatslämningar liksom vid Sörstrand. Norr om Kvällåns mynning sträckte sig en boplats, rik på fynd, längs en sträcka av flera hundra meter.

R 87
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida ca 200 meter nedströms gamla färjeläget vid Söråsele och var exponerad mot norr. Strandlinjen var rak med en flack strandslänt ovanför erosionshaket. Strandslänten var delvis bebyggd med sommatstugor och således ganska omrörd. Enligt den muntliga traditionen var platsen också en gammal tilläggsplats för kyrkbåtar. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag längs stranden. Vid förundersökningen upptogs 34 provrutor längs stranden utefter en sträcka på ca 180 meter. Av dessa var 15 fyndförande, i huvudsak med avslag av små skivavslag och restprodukter i finkornig kvartsit. I en provruta framkom en härd, innehållande kol, brända ben och skärvsten och med avslag och brända ben i ett bränt sandskikt ända ner till ca en meter under torven.

EKONOMISK KARTA ÖVER SVERIGE

VÄSTERBOTTENS LÄN

17 44 21 H 4-5 4-H TORVSELE

LYCKSELE D:A
ASELE KIN
ASELE S:N

Inventering:
4 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
4 skrapor.
69 avslag.
1 härd.
Skärvsten.

R 88
Boplats
Boplatsen var belägen ca 75 meter nedströms R 87 (vid gamla färjeläget) skild från denna av en liten udde och exponerad mot norr. Strandlinjen buktar svagt, strandslänten var flack ovanför haket. En sommarstuga fanns på slänten, liksom en brygga. Vid inventeringen registrerades enstaka skärvstenar och avslag på strandplanet på en sträcka av ca 70 meter. Vid förundersökningen grävdes 11 provrutor längs strandlinjen. Sammanlagt var två rutor fyndförande av avslag och restprodukter. I en provruta framkom en skärvstenspackning med eventuella härdrester.

Inventering:
1 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
1 eventuell härd.
9 avslag.

R 89
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida vid Forsholmarna inte långt från forsnacken och var exponerad mot norr. Ovan strandplanet vidtog en flack strandslänt med sälgbuskar. Slänten övergick sedan i en plan "tallmo". Vid inventeringen registrerades skärvsten och ett tiotal avslag och restprodukter på en sträcka av 40 meter. Vid förundersökningen grävdes 14 provrutor längs stranden. Två rutor var fyndförande.

Inventering:
1 skrapa.
7 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
3 avslag.
Skärvsten.

R 109
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida ca 75 meter från forsnacken och var exponerad mot väster. Strandtopografin var plan, och med sank mark vid strandlinjen. Inåt land ca 25 meter blev marken torrare och övergick i plan "tallmo". Vid inventeringen registrerades skärvsten, avslag och restprodukter i haket.

Vid förundersökningen grävdes 28 provrutor uppe i de torrare delarna. Rutorna ovanför inventeringens markeringar gav få indikationer. Däremot ökade fyndmängden avsevärt närmare forsnacken, med bland annat en skärvstens-packning. Materialet var spritt längs en sträcka på ca 150 meter.

Inventering:
65 avslag och restprodukter.
Skärvsten.

Förundersökning:
1 kärna.
1 skrapa.
106 avslag och restprodukter.
Skärvstenspackning och skärvsten.

R 116
Boplats
Boplatsen var belägen på ett 400 meter långt näs utanför samhället Åsele på älvens högra sida mittemot utflödet av Kvällån. Strandplanet övergick i en tre meter hög brink, delvis bevuxen med alsnår. Längs brinken löper en låg åssträckning. Väster där om, på näsets mitt och västsida utbreder sig en lägre liggande plan sankmark och delvis helt vattendränkt. Boplatsen var exponerad mot sydost. Vid inventeringen registrerades skärvsten längs en ca 60 meter lång sträcka från uddspetsen och uppströms. Vid undersökningen upptogs 20 provrutor vilka koncentrerades till den låga åssträckningen utmed näsets längdaxel. Tre av rutorna var fyndförande.

Inventering:
Skärvsten.

Förundersökning:
3 skrapor.
1 keramikskärva, asbest.
282 avslag och restprodukter.

R 125
Boplats
Boplatsen var belägen på en låg åssträckning som löpte parallellt med älvstranden ca 30 meter från vattenbrynet och var exponerad mot söder. Från åskanten sträckte sig en låg, flack strandbredd övervuxen med vide. Terrängen norr om boplatsen bestod av blandskog. Vid inventeringen registrerades skärvsten, skrapor och avslag vid traktorväg till bomupplag. Vid provundersökningen togs 44 provrutor upp, varav 14 var fyndförande med skrapor, kärnor, avslag, brända ben och kol. I en ruta framkom en kokgrop, varifrån ett C-14 prov togs. Gropen var ca 0,40 meter djup, trattformad och med skärvsten, kolbitar och sotfärgade strängar.

En slutundersökning genomfördes sommaren 1979, då kompletterande fosfat-analys och spårämnesanalys gjordes. En eldstad, en boplatsvall och ytterligare en grop med skärvsten dokumenterades. Boplatsvallen var tidigare registrerad som fångstgrop. Från samtliga tre konstruktioner togs kol för analys.

Inventering:
4 skrapor.

18 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
5 skrapor.
2 kärnor.
215 avslag och restprodukter.
3,8 kg brända ben.

Slutundersökning:

R 126
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra strand ca 500 meter uppströms färjeläget mitt emot Stenviken och var exponerad mot söder. Den låg på en låg åssträckning med tall och gran, ca 30 meter från strandhaket och ca 2 meter över vattenytan. Strandbredden var bevuxen med vide och gräs. Vid inventeringen registrerades skärvsten i riklig mängd och ett par avslag. Vid förundersökningen grävdes 19 rutor inom ett 30x40 meter stort område. Två rutor, med 20 meters avstånd, var fyndförande innehållande avslag, brända ben och rikligt med skärvsten.

Inventering:
2 avslag.
Skärvsten, rikligt.

Förundersökning:
1 skrapa.
36 avslag.
Brända ben.
Skärvsten, rikligt

R 127
Boplats
Boplatsen var belägen ca 40 meter från strandlinjen uppe på en liten kulle med tallmo, och den var exponerad mot sydost. I området fanns ett fångstgropssystem, varav en grop låg på kullen. Strandbredden var bevuxen med sälgbuskage. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag i vattenbrynet. Vid förundersökningen gjordes 32 provrutor dels längs stranden och dels uppe på kullen. Endast tre rutor, uppe på kullen, var fyndförande innehållande skrapor, avslag, skärvsten och härdrester.

Inventering:
2 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
3 skrapor, mörk kvartsit.
11 avslag och restprodukter.
Slagg.
Skärvsten.
1 härd.

R 129
Boplats
Boplatsen var belägen på älvens vänstra sida vid älvkröken strax uppströms Kvällån, och den var exponerad mot väster. Den låg längs den branta brinksluttningen utefter en sträcka av ca 400 meter. Brinken var ca 3 meter hög och strandbredden var i det närmaste obefintlig. Marken var uppodlad på den norra delen fram till brinkkanten. Den södra delen låg mer eller mindre orörd. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag längs stranden söder om det som sedan kom att bli huvudområdet för de fortsatta undersökningarna. Vid förundersökningen upptogs 65 provrutor, varav 22 var fyndförande inom ett område på 400x40 meter, alltså en relativt oeroderad boplats. Två härdar framkom, varav en var cirkelrund och med jämnstora noggrannt uppbyggda stenar och en långhärd, 3x1 meter, och fylld med skörbrända stenar, kol och sot. Härdarna är daterade till 400-600-talet e Kr.

Inventering:
1 handkilsliknande föremål
8 avslag och restprodukter.
Skärvsten.

Förundersökning:
2 härdar.
2 pilspetsar, kvartsit, spetsoval genomskärning och rak bas.
30 skrapor.
2 asbestmagrade keramikskärvor.
36 kvartsmagrade keramikskärvor.
17 lerkliningsfragment.
514 avslag och restprodukter.
52 rosenkvartsavslag, 20-60 mm stora, i en 0,20x0,10 meter stor koncentration som var nedgrävd. På toppen av koncentrationen låg ett svart kvartsitavslag.
Skärvsten.

Delområde *SÖRÅSELE*
Delområdet omfattar den norra stranden av Söråselsjön från Brännäsudden förbi udden mitt emot Farmorviken till och med lokal R 93. Strandlinjen var omväxlande med en vid bukt och små uddar och näs. Strandprofilen karakteriseras av ett relativt smalt strandplan, ett högt erosionshak med skarpt profilerad brink. Strandslänten var uppodlad längs hela strandlinjen. Antalet registrerade lokaler var fyra, samtliga boplatser.

R 90
Boplats
Boplatsen var exponerad mot nordväst och var belägen vid Söråselsjöns norra strand på Brännäsudden just där älven bildade en bred krök ner mot Söråselforsen. Strandslänten var plan med exponerat strandplan och hak. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag på strandbredden. Vid förundersökningen upptogs 14 provrutor utmed stranden. Tre bredvidliggande rutor var fyndförande.

Inventering:
2 avslag.
Skärvsten.

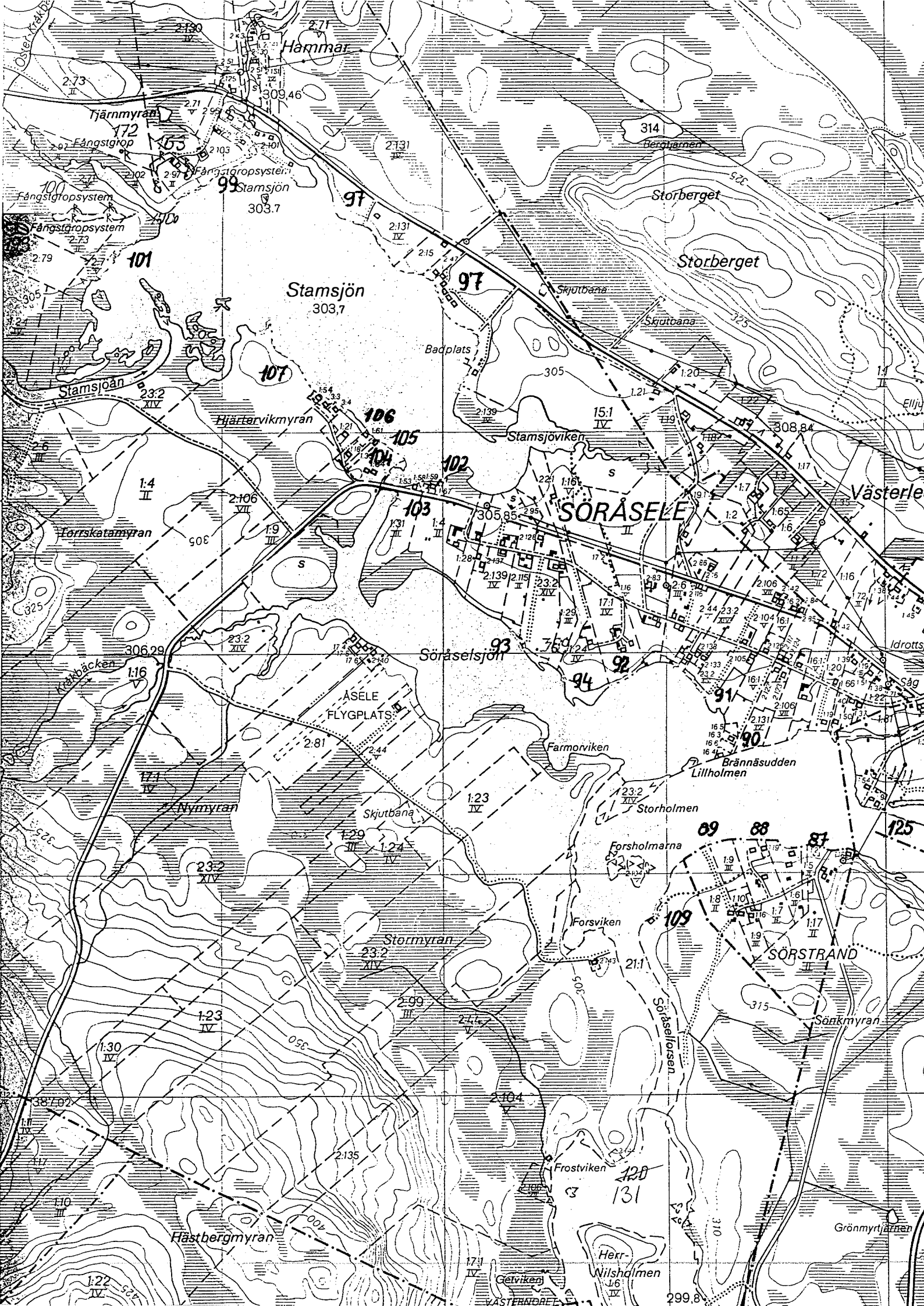
Hammar
Tjärnmyran
Fångstgrop
Fångstgropsystem
Stamsjön
303,7
Storberget
Skjutbana
Badplats
Stamsjöån
Hjärtervikmyran
Stamsjöviken
SÖRÅSELE
Torrskatamyran
Söråselsjön
Kråkbäcken
ÅSELE
FLYGPLATS
Farmorviken
Brännäsudden
Lillholmen
Storholmen
Nymyran
Forsholmarna
Forsviken
Stormyran
SÖRSTRAND
Söråselforsen
Sönkmyran
Frostviken
Hästbergmyran
Herr-
Wilsholmen
Getviken
Grönmyrtjärnen
Idrotts
Såg
Ellju
Västerle
VÄSTERNORRE

Förundersökning:
4 skrapor.
16 avslag och restprodukter.
Skärvsten.

R 91
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och belägen på Söråselsjöns norra strand ca 250 meter väster om Brännäsudden och med en längd av ca 100 meter. Den smala strandbredden avgränsas mot norr av en två meter hög brink som följer boplatsen i hela dess längd. Söråsele bys åkermark sträcker sig fram till brinkkanten. Vid inventeringen registrerades skärvsten och avslag mestadels i vattnet. Vid förundersökningen togs 16 provrutor upp längs med brinken. Av dessa var 10 fyndförande, med omrörda lager på grund av åkerbruket.

Inventering:
51 avslag och restprodukter.
Skärvsten.

Förundersökning:
1 pilspetsfragment.
4 skrapor.
51 avslag och restprodukter.
Recenta artefakter: knappar, patronhylsor m m.
1 eventuell härdrest.

R 92
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydost på Söråselsjöns norra strand i yttre delen av sundet i sjöns mitt Strandlinjen var rak och brinken var ca 3,5 meter hög. Marken var kraftigt omrörd på grund av odling, bortschaktade matjordsskikt, avfall och diken. Vid inventeringen registrerades avslag och skärvsten längs en ca 100 meter lång sträcka. Ytfynd påträffades ända upp till 50 meter från stranden. Vid förundersökningen upptogs 11 provrutor längs brinkkanten.

Inventering:
21 avslag och restprodukter.
Skärvsten.

Förundersökning:
1 spetsfragment, slagen med rak bas.
9 kvartsmagrade keramikskärvor.
16 lerkliningsfragment.
2 slipade skifferfragment.
402 avslag och restprodukter.
Skärvsten.

R 93
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen på Söråselsjöns norra strand på en sträcka av ca 80 meter. Den låg på en ca en meter hög brink vid odlad mark. Vid inventeringen registrerades skärvsten, avslag och en skrapa på strandplanet.

Vid förundersökningen grävdes 11 provrutor längs brinkkanten, dock utan något resultat. Istället framkom fynd nere på strandplanet.

Inventering:
1 skrapa, material A.
2 avslag, material E och C.
Skärvsten, rikligt.

Förundersökning:
1 skrapa, material G.
1 restprodukt, material E.
Skärvsten, enstaka.

R 94
Boplats
Boplatsen var exponerad mot väster och var belägen på en liten udde på Söråselsjöns norra strand av en sträcka på ca 20 meter. Vid inventeringen registrerades artefakter på strandplanet intill en brygga. Vid förundersökningen grävdes 6 provrutor utan något resultat.

Inventering:
9 avslag, material G.
Skärvsten.

Delområde *Stamsjön*
Strandlinjen runt sjön var rak, särskilt längs sydvästra och nordöstra stranden. Avrinningen från Stamsjöån har inneburit en kraftig erosion av dessa stränder, vilket gjort att uddar och vikar försvunnit.

R 97
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och sträckte sig utefter Stamsjöns nordöstra strand, från Sängsjööns mynning ner till Stamsjöbadet, en sträcka på ca 800 meter. Strandprofilen var flack, nästan plan med breda strandplan och svagt sluttande strandslänt. I norra delen av boplatsen, nära Sängsjöån, var marken sank och gyttjig. Här hade erosionen kraftigt påverkat strandtopografin. Strandlinjen var rak, utan markerade uddar eller vikar. Vid inventeringen registrerades bla en skärvstenskoncentration i strandhaket vid Sängsjööns utlopp och i övrigt längs stranden påträffades fynd utspritt längs de 800 metrarna.

Vid förundersökningen delades boplatsen upp i fyra områden, varvid 67 provrutor upptogs och av dessa var 14 fyndförande. Ett område ca 30x50 meter, i den registrerade boplatsen mitt och intill ett par sommarstugestomter, var fyndrikast. Den södra delen av boplatsen gav endast några enstaka fynd. Ett lösfynd nere vid strandbrynet framkom vid förundersökningen, en slipad skifferspets med tånge och mothakar.

Inventering:
3 skrapor, material typ A och två i typ E.
36 avslag och restprodukter.
Skärvsten.

Förundersökningen:
1 slipad skifferspets.
1 borr i rosenkvarts.
15 skrapor, varav 6 lösfynd på stranden.
305 kärnor, avslag och restprodukter.
Skärvsten.

R 99
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydost och sydväst och var belägen från udden på näset vid Sängsjöån till viken som ledde in till Österkråkbäckens mynning, en sträcka på 600 meter. Strandplanet hade varierande bredd. Ovanför haket fanns ett fångstgropssystem. Vid inventeringen registrerades fynd på strandplanet och i haket. Vid förundersökningen grävdes 108 provrutor i linje längs stranden. Eftersom stranden vinklar av så gjordes två linjer i 130° vinkel. Av dessa rutor var endast 16 fyndförande.

Inventering:
10 skrapor
82 avslag och restprodukter.
Skärvsten, rikligt.

Förundersökning:
2 spetsar, slagen kvartsit respektive slipad skiffer.
1 skivyxformat redskap i kvartsit.
10 skrapor.
75 kärnor, avslag och restprodukter.
Skärvsten.

R 101
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydost och var belägen mellan Österkråkbäckens och Stamsjöåns mynning. Ovanför strandplanet avgränsas de intilliggande myrmarkerna av en smal höjdrygg. Brinken upp till höjden var ca två meter. Vid inventeringen registrerades fynd längs en sträcka på ca 200 meter av stranden. Vid förundersökningen upptogs 24 provrutor, varav en var fyndförande. Dessutom tillvaratogs ytterligare några lösfynd på strandplanet.

Inventering:
1 spets, slagen i kvarts.
1 eggverktyg, symmetrisk i kvartsit.
3 skrapor.
6 avslag och restprodukter.
Skärvsten, rikligt.

Förundersökning:
3 skrapor, varav två lösfynd på strandplanet.
3 avslag.
Skärvsten.

R 102
Boplats
Boplatsen var exponerad mot norr och var belägen på sommarstugetomt ca 100 meter från brofästet mellan Stamsjön och Söråselsjön. Strandhaket var skott med huggna stenar som erosionsskydd. Vid inventeringen registrerades fynd på strandplanet. Boplatsen förundersöktes ej.

Inventering:
1 avslag.
Skärvsten.

R 103
Boplats
Boplatsen var exponerad mot väster och belägen ca 25 meter norr om brofästet mellan Stamsjön och Söråselsjön på en sommarstugetomt, med den äldre vägbank som tangerade södra delen av boplatsen. Ett meterhögt hak avgränsade strandplanet från strandslänten. Vid inventeringen registrerades fynd på strandplanet och i haket. Någon förundersökning genomfördes ej.

Inventering:
1 skrapa.
1 avslag.
Skärvsten.

R 104
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydost och var belägen på Stamsjöns sydvästra strand vid utloppet till Söråselsjön. En sluttande strandslänt övergår i ett äldre erosionshak som avgränsar en plan tallmo, ca 1,5 meter över vattenytan. Boplatsen låg i lä bakom en udde och på det sättet var den skyddad för erosionspåverkan i större omfattning. Vid inventeringen registrerades fynd i vattenbrynet. Vid förundersökningen grävdes 19 provrutor, varav tre var fyndförande.

Inventering:
1 skrapa i rosenkvarts.
1 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
1 skrapa i rosenkvarts.
2 kärna.
29 avslag och restprodukter.
Skärvsten.

R 105
Boplats
Boplatsen var exponerad mot nordost och var belägen på Stamsjöns södra strand nära utloppet i söder och nordväst om den udde som avgränsade den från R 104. Strandslänten var plan. Vid inventeringen registrerades fynd på lokalens mitt. Vid förundersökningen grävdes 9 provrutor utan något resultat. Boplatsen var borteroderad, erosionen inom området var också kraftig.

Inventering:
5 avslag.
Skärvsten.

R 106
Boplats
Boplatsen var exponerad mot nordost och var belägen på Stamsjöns södra strand vid sommarstugetomt ca 200 meter från utloppet. Strandbredden var varierande med ett ca en meter högt erosionshak följt av plan mark. Vid inventeringen registrerades fynd på strandplanet. Någon förundersökning genomfördes ej.

Inventering:
3 avslag.
Skärvsten.

R 107
Boplats
Boplatsen var exponerad mot nordost och var belägen söder om Stamsjöåns utlopp med intilliggande sankmark. Strandbredden var någon meter i söder och ökade till ca sex meter i norr ut i en udde. Brinken var ca 1,5 meter och övergick till en plan. Vid inventeringen registrerades skärvstenskoncentrationer längs 160 meter av stranden, från det sandiga näset i nordväst till sommarstugetomterna i sydost. Vid förundersökningen upptogs längs strandlinjen 49 provrutor, varav 4 var fyndförande. Närmare bestämt var det inom ett två m² stort område intill sommarstugetomterna som de flesta fynden framkom. Troligen har boplatsen fortsatt in på sommarstugeområdet.

Inventering:
2 spetsar, slagna i mörk kvartsit.
6 skrapor.
115 avslag och restprodukter.
1 asbestskärva.
Skärvsten.

Förundersökning:
28 skrapor, varav 7 lösfynd på stranden.
1 förarbete till skrapa i skiffer.
206 avslag och restprodukter.
Skärvsten.

Delområde *Noret*
Älven gör en skarp krök vid Söråselsjön och går i nordsydlig riktning ner till Väster- och Österoret, där den gör ytterligare en skarp krök åt väster. Denna del av älven smalnar av och blir därför stridare, vilket medfört att erosionen varit stark på de raka stränderna som gick i nordsydlig riktning.

R 108
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen vid älvens vänstra strand. Den låg nära en avsnörd vik (Svartviken) och nedströms några fritidshus. Stranden var 10-15 meter bred och ovan haket vidtog en plan terräng. Vid inventeringen registrerades fynd på stranden.

17 20'

ÅSELE S:N
ÅSELE K:N
LYCKSELE D:A

Vid förundersökningen upptogs 22 provrutor, varav alla var fyndtomma, däremot påträffades fynd på stranden.

Inventering:
1 skrapa.
5 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
7 avslag.

R 110
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen i en liten vik på älvens vänstra strand vid en flottningskoja med timmeravlägg. I norr begränsas boplatsen av en plan, lerig och sank halvö. Stranden var ca 6 meter bred, och därefter kom en ca 5 meter hög och brant brink som övergick till en platå. Vid inventeringen registrerades fynd på stranden, av en sträcka på 40 meter. Vid förundersökningen upptogs 16 provrutor, varav två var fyndförande. Av dessa två rutor framkom 78 av 94 avslag i en ruta. Härden i en av rutorna kan vara recent. Boplatsen ansågs vara av tillfällighetskaraktär, eftersom fynden var koncentrerade till ett litet område.

Inventering:
1 spån, retuscherat i mörk kvartsit.
3 avslag.
Skärvsten.

Förundersökning:
94 avslag.
Eventuell härd.
Skärvsten, enstaka.

R 112
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydväst och var belägen på älvens högra strand. Stranden var ca 1 meter bred och med sommarstugetomt ovanför haket. Vid inventeringen registrerades fynd på stranden av en sträcka på ca 20 meter. Vid förundersökningen upptogs 11 provrutor, varav 3 var fyndförande.

Inventering:
2 avslag.
Skärvsten, enstaka.

Förundersökning:
22 avslag och restprodukter.

R 130
Boplats
Boplatsen var exponerad mot sydsydost och var belägen i den inte delen av en avsnörd vik öster om R 108. Stranden var sumpig och norrut övergick landet i en tre meter hög brink. Vid inventeringen registrerades fynd längs stranden.
Vid förundersökningen upptogs 11 provrutor, varav 3 var fyndförande.

Inventering:
Skärvsten.

Förundersökning:
12 avslag.
Skärvsten.

Slutord och sammanfattning

Fyndmaterialet

Det material, som tillvaratogs vid undersökningarna uppvisade till övervägande del ett stenavfall av kärnor, avslag och andra restprodukter, och vilka var av kvarts, kvartsit, skiffer och hälleflinta, olika porfyrer samt syd- och västsvensk flinta. Skivavslagen hade oftast den karakterisktiska slagbulan och en konvex slagyta. I grövre kvartser och kvartsiter kunde dock bestämningen bli osäker.

Förutom avfallet fanns ett varierat fyndmaterial med skrapor och spetsar. Avslag eller restprodukter med en retuscherad skrapegg katalogierades som "skrapa". En del skrapor kunde indelas i kölskrapor och ändskrapor, men det stora flertalet var svårdefinierade. Skraporna är tillverkade av flinta eller kvarts-kvartsit. Samma tillverkningsmaterial har använts för slagna och retuscherade pilspetsar. Pilspetsarna är bladformade med rak eller svagt konkav bas, ofta med mycket fint retuscherade eggar. Tvärsnittet är spetsovalt.

Av skifferredskapen dominerar den slipade skifferspetsen med mothakar och tånge. Förutom skifferspetsarna finns också solitärfynd, som skifferkniven från Volgsjöforsen och gjutformsfragmentet från Volgsjöns västra strand.

Ett mindre antal boplatser uppvisade keramikfynd. Vid Volgsjön kunde två asbestkeramikförande boplatser registreras (R 393 och 396 i Vilhelmina socken). Vid Åsele registrerades tre lokaler som keramikförande. En av dessa boplatser hade dock bara en registrerad skärva (R 92, 116 och 129). De två övriga lokalerna uppvisar ett keramikmaterial av poröst eller fast lergods utan magring med asbest. Volgsjölokalernas keramik däremot, är asbestmagrad

Förutom de klart förhistoriska fyndgrupperna har vi också ett historiskt material, som bössflintor, järnföremål, slagg med mera. Boplats 402 i Vilhelmina socken vid Bränna visade sig vara en samisk lokal med ett unikt fynd av en nedgrävd seite. På boplatsen fanns också ett tydligt kulturlager med fynd av järnknivar, benföremål och ett litet silverhänge.

De platser där slagg påträffades kan indikera verksamhet från järnålder och bör undersökas närmare om tillfälle ges. 12 slaggklumpar framkom på boplats78, som låg invid en myr. Slaggen låg en bit från boplatsen och verkar inte höra samman. Vid boplats 80 framkom ett 20-tal slaggklumpar på stranden.

Kodning av stenmaterialet
Följande koder, som återfinns i fyndlistorna, har utarbetats och reviderats inom NTB-projektet. Koderna har sedan använts vid katalogiseringsarbetet.

A1	Plattformskärnor
A2	Rundkärnor
B1	Spån
B2	Mikrospån
B3	Spånliknande avslag
B6b	Skivor mer än 5 cm långa med tjockleken 25-50% av bredden
B6c	Skivor mer än 5 cm långa med tjockleken mindre än 25% av bredden.
B7b	Skivor upp till 5 cm långa med tjockleken 25-50% av bredden.
B7c	Skivor upp till 5 cm långa med tjockleken mindre än 25% av bredden.
B9	Splitter, rest.

Bokstavsserien A-M, utan åtföljande sifferkod, gäller den okulära klassificeringen av stenmaterialets petrografi. Bokstäverna motsvarar alltså inte direkt olika bergarter eller mineral, utan utgör arkeologens bedömning. Somliga koder är nära 100% i överensstämmelse, andra har en större osäkerhetsfaktor.

A	Fettglänsande, delvis genomskinligt material, ljusa färger. Kvarts.
Aa	Grå, mörk halvgenomskinlig kvarts. Gråkvarts.
Ab	Kornig, firnig, halvgenomskinlig gul-vit-grå färgvariationer. Brecciekvarts, ljus kvartsit och kvarts.
B	Vit, tät ogenomskinlig kvarts. Mjölkkvarts.
C	Tät,glasklar kvarts, ofärgad. Bergkristall.
D	Halvgenomskinlig, rosafärgad kvarts. Rosenkvarts.
E	Mörk, tät kvartsit med varierande kornstorlekar. Mörk kvartsit.
G	Ljus, tät, halv- eller genomskinlig med varierande kornstorlekar. Ljus kvartsit, brecciekvarts och kvartser.
H	Grå, ljus eller mörk tät skiffer. Gråskiffer.
J	Rödfärgad, ljus eller mörk skiffer. Rödskiffer.
K	Finkornig,tät, grundmassa. Inga eller obetydliga kristaller. Hälleflinta och porfyr.
L	Finkornig, tät massa, påtagliga kristaller. Porfyr och hälleflinta.
M	Mycket tät och finkornig massa med glansig yta. Flinta.

Volgsjöforsens dämningsområde
De utgrävningar, som genomfördes under de två arbetssäsongernaa 1978 och 1979 utgick från vad man skulle kunna kalla för en helhetssyn på boplatsområdet. Södra Volgsjön med Volgsjöfors skulle ha utgjort en bosättningsenhet för en fångstgrupp om 3-5 kärnfamiljer (15-40 personer).

Sammanlagt grävdes ca 280 m². Stenavfallet uppgår till 16 kg varav 3,5 kg utgörs av redskap, verktyg och jaktvapendetaljer.

Den vanligast förekommande artefakttypen är skrapan av kvarts eller kvartsit. Det rör sig om små, ofta fragmenterade bitar, där skrapeggen varit definierande. Skrapmaterialet är huvudsakligen fördelat på tre lokaler (R 393, 396 och 399). Antalet skrapor i bosättningsområdet är drygt etthundra.

Stenpilspetsar finns på samma tre lokaler som skraporna. Det rör sig huvud-

sakligen om udd- och basfragment av den slagna spetsen med rak bas, sammanlagt 26 stycken. Asbestmagrad keramik har registrerats på två lokaler (R 393 och 396). Den är delvis textilornerad. Sammanlagt tillvaratogs ca 160 fragment.

En stenklubba med skaftränna tillvaratogs på boplats nr 393. Den var kluven i längdriktningen med bredsidan bevarad. På boplats 399 kunde registreras flera kraftiga egg- eller spetsverktyg bl a fyra yxor i kvarts och kvartsit, en i inlandet ovanlig föremålsform. Vikten varierar mellan 105 och 340 gram, längden mellan 78 mm och 155 mm.

Vid nr 396 registrerades små metallbleck av brons tillsammans med ett täljstens-fragment av en gjutform. Täljstensfragmentet är 47 x 12 x 4 mm stort.

På strandplanet vid boplats nr 400 tillvaratogs skaftänden av en skifferkniv. Fragmentet har två små knoppar i kortänden och är 47 mm långt, gjort av röd skiffer.

Längre ner, vid forsfoten på boplats nr 428 kunde likaså en eneggad skifferkniv registreras.

Stenkullaforsens dämningsområde
Inom Stenkullaforsens dämningsområde grävdes sammanlagt ca 1200 m² och stenmaterialets sammanlagda vikt uppgick till ca 56 kg.

Inom Råsele delområde grävdes ca 347 m² och stenmaterialets vikt uppgick till ca 28 kg. Av de 20 registerade lokalerna bedömdes 17 vara boplatser och tre vara skärvstensförekomster. På en boplats, R 338, framkom en härd.

I Råselviken med sitt skyddade läge, registrerades en relativt stor mängd tätt liggande boplatser. Till största del utgörs materialet av avslag och restprodukter i kvarts och kvartsit, ca 70 skrapor och ett tio-tal slagna spetsar. Skraporna har till största delen, ca 40 stycken, registrerats på Viknäset.

Skifferredskapen var vid Råselet och Råseleviken till största del funna som lösfynd på stranden. Fyra skifferspetsar, varav en med tånge och mothakar och ett förarbete till spets tillvaratogs på en liten udde inne i viken nedanför Vikberget. Här framkom också ett stavformigt sandstenshänge. Norr om Vikberget framkom fyra spetsar i flinta, kvarts och två i kvartsit. Dessutom tillvaratogs i denna del av viken en skivyxa i mörk kvartsit, ett yxämne och en skiffersten med slipspår.

Kring och på Småholmama registrerades 18 lokaler och sammanlagt undersöktes ca 280 m² och ett stenmaterial på ca 2,3 kg tillvaratogs. Av dessa lokaler var tio boplatser, två kåtaplatser, varav en med skärvstensförekomst, en skärvstensförekomst med kokgrop, tre skärvstensföremkomster och två lokaler med fångstgropar. Enligt tidigare undersökningar av Anesäter, fanns det härdar på boplats R 350.

Sammanlagt tillvaratogs tre skrapor, en stenklubba, en stenhacka, tre spetsar, varav två i mörk kvartsit och en i röd skiffer. Av historiskt material framkom ett fragment av kritpipshuvud och två saltstenar.

I delområdet Almselet registrerades 17 lokaler, varav en framkom vid förunder-sökningarna och har därför inte fått något R-nummer. Av dessa var 15 boplatser,

varav en också hade en kokgrop. En kokgrop framkom mellan R 78 och 79, vid förundersökningarna. Dessutom framkom ett fångstgropssystem, R 95, strax norr om R 80, en boplats med kokgrop. Sammanlagt undersöktes ca 400 m² och knappt 20 kg stenmaterial tillvaratogs. Inom delområdet framkom två härdar, i R 80 och R 155.

Sammanlagt tillvaratogs 80 skrapor, varav de flesta framkom på R 80, 81, 154 och 77. Av 13 spetsar, framkom tio på R 76 och var av mörk kvartsit, och av de resterande tre spetsarna var endast en av skiffer. På R 155 påträffades en asbestmagrad keramikskärva. Dessutom framkom en del slagg, på R 78 ,12 slaggklumpar och på R 80, 20 slaggklumpar och ett järnfragment.

I delområdet Stenkulla registrerades tio lokaler, nio boplatser och ett fångstgrops-system. En av boplatserna, R 123, hade också skärvstensvallar och en härd. Sammanlagt undersöktes ca 180 m² och knappt 7 kg stenmaterial tillvaratogs.

Sammanlagt tillvaratogs 95 skrapor, varav 80 stycken påträffades i R 123. På samma plats framkom också två pilspetsar av skiffer, varav den ena hade tånge, och två stenklubbor, varav en med skaftränna. Dessutom framkom ett spetsfragment av mörk kvartsit, med spetsovalt tvärsnitt och med rak bas.

Åseleforsens dämningsområde
Totalt grävdes inom Åseleforsens dämningsområde ca 660 m² och ca 17 kg sten-material tillvaratogs.

Inom delområdet Algovik registrerades tre boplatser och ca 10 m² undersöktes och knappt 0,10 kg stenmaterial tillvaratogs. I R 115 framkom en skrapa.

Inom delområdet Åsele registrerades nio lokaler, alla boplatser. Ca 260 m² undersöktes inom området och sammanlagt tillvaratogs knappt 6 kg stenmaterial. Sammanlagt påträffades fem härdar, i R 87, 88, 127 och 129.

Även här inom Åsele delområde utgjordes den största mängden av bearbetade fynd av skrapor, 52 stycken, varav 30 stycken i R 129. Förutom en asbestmagrad keramikskärva i R 116, framkom resten av fynden i R 129, ett handkilsformat föremål, två pilspetsar av kvartsit med spetsoval genomskärning och rak bas, två asbestmagrade och 36 kvartsmagrade keramikskärvor och 17 lerkliningsfragment. Dessutom framkom 52 rosenkvartsavslag i en koncentration.

Topografiskt har bosättningen kring Söråselsjön varit lokaliserad till bukten innanför Storholmen, Lillholmen och Brännäsudde. Området tillhör delområdet Söråsele var fem boplatser ingick, vilka undersöktes med totalt ca 60 m². En härd påträffades i R 91.

Stenavfallet, 1,5 kg, kom till största delen från lokal R 92 liksom keramiken. Sammanlagt tio skrapor framkom, i R 90, 91 och 93. Däremot framkom i R 92 ett spetsfragment med rak bas, nio kvartsmagrade keramikskärvor, 16 lerklinings-fragment och två slipade skifferfragment.

Vid inventeringarna påträffades skärvsten och avslag på strandbredden mer eller mindre runt hela Stamsjön. Vid vidare förundersökningar längre upp på stranden framkom få indikationer och ännu längre upp på land fanns inga indikationer alls. Förmodligen har det kring Stamsjön funnits en samlad bosättning men som på

grund av den kraftiga erosionen spolats bort och de indikationer som påträffades på strandbredden har därför varit resterna av boplatsens översta del, "baksidan". Totalt registrerades nio boplatser, med en sammanlagd undersökningsyta på ca 280 m². En härd framkom på R 110.

Stenmaterialet som uppgick till ca 8,5 kg, fanns mest i R 97, 99 och 107. Sammanlagt framkom 82 skrapor, sju spetsar, varav två av slipad skiffer och resten i slagen kvartsit, ett skivyxformat redskap, ett symmetriskt eggverktyg i kvartsit, en borr i rosenkvarts, en asbestmagrad keramikskärva och 16 lerkliningsfragment.

Delområdet längst ner är Noret, var fyra boplatser undersöktes av en sammanlagd yta på 50 m² och med en total vikt av stenmaterial på knappt 1 kg. På R 110 fanns en härd. Av bearbetade fynd framkom en skrapa och ett retuscherat spån av mörk kvartsit.

Kärnor, avslag och restprodukter visar en relativt homogen bild. Materialet består till största delen av kvartsiter. Vad gäller tillverkningstekniken så visar tabellen tydligt en mycket hög procentsiffra för de skivavslag som anses konstituera fångstpopulationer (med slagna spetsar) under andra och första årtusendet f Kr. Två slagna spetsfragment kan här sägas styrka påståendet. Frånvaron av stratigrafi omöjliggör en mer detaljerad diskussion kring keramiken, lerkliningen och skifferfragmenten.

Uppsala i januari 1993

Ylva Roslund-Forenius

Tekniska och administrativa uppgifter

Sammanlagt grävdes ca 2000 m².